VOORLOOPIG VOORSCHRIFT OF DEN VELDDIENST VOOR HET NEDERLANDSCH-INDISCH LEGER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 963/PN-Museum/2010
BIB - ID : 0000-32308860
ITEM - ID : 0209076971
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

2c

VI 219

VOORLOOPIG VOORSCHRIFT

OP DEN

VELDDIENST

VOOR HET

NEDERLANDSCH-INDISCH LEGER.

(Uitgegeven op last van het Departement van Oorlog).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

'S GRAVENHAGE,
DE GEBROEDERS VAN CLEEF.
1883.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

	Bladz.
INLEIDING	1

HOOFDSTUK I.

HET TERREIN.

BENAMINGEN	5
TOPOGRAPHISCHE KAARTEN EN TERREINSCHETSEN . . .	9
TERREINBESCHRIJVING	11
ORIËNTEEREN	18
SCHATTEN VAN AFSTANDEN	19
SCHRIFTELIJKE RAPPORTEN	20

HOOFDSTUK II.

MARSCHEN.

MARSCHEN ZONDER BIJZONDERE MIDDELEN VAN VERVOER .	25
Indeeling van de marschen	28
Indeeling van de marschcolonne	29
Marschformatie van de verschillende wapens . . .	32
Diepte van de colonnes	34
Het uur van afmarsch	35
Snelheid van beweging	37
De rusten	39
Marschdiscipline en gezondheidsmaatregelen . . .	42
De verpleging op marsch	47
De marschregeling van den trein	49
GEDRAGSREGELS ONDER BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN . .	58
1. Het kruisen van colonnes	58
2. Nachtmarschen	59
3 Geheime marschen	60
4. Het passeeren van waadbare plaatsen en militaire bruggen.	61
a. Waadbare plaatsen	61
b. Militaire bruggen	62

Bladz.

MARSCHEN MET BIJZONDERE MIDDELEN VAN VERVOER . . 63
a. Met spoorwegen 63
b. Met voertuigen 63
c. Met vaartuigen 65
MARSCHBEVELEN 71

HOOFDSTUK III.

LEGERING VAN TROEPEN.

KAMPEN 74
KANTONNEMENTEN 75
Verdeeling (dislocatie der troepen) 76
Alarm- en verzamelplaatsen 77
Kwartiermakers 78
Aankomst der troepen 82
Bevelvoering in het kantonnement 83
Beveiliging en politie-maatregelen 84
Verpleging 86
Gedragsregels in het kantonnement 86
Bijzondere voorzorgsmaatregelen in kantonnementen . . 88
Gedragsregels bij eenen vijandelijken aanval . . . 89
Het verlaten van het kantonnement 90
BIVAKS 91
Keuze van de bivakplaats 91
Inrichting van het bivak 92
Kwartiermakers 97
Aankomst der troepen 98
Bevelvoering in het bivak 103
Beveiliging en politie-maatregelen 104
Verpleging 107
Gedragsregels in het bivak 109
Gedragsregels bij eenen vijandelijken aanval 111
Het opbreken van het bivak 112

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bladz.

HOOFDSTUK IV.

VEILIGHEIDSDIENST.

MARSCHVEILIGHEIDSDIENST.

DE VOORHOEDE 117
Samenstelling, sterkte en afstand tot de hoofdcolonne . . 118
Indeeling van de voorhoede 119
Rapporten, teekens en het woord 125
Gedragsregels van den commandant der voorhoede . . 126
Gedragsregels van de commandanten der voor- en zijtroepen. 130
Gedragsregels der doorzoekingspatrouilles 132
DE VOORHOEDE BIJ EENEN FLANKMARSCH 138
DE VOORHOEDE BIJ EENEN TERUGTOCHTSMARSCH . . . 139
DE FLANKDEKKINGEN 139
DE ACHTERHOEDE 143
NORMAAL-MARSCHVORM DER VEILIGHEIDSTROEPEN BIJ GROOTERE EN KLEINERE TROEPENAFDEELINGEN 146
VEILIGHEIDSDIENST IN BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN . . 150
Bij nachtmarschen 150
Bij geheime marschen 150
Bij het vervoer van troepen en transporten langs spoorwegen 151
Bij het vervoer van troepen met voertuigen . . . 153
Bij het vervoer van troepen met vaartuigen . . . 153
Bij konvooien 154

VOORPOSTENDIENST.

BEVELVOERING EN TOEZICHT BIJ DE VOORPOSTEN . . . 159
HET GROS, DE VOORPOSTENDETACHEMENTEN EN ONDERSTEUNINGSTROEPEN . . . . . .
Samenstelling, sterkte en onderlinge afstanden . . . 162
Gedragsregels bij het gros, de voorpostendetachementen en ondersteuningstroepen 164
DE VELDWACHTEN 166
Samenstelling, sterkte en onderlinge afstanden . . . 166
De afmarsch der veldwacht en het uitzetten van de posten . 167

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bladz

De plaats der veldwacht 175
Verdere dienstregeling 177
Gedragsregels van de veldwachten en den veldwachtcommandant. 178
Gedragsregels van den examineertroep 183
Gedragsregels van den post voor 't geweer 183
Gedragsregels van den gedetacheerden post 184
Gedragsregels van de aflossingen 184
Gedragsregels van de dubbelposten 185
De veldwachtpatrouilles 189
HET AFLOSSEN VAN DE VOORPOSTEN 193
GEDRAGSREGELS DER VOORPOSTEN BIJ EENEN VIJANDELIJKEN AANVAL 196
VOORPOSTENDIENST IN BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN . . 198
Marschvoorposten 198
Rivierbewaking 200
Kustbewaking 202
Voorpostendienst voor vaste stellingen en versterkingen . 204

HOOFDSTUK V.

KONDSCHAPSDIENST.

MEDEDEELINGEN EN ONDERVRAGING 207
KENTEEKENEN 211
EIGENE WAARNEMING 215
VERKENNINGSPATROUILLES 217
Samenstelling en sterkte 217
Gedragsregels van den commandant 219
Marsch der patrouilles 221
Het aanroepen 225
Ontmoeting van den vijand 228
VERKENNINGSDETACHEMENTEN 230
VERKENNINGSKORPSEN 242
ORDONNANSENDIENST EN CORRESPONDENTIEMIDDELEN . . 256
BIJLAGE 1 264
BIJLAGE 2 266

PERPUSTAKAAN NASIONAL

INLEIDING.

Dit voorschrift strekt tot leiddraad, zoowel bij het onderricht, als bij de uitvoering van die tactische handelingen, waarbij de troepen nog niet onder het onmiddellijk bereik van den vijand zijn, doch die ten doel hebben, om hen onder de meest gunstige voorwaarden met hem in aanraking te brengen of hiervoor te behoeden.

Het zal derhalve de noodige aanwijzingen behelzen omtrent de uitvoering van de marschen; de wijze aanduiden, hoedanig de troepen in toestanden van rust het doelmatigst kunnen legeren; de maatregelen vaststellen, die door eene troepenafdeeling moeten worden in acht genomen, om onder alle omstandigheden zooveel mogelijk gevrijwaard te zijn, onvoorbereid in gevecht te worden gewikkeld, en eindelijk de middelen aangeven, waardoor inlichtingen zijn te verkrijgen omtrent 's vijands toestand en voornemens, en zijne pogingen, tot gelijk doel ondernomen, kunnen worden verijdeld.

Aangezien het terrein de grondslag is van alle oorlogshandelingen, die zich daarop ontwikkelen, is de kennis daarvan van het grootste gewicht. Teneinde nu aan allen, die met eene verkenning van het terrein kunnen worden

belast, aan te wijzen, welke punten daarbij voor oorlogsdoeleinden van belang zijn te achten, en tevens om, ter voorkoming van misverstand, eenheid te verkrijgen in de benamingen, die op het terrein toepasselijk zijn, gaat eene *algemeene* beschouwing over het terrein en de middelen om zich daarop te bewegen, de bepalingen omtrent de eigenlijke verrichtingen van den velddienst vooraf.

Dienvolgens bevat dit voorschrift:

Hoofdstuk I. Het terrein.
» II. De marschen.
» III. Legering der troepen.
» IV. Veiligheidsdienst.
» V. Kondschapsdienst.

De oefeningen in den velddienst moeten menigvuldig plaats hebben, en met den meesten ernst en zorg door de officieren worden geleid. Deze moeten bij die oefeningen voortdurend naar de verstandelijke ontwikkeling van hunne ondergeschikten streven, waartoe de verrichtingen van den Velddienst ruimschoots de gelegenheid aanbieden. Door het geven van eene heldere voorstelling van die verrichtingen moeten de officieren van den aanvang af het oordeel van de manschappen opwekken en scherpen, en vooral bij de onderofficieren en korporaals, aan wie niet zelden de uitvoering van belangrijke diensten zal worden opgedragen, een juist begrip doen ontstaan omtrent al hetgeen men te dien aanzien van hen mag vorderen.

Eene grondige en veelzijdige kennis bij de officieren, van de handelingen, die in den Velddienst kunnen voorkomen, zal den meesten waarborg leveren, om van die

oefeningen den meest gewenschten uitslag voor de werkelijkheid te verkrijgen.

Vooral bij den Veiligheids- en Kondschapsdienst is de taak van de daarmede belaste troepen van het hoogste belang, omdat de veiligheid van het geheel afhangt van de wijze, waarop die diensten door hen worden verricht. De kennis van hetgeen er toe behoort is alzoo van het grootste gewicht voor allen, van de hoogste rangen tot de laagste graden toe, die geroepen zijn eenig gedeelte daarvan uit te voeren.

Onafgebroken waakzaamheid, oogenblikkelijke slagvaardigheid en nauwgezette plichtsbetrachting zijn de grondslagen, waarop al de verplichtingen van de veiligheidstroepen berusten. De stipte naleving daarvan geeft den noodigen waarborg voor de vereischte veiligheid van het geheel.

Bij alle verrichtingen in den Velddienst is eene voortdurende samenwerking van de Infanterie met de Cavalerie noodig, waarbij alsdan aan eerstgenoemd wapen meer bijzonder de *beschermende*, aan laatstgenoemd wapen de *waarnemende* taak ten deel valt.

Ofschoon elk van deze beide wapens voldoende geoefend moet worden in den Velddienst, om, zelfstandig optredende, aan beide evenbedoelde bestemmingen te beantwoorden, is het echter noodig, dat in alle garnizoenen, waar zich hiertoe de gelegenheid aanbiedt, gemeenschappelijke oefeningen worden gehouden, zoowel om aan de beide wapens een juister beeld van de werkelijkheid te geven, als om zuivere begrippen te doen ontstaan van de voordeelen, die hunne samenwerking medebrengt.

Een van de gewichtigste dienstplichten te velde van alle troepenaanvoerders, in het algemeen van de officieren, die met eene eenigszins zelfstandige taak zijn belast, bestaat hierin, dat zij nimmer de gelegenheid mogen verzuimen, om het terrein, alwaar zij zich bevinden nauwkeurig te verkennen. Geen voorwendsel van welken aard ook, sparing noch van eigen krachten, noch van de paarden, mag leiden tot verwaarloozing van zoodanige waarneming. Bij alle oefeningen van den Velddienst zal daarop dan ook steeds moeten worden toegezien.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK I.

HET TERREIN.

BENAMINGEN.

§ 1. Onder den algemeenen naam van *terrein* verstaat men elk deel van de oppervlakte der aarde met al de zich daarop bevindende onverplaatsbare voorwerpen.

Terreindeelen worden genoemd alle *vlakten*, *hoogten*, *laagten* en *wateren*, waaruit die oppervlakte is samengesteld.

Terreinvoorwerpen zijn alle in de natuur voorkomende of kunstmatig gebouwde voorwerpen op den aardbodem, zooals: *steden*, *kampongs*, *huizen*, *bruggen*, *bosschen*, *heggen*, enz.

Terreinafscheidingen zijn *rivieren*, *kanalen*, *vaarten*, *waterleidingen*, *beken*, *slooten*, *meren*, *landruggen*, *moerassen*.

Terreinhindernissen heeten in het algemeen alle terreindeelen, terreinvoorwerpen en terreinafscheidingen, die de beweging van troepen belemmeren.

§ 2. Men noemt het terrein, uit een tactisch oogpunt beschouwd, *open*, wanneer het uitzicht vrij is; wordt dit belemmerd, dan heet het *bedekt*.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Komen op open of bedekt terrein belangrijke terreinafscheidingen voor, welke den overgang bemoeilijken, dan heet het bovendien *doorsneden*.

§ 3. *Vlakten* zijn landstreken, die zich aanmerkelijk in alle richtingen uitbreiden en daarbij geene oneffenheden vertoonen. Bij geringe zacht oploopende verheffingen van den bodem ontstaan *golvende vlakten*; terwijl de daarbij voorkomende verdiepingen *terreinplooien* worden genoemd.

Droge vlakten bieden eene afwisseling aan van bebouwde of onbebouwde hooge terreinen, door droge slooten, heggen, (paggers), struikgewas, galangans, enz. in grootere of kleinere deelen verdeeld.

Tot de *natte* vlakten behooren de kunstmatig bevochtigde rijstvelden (sawah's) en de sompen in moerassen, welke in Indië met den algemeenen naam *rawah* worden aangeduid.

Hoogvlakten of *plateau's* verheffen zich op vrij aanzienlijke hoogte boven het omgelegen terrein.

§ 4. Naarmate verhevenheden van het terrein zich minder of meer boven den omgelegen vlakken bodem verheffen, dragen zij den naam van *hoogten* — op de kust gelegen *duinen* — *heuvels* of *bergen*.

Verscheidene met elkander verbondene bergen (heuvels), welke bepaalde grenzen hebben en een afzonderlijk geheel vormen, noemt men *gebergte*. Heeft de aaneenschakeling der bergen of heuvels slechts in eene richting plaats, dan ontstaat een *bergketen* of eene *heuvelrij*.

Eene voortgaande verheffing van den grond over eene aanmerkelijke uitgestrektheid heet een *landrug*, bij geringe uitgestrektheid en hoogte *terreinrug*.

Bij iedere verhevenheid onderscheidt men den *voet*, de *zijden*, de *helling* en de *kruin*. Heeft de kruin bij geringe breedte eenige uitgestrektheid, dan wordt zij *kam*, bij geringe lengte en breedte *kop* genoemd.

De verdieping, die gevormd wordt door de in elkaar loopende zijden van twee hoogten of heuvels heet *zadel;* bij zeer steile verdiepingen ontstaan *ravijnen.*

Tusschen de bergen gelegen laagten, welke eene aanzienlijke uitgebreidheid, vooral in de lengte, hebben en aan twee zijden door bergen zijn ingesloten, worden *dalen* of *valeien* genoemd.

In het algemeen noemt men *bergpas* de tusschen de ruggen gelegen lagere gedeelten, welke als overgangspunten gebruikt worden.

Wegen, die lager liggen dan het aan weêrszijden aangrenzende terrein, heeten *hollewegen.*

§. 5. De strook van het land, waartegen de zee of het water aanspoelt, heet *oever;* bij gegraven wateren *boord.*

Een vlakke oever, die onmerkbaar naar de zee afhelt en bij hoog water onderloopt, draagt den naam van *strand.*

Wanneer men een stroomend water in de richting van den stroom volgt, dan heeft men den *rechteroever* aan de rechter- en den *linkeroever* aan de linkerhand.

Eene plaats ligt *boven* of *beneden* eene andere, naarmate zij nader bij den oorsprong of bij den mond van een stroomend water is gelegen.

De diepste plaats in het bed van een loopend water is de *stroomgeul* of het *vaarwater.*

De *diepte* is de loodrechte afstand van den waterspiegel tot den bodem; de breedte is de afstand der beide oevers of boorden. *Stroomsnelheid* is de afstand, die het water in één seconde tijds aflegt.

De *waterstand* wordt vergeleken met eenzelfde daarvoor aangewezen waterpasvlak. Men bedient zich daarbij van *peilschalen.*

Waar zulk een waterpasvlak niet is bepaald, wordt gezegd, dat de waterstand *hoog*, *gemiddeld* of *laag* is.

De *gemiddelde* waterstand is de hoogte, welke het water gedurende het grootste gedeelte van het jaar of eenig ander tijdsverloop ten opzichte van dé oevers heeft.

Het *verval* van een stroomend water is het verschil in hoogte tusschen twee punten van den waterspiegel in de richting van zijne lengte.

§ 6. Het overstroomen van het nevengelegen land door het buiten hare oevers treden der rivieren wordt door *dijken* te keer gegaan. Naarmate van hunne afmetingen en de hoogte, waarop zij het water keeren, dragen de dijken den naam van *groote dijken*, *gewone dijken* en *kaden*.

Bij het aanleggen van wegen worden soms dijken opgeworpen; is de baan voor eenen spoorweg bestemd, dan noemt men deze kunstmatige ophooging *spoorwegdijken*.

Dammen worden dwars door eenen rivierarm gelegd, om hem af te sluiten. In eene rivier aangelegd dient de dam om het water op te stuwen en af te leiden. Een *stuwdam* heeft overal gelijke hoogte; overlaat en doorlaat zijn dammen welke eene met muur- of houtwerk bekleede opening hebben om het water te doen afloopen.

§ 7. Door *engten* of *défilé's* verstaat men alle gedeelten van het terrein, die men slechts met een smal front kan doortrekken; zooals bergpassen, dalen (ten opzichte van de betrekkelijke onbegaanbaarheid van het aan weerszijden gelegen gebergte), landengten, dijken, wegen, welke door bewoonde oorden of door overigens onbegaanbaar terrein voeren, bruggen, enz.

TOPOGRAPHISCHE KAARTEN EN TERREIN-SCHETSEN (CROQUIS).

§ 8. Goede topographische kaarten bieden een krachtig hulpmiddel aan tot het verkrijgen van terreinkennis, die de grondslag is van elke militaire verrichting te velde.

Hoe uitmuntend de bestaande kaarten van Nederlandsch Oost-Indië ook mogen zijn, zij bevatten niet al de tot tactisch gebruik vereischte bijzonderheden; en daar bovendien het terrein tengevolge van bebouwing, door den aanleg van nieuwe wegen en kunstwerken voortdurend aan verandering onderhevig is, blijft het onvermijdelijk, zich aangaande de ware gesteldheid van eenig terrein nader door *eigene waarneming* te overtuigen, of, op grond van uit de kaart genomen aanwijzingen, eene *speciale verkenning* daarvan te verrichten.

§ 9. Een eerste vereischte bij het gebruik van kaarten is deze te *oriënteeren*, d. i. ze vlak houdende zoodanig te richten, dat de zijden van de kaart met de hemelstreken overeenkomen, of wel dat de op de kaart voorkomende noordlijn in de richting van het Noorden wijst.

Gemakshalve kan men tot het vlug lezen van de afstanden op de kaart zich voorzien van eene *schaal*, naar die van de kaart vervaardigd van eene strook kaartpapier of metaal (fig. 1*a* en 1*b*).

§ 10. In zoover een officier of onderofficier te velde niet van kaarten is voorzien, wordt hem bij elke eenigszins zelfstandige opdracht als veldwacht- of patrouille-commandant, tot verkenning van het terrein of den vijand

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zooveel mogelijk eene kaart of terreinschets verstrekt, of neemt hij daarvan eene kopie of calque.

Overigens zal bij velerlei opdrachten te velde de daarmede belaste officier of onderofficier het daaromtrent door hem uit te brengen schriftelijk rapport aanmerkelijk kunnen verduidelijken en bekorten, door er eene *schets* of *croquis* bij te voegen. Dit moet dan ook als regel gelden in al zoodanige gevallen, waarbij daartoe aanleiding bestaat.

Het terrein wordt op het oog en den pas opgenomen en de schets geteekend op de keerzijde van eene rapportkaart (§ 24), welke tot dat einde is verdeeld in vierkanten van 1 cM. zijde, zijnde voor de veldwachtrapporten de schaal van 100 pas op den cM. vastgesteld.

De bij schetsen te bezigen eenvoudigste *topographische teekens* komen in Fig. 2*a* en 2*b* voor. Breedte van wegen, sloten, wateren, diepte, hoogte, begaanbaarheid en gesteldheid van het terrein, van bosschen, van bouwland, enz. kunnen op de schets zelf met korte woorden worden aangeduid. De door patrouilles gevolgde wegen en marschrichting worden door stippellijnen met pijltjes aangeduid. Fig. 3 en 4 stellen een paar dergelijke schetsen voor.

§ 11. De vervaardiging van schetsen van terreindeelen of stellingen van meerdere uitgestrektheid dan die bij veldwachtrapporten voorkomen, geschiedt zooals in de vorige § is omschreven, doch met grootere nauwkeurigheid en op eene schaal overeenstemmende met den aard der verkenning, als:

enkele verdedigingswerken . . . op de schaal van 1 : 2500 of 5000

terreinvoorwerpen, *legerplaatsen*, *bewoonde oorden*, enz. » » » » 1 : 10000

wegen, *stellingen*, enz . . . . » » » » 1 : 20000

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Van de kaart worden de met zekerheid bekende bijzonderheden, zooals de richting van hoofdwegen, stroomende wateren, enz. overgenomen, zoo men wil op calqueerpapier, het overige op het terrein met potlood — bij voorkeur met zwart, rood, blauw, en groen potlood — ingeschetst.

Bij veldwachtrapporten is het gebruik van enkel zwart potlood voldoende.

§ 12. Bij oorlogen tegen eenen inlandschen vijand zal het zich veelvuldig voordoen, dat van het terrein des oorlogs geene kaarten bestaan, of slechts zeer weinig vertrouwbare schetsen, samengesteld uit spionnenberichten.

Bij elk rapport over eene krijgsverrichting zal alsdan door den commandant der troepen eene schets worden gevoegd van den afgelegden weg met het aangrenzende terrein. Wanneer de omstandigheden het toelaten zal steeds de meest mogelijke zorg aan die opnemingen worden besteed.

§ 13. Te velde tracht ieder officier voorzien te zijn van eene goede kaart, een horloge, een zakkompas, een veldkijker, een zakboek, eenige rapportkaarten en potlooden.

TERREINBESCHRIJVING.

§ 14. Te velde zijn uitvoerige terreinbeschrijvingen onpractisch en moeten dan ook zooveel mogelijk vermeden worden. Het verslag zal daarom bij voorkeur alleen bestaan uit de op het terrein vervaardigde schets (§ 23), met korte aanteekeningen of bijschrijvingen op den rand, ten hoogste uit eene korte, schriftelijke toelichting van de bijzonderheden, die niet voldoende uit de schets zijn op te maken.

§ 15. Bij eene *tactische verkenning* heeft de toelichting uitsluitend betrekking op de *begaanbaarheid* of wel de *geschiktheid van het terrein tot stellingen en gevechten*, en betreft alsdan eenige van de navolgende bijzonderheden:

a. HET ALGEMEEN KARAKTER VAN HET TERREIN.

Open, bedekt of doorsneden; vrij of beperkt uitzicht; effen of golvend, klimmend of dalend; droge of natte, hooge of lage vlakten; grondslag van den bodem (roode-, witte- of zwarte klei, zand, steenachtig, moerassig); aard der beplanting; toestand van greppels en slooten.

b. BIJ WEGEN.

Van waar zij komen en waarheen zij leiden; natuurweg, verbeterde weg of kunstweg (post-, karren- of paardenweg, voetpad); begaanbaarheid voor de verschillende wapens in beide moessons; breedte (verbreedingen en smalle gedeelten, kunstbaan en bermen, met welk front op den weg kan worden gemarcheerd, enkel- of dubbelspoorbreedte); helling van den weg; opgehoogd of ingesneden (holle weg); uitzicht op den weg; beplanting, begrenzing, hoedanig en op welke punten onbruikbaar te maken of te herstellen; daartoe beschikbare of noodig geoordeelde materialen; begaanbaarheid van het aangrenzend terrein (in hoe ver infanterie en cavalerie zijwaarts van den weg kunnen marcheeren); stellingen; geschikte plaatsen om op te marcheeren.

c. BIJ SPOORWEGEN.

1. *Spoorbaan.* Enkel- of dubbelspoor; breedte en toestand van de baan; opgehoogd of ingesneden; toestand

van den bovenbouw (verbinding van de rails met de dwarsliggers); overgangen (*f.* 1); op welke plaatsen en hoe de spoorbaan het snelst is op te breken; toestand van het aangrenzend terrein; begaanbaarheid van de baan voor troepen, paarden en voertuigen (of de dwarsliggers diep liggen, of de voertuigen naast het spoor kunnen rijden en er dekplanken op de overgangen liggen); toestand en breedte der paralelwegen; begrenzing van de spoorbaan.

2. *Stations* en *halten.* Weerstandsvermogen; nabijgelegen overgangen. (§ 16 *b.* 1.)

d. BIJ DIJKEN.

Soort; kruinbreedte; begaanbaarheid voor de verschillende wapens; hoogte; steilte der hellingen; opritten; beplanting; begrenzing; bestrijkende punten.

e. BIJ STROOMENDE EN STILSTAANDE WATEREN.

Breedte; diepte; bevaarbaarheid (voor vaartuigen van welken diepgang); gesteldheid van den bodem (kiezelzand, rotsachtig of modder); waterstand; stroomsnelheid; verval; stroomengten en stroomverbreedingen; toestand van de oevers of boorden (hoogte boven den waterspiegel; steil of glooiend, vast of brokkelig); welke oever de beheerschende is; begaanbaarheid van het naastbij gelegen terrein; voorhanden vaartuigen; afmetingen van sluizen en kunstwerken.

f. BIJ OVERGANGEN.

1. *Bruggen.* Steen, ijzer, hout of bamboe; soort; afmetingen (lengte, breedte en hoogte boven den waterspiegel); onder- en bovenbouw; bruikbaarheid voor de verschillende wapens; nabijgelegen doorwaadbare plaatsen; hoedanig en

in welken tijd te vernielen. *Bij spoorwegbruggen* bovendien; of er dekplanken liggen, of enkel rails; enkel- of dubbelspoor; wijze van sluiting; lengte en breedte van viaducten.

2. *Veren* (§ 16 *b*. 3.) Naam; beschikbare middelen van overvoer; hoeveel personen, paarden, vuurmonden of voertuigen gelijktijdig kunnen worden overgebracht; duur van heen- en terugvaart.

3. *Doorwaadbare plaatsen.* Ligging; richting; breedte; toestand van den bodem: stroomsnelheid van de rivier; bij welken waterstand bruikbaar (§ 78).

4. *Punten geschikt tot overtocht of gemeenschap tusschen de beide oevers of boorden.* Tot welk soort van militaire bruggen geschikt; beschikbare of in de nabijheid voorhanden materialen; vermoedelijke tijd tot bruggenbouw noodig.

g. BIJ BEWOONDE OORDEN.

Naam; omheining; of zij een samenhangend geheel vormen of verspreid zijn gebouwd; of het inwendig verdeeld is door paggers, heggen, muren, enz.; breedte en toestand der gemeenschapswegen en paden; bouworden der woonhuizen en openbare gebouwen; of deze voor de verdediging geschikt of tot reduit zijn in te richten; toegangen; uitzicht; het omgelegen terrein; verdedigingsvermogen; stormvrijheid en flankeering; de aanwezigheid van voldoende en goed drinkwater; geschiktheid voor een bivak. (§ 16 *a*).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

h. BIJ ENKELE GEBOUWEN.

Naam en soort; dikte der muren; aantal verdiepingen; trappen; toestand van het dak; deuren en vensters; in-

wendige verdeeling; pompen en putten; bijgebouwen tuinen; omheining; uitzicht; hoe tot verdediging in te richten en daartoe beschikbare materialen; berekening van de noodige bezetting.

i. BIJ BOSSCHEN.

Uitgestrektheid; boomsoorten (djati, bamboe, bamboe doeri, nipa, enz.); zwaar of minder zwaar geboomte, onderhout, slingerplanten; open plaatsen; afsnijdingen; bodemgesteldheid (vast, week of moerassig); toestand van den boschrand; toestand der wegen en voetpaden, welke het bosch doorsnijden; het omgelegen terrein.

k. BIJ HOOGTEN.

Omvang en gedaante; hoogte ten opzichte van het omringend terrein (in Meters); hellingen (in graden); beklimbaarheid; beplanting; uitzicht; gelegenheid tot opstelling van troepen en geschut.

l. BIJ MOERASSEN.

Uitgestrektheid; bodemgesteldheid; plantengroei; begaanbaarheid (voor voetgangers, paarden en voertuigen); bronnen; stroomende wateren en slooten; dijkjes of galangans; wegen en voetpaden.

m. BIJ KUSTEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Invloed van het getij op den toestand van de breedte van het strand; duinen; plantengroei (doornstruiken, aloë, rizophoren).

n. BIJ STELLINGEN.

Uitgestrektheid; beheerschende punten; steunpunten vóór, in de stelling en op de vleugels; uitzicht vóór en gemeenschap in de stelling; hindernissen vóór het front; toestand van het terrein vóór en achter de stelling; toegangen en terugtochtswegen; opgave der troepen tot bezetting noodig geoordeeld; verdeeling der troepen in de stelling; plaatsing der reserve; beoordeeling van de stelling (sterke en zwakke punten).

§ 16. Bij eene *statistische verkenning* van eene plaats of landstreek stelt men zich ten doel, om daaruit te leeren kennen de hulpmiddelen tot de *verpleging* en het *vervoer* van troepen, of wel ten dienste van den *Kondschapsdienst* en tot *correspondentie*.

In zoover zoodanige statistische verkenningen zelden voldoende door *eigene waarneming* zullen kunnen geschieden, worden naar gelang van het doel der verkenning inlichtingen ingewonnen bij de plaatselijke civiele autoriteit en bij de ambtenaren.

Voor het rapport omtrent eene statistische verkenning kiest men kortheidshalve bij voorkeur den tabellarischen vorm.

De rapporten omtrent statistische verkenningen hebben betrekking:

a. OP DE VERPLEGING.

Plaatselijke indeeling der gemeente; aantal inwoners; gelegenheid tot geconcentreerde huisvesting en stalling, tot parkeeren; lokalen voor wachten en verpleging van

zieken; veestapel (paarden, runderen en kalveren, schapen, varkens); voorraad levensmiddelen en fourages voor den troep; fabrieken; groote werkplaatsen; getal werklieden (timmerlieden, metselaars, smeden, geweer- en zadelmakers, enz.); den geest der hoofden en bevolking.

b. OP HET VERVOER VAN TROEPEN.

1. *Met spoorwegen.* Materiëel en personeel. Aantal locomotieven met tender, rijtuigen, gesloten en open goederenwagens, veewagens en platte wagens; noodig geoordeelde voorzieningen (leuningen, banken, enz.); laadbruggen; aantal beambten en werklieden. Toestand van stations en halten. Aantal sporen, wisselplaatsen (lengte in Meters); uitwijkrails; gelegenheid tot concentratie van rollend materiëel; perrons (aantal, lengte en breedte); paardenheuvels (aantal, lengte, breedte, tot kop- of zijlading); pompen; draaischijven (vermogen, hoe onbruikbaar te maken); gebouwen (aantal en ruimte); toegangen en gelegenheid tot opstelling van troepen; paarden en voertuigen; telegraaftoestellen, gekleurde lantaarns, enz.

2. *Met andere transportmiddelen.* Paarden (aantal boven en beneden den leeftijd van 5 jaar); voertuigen (rijtuigen, wagens en karren); vaartuigen (stoombooten, zeilschepen en schuiten met diepgang, vermogen tot vervoer van manschappen, paarden en voertuigen of tonneninhoud).

3. *Met veren.* Naam; beschikbare middelen van vervoer; toestand van de op- en afritten zoomede van de oevers in de nabijheid van het veer; hoeveel personen, paarden, vuurmonden, of voertuigen gelijktijdig kunnen worden overgebracht; duur van heen- en terugvaart.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

c. OP DEN KONDSCHAPSDIENST EN CORRESPONDENTIE-MIDDELEN.

Personen geschikt tot gids; posterijen en telegraphie (kantoren en ambtenaren); torens of verheven punten geschikt tot sein-correspondentie (punt van waarneming, welke terreinvoorwerpen en bewoonde plaatsen, kerktorens, enz. aldaar zijn waar te nemen).

ORIËNTEEREN.

§ 17. Door *oriënteeren* verstaat men het bepalen van de hemelstreken op het terrein, of van de plaats waar men zich bevindt.

De *hemelstreken* worden, bij gemis van een kompas op het terrein vrij nauwkeurig op een van de volgende wijzen bepaald:

1°. Met behulp van de *Zon*. Wanneer men den rechter schouder keert naar het punt, waar de Zon opgaat, het Oosten, of den linkerschouder naar het punt, waar zij ondergaat, het Westen, dan heeft men recht voor zich uit het Noorden en achter zich het Zuiden.

Bij mist of donker weder vrage men aan de landbewoners, boven welke terreinvoorwerpen de Zon op- en ondergaat, waaruit dan de overige hemelstreken gemakkelijk als boven te bepalen zijn.

2°. Met behulp van sterrebeelden:

a. het Zuiden wordt aangewezen door de lijn, welke de sterren *a* en *b* (fig. 5) van het Zuiderkruis (*de Zwaan*) vereenigt, naar de zijde van *b* te verlengen tot zij den horizon raakt;

b. het Noorden vindt men door de sterren *a* en *b* (fig. 6) van den *Grooten Beer* te vereenigen, en deze lijn naar de zijde van *a* te verlengen tot zij den horizon raakt;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

c. de *Gordel van Orion* (fig. 7) gaat in het Oosten op en in het Westen onder.

§ 18. De plaats, waar men zich bevindt, wordt bepaald door de juiste kennis van het terrein of wel door het gebruik van kaarten.

Op weg is het aan te bevelen, de voornaamste terreinvoorwerpen, die men voorbijkomt, aan te teekenen met aanduiding van eenige bijzonderheden, en den gevolgden weg aan te duiden door het afkappen van eenig struikgewas of eenige boomtakken, ten einde den terugtochtsweg gemakkelijk te vinden.

Hetzelfde wordt in acht genomen, wanneer men gebruik maakt van aanwijzingen door gidsen.

SCHATTEN VAN AFSTANDEN.

§ 19. Voor het schatten van afstanden *op het oog* zijn geen algemeen geldende gegevens vast te stellen, daar de aard en de verlichting van het terrein, zoomede de sterkte van het oog hierop grooten invloed uitoefenen.

Aanhoudende oefening is dus voor ieder noodig, om zich eigen te maken, wat hij op verschillende afstanden bij verschillende weersgesteldheid van eenig voorwerp ziet.

§ 20. Tot het schatten van afstanden, voornamelijk van de grootere, kan men gebruik maken van het tijdverschil tusschen het zien en het hooren van een schot. De snelheid van het geluid namelijk bedraagt ongeveer 555 (350 meter) pas in 1 seconde; terwijl het licht, op de afstanden die uit een militair oogpunt wetenswaardig zijn, zich nagenoeg oogenblikkelijk voortplant. Verloopt er dus tusschen het zien van den rook en het hooren van

den knal 1 seconde, dan bedraagt de afstand 555 pas bij twee seconden 1110 pas, enz.

Zonder behulp van eenen secondewijzer kan men het tijdsverloop van één seconde vrij nauwkeurig meten door snel achtereen van 1 tot 6 te tellen. Bovendien geeft de tijdsruimte voor iederen tel het $^1/_6$ van 555, dus 92 pas afstands aan.

§ 21. Tot het bepalen van afgelegde afstanden langs groote of militaire wegen, kan men gebruik maken van de palen, die op onderlinge afstanden van 1507 M. of ± 2392 passen geplaatst zijn, of van de telegraafpalen.

Tot het afpassen van afstanden *te paard*, moet men vooraf nagaan, hoeveel galopsprongen met een bepaalden afstand, bijv. 100 pas, overeenkomen (gemiddeld 30 tot 33 galopsprongen); of wel kan men, bij eenigszins groote afstanden, als maatstaf aannemen den afstand, dien men in draf in een bepaald aantal minuten kan afleggen (gemiddeld 1 KM. of ongeveer 1600 passen in 5 minuten.)

SCHRIFTELIJKE RAPPORTEN.

§ 22. Een schriftelijk rapport moet *duidelijk* en *beknopt* zijn, en bovenal een *getrouw verslag* behelzen van hetgeen men door eigene waarneming of mededeelingen van anderen heeft vernomen.

De duidelijkheid eischt, dat het rapport in juist gekozen termen zoodanig verstaanbaar is, dat het voor geen tweeledige uitlegging vatbaar is. Algemeene bewoordingen, als: veel, weinig, ver, zooeven, straks, enz. moeten worden vermeden; de tijd wordt steeds aangegeven, ten opzichte van den middag bijv. 5 uur voormiddags (V. M.) of 6 uur namiddags (N. M.); de ligging van plaatsen, enz. moet altijd

naar de hemelstreken worden aangegeven, en alleen dan mag men daartoe de woorden »rechts, links, voor, achter, enz." bezigen, wanneer de richting volkomen bekend is. Zoo zal bij eene marcheerende colonne het rechts en links bepaald worden door de richting, waarin zij zich beweegt. Verder moeten alle in het rapport voorkomende namen nauwkeurig met die op de terreinschets overeenstemmen en ook hierop vermeld zijn. Eindelijk zij men indachtig, om, wanneer dezelfde namen voor verschillende plaatsen op de kaart voorkomen, de juiste plaats door omschrijving aan te duiden.

Door beknoptheid verstaat men, het rapport in zoo weinig mogelijk woorden samen te vatten; alleen feiten en geene redeneeringen of beschouwingen moeten worden vermeld, althans wanneer het begrip van het geheel daaronder niet lijdt. De vermelding van de gewone veiligheidsmaatregelen is meestal overbodig.

Het rapport zal een trouw verslag zijn van hetgeen men melden wil, wanneer men daarin steeds doet uitkomen, wat men persoonlijk met volkomen juistheid heeft gezien of gehoord, en hetgeen door anderen is gemeld of enkel op vermoedens berust.

§ 23. Rapporten of verslagen van eenigen omvang, bevattende de beschrijving van eene tactische verkenning, van een gevecht, van de versterking van eenig terreinvoorwerp, of van eenige andere oorlogshandeling, worden op geheele vellen papier geschreven, en wel zoodanig dat er aan de binnenzijde $^1/_4$ blads in margine overblijft.

De bij dergelijke rapporten te voegen topographische schetsen kunnen bij genoegzamen tijd duidelijkshalve met

zwart en gekleurd potlood (§ 11) worden vervaardigd. Voor kopieën van de officieel verstrekte kaarten mag van calqueerpapier worden gebruik gemaakt.

§ 24. Overigens worden alle velddienstrapporten, zooals veldwacht- en patrouillerapporten en berichten van geringen omvang op $^1/_4$ vel papier of op eene *rapportkaart* van gelijke grootte geschreven. Alle troependeelen zullen steeds van een genoegzaam aantal rapportkaarten voorzien moeten zijn, om er zoo noodig exemplaren van te kunnen verstrekken aan de officieren en onderofficieren.

Op de voorzijde van de rapportkaart staat gedrukt:

... Brigade.	Plaats van verzending ...
... Bataljon Infanterie.	Datum » » .....
... Compagnie.	... uur ... min. V. M. / N. M.
No. ...	
BERICHT:	
Overbrenger.	Handteekening.

NB. Op veldwachtrapport nº. 1, worden vermeld: sterkte en plaats der wacht; aantal en plaatsing der posten en van den examineertroep; patrouillegang; wijziging in de opstelling des nachts; bijzondere meldingen aangaande den vijand.

Op de keerzijde is de rapportkaart verdeeld in vierkanten van 1 cM. zijde, om te kunnen dienen tot het vervaardigen van eene terreinschets of croquis; voor veldwachtrapporten wordt 100 pas op den cM. genomen.

Aan den voet der keerzijde zijn de in § 16 bedoelde schalen aangegeven. De schalen, die niet gebezigd zijn, worden doorgeschrapt.

De keerzijde kan overigens ook gebruikt worden, om het rapport te vervolgen, wanneer daartoe op de voorzijde ruimte ontbreekt en geene schetsteekening wordt vereischt.

Bijlage 1 geeft de wijze aan, waarop de rapportkaart als veldwachtrapport N°. 1 moet worden ingevuld; de cursieve druk duidt daarin het door den veldwachtcommandant met potlood geschrevene aan; terwijl Fig. 4 de op de keerzijde geteekende schets voorstelt.

Wordt bij gemis van rapportkaarten de schets op gewoon papier gemaakt, dan behoeven daarop gemakshalve de vierkanten niet te worden getrokken.

Bijlage 2 stelt voor een rapport van eene verkenningspatrouille.

§ 25. De rapportkaart wordt over de lange zijde in drieën gevouwen en in het daarbij behoorend couvert gestoken, waarop gedrukt staat:

No. Aan

.....

.....

Tempo :.

Verzonden. { Plaats. Datum.
. . uur. min. voorm. nam.

Ontvangen. { Plaats. Datum.
. . uur. min. voorm. nam.

Handteekening Ontvanger.

.....

NB. Dit couvert na invulling aan den overbrenger terug te geven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Het couvert wordt, nadat daarop plaats en tijdstip van ontvangst zijn ingevuld en daarvoor is geteekend, aan den overbrenger teruggegeven, als bewijs, dat het rapport aan het juiste adres is overgebracht.

Wat het *tempo* betreft wordt verwezen naar § 290.

§ 26. Alle verzonden rapporten worden door den afzender doorloopend genummerd.

Het is aan te bevelen, zooveel mogelijk afschrift te houden van elk rapport, dat men inzendt, zoowel tot eigene verantwoording, als voor het geval, dat het mocht verloren gaan.

Elk ontvangen rapport of bericht wordt, nadat daarop het tijdstip van ontvangst is aangeteekend, als dienstbrief bewaard.

Rapporten, die voor meer dan een persoon zijn bestemd, worden ten spoedigste doorgezonden en door allen voor »gezien" geteekend.

Zie verder omtrent het overbrengen van schriftelijke en mondelinge rapporten of berichten door ordonnansen, enz. § 389 en volgende.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK II.

DE MARSCHEN.

---

§ 27. De marschen kunnen worden verricht:
1°. zonder bijzondere middelen van vervoer, of
2°. met bijzondere middelen van vervoer, en wel:
a. door middel van spoortreinen,
b. met voertuigen, of
c. met vaartuigen.

Bij de uitvoering van alle marschen, onverschillig op welke wijze zij worden verricht, moet de eisch op den voorgrond staan, dat de troepen op den bepaalden tijd en in slagvaardigen toestand op het gewenschte punt aankomen.

MARSCHEN ZONDER BIJZONDERE MIDDELEN VAN VERVOER.

§ 28. De goede uitvoering dezer marschen, die in den loop van den oorlog het menigvuldigst voorkomen, oefent eenen grooten invloed uit op den gang der operatiën. Zij wordt alleen mogelijk gemaakt door voorbereidende oefeningen in tijd van vrede, bij welke het volgende moet worden in acht genomen:

1°. Bij alle militaire marschen moeten de troepen in volledige uitrusting zijn.

2°. De oefeningen in het marcheeren moeten met het afleggen van kleine afstanden aanvangen en deze opvolgend zoodanig worden vergroot, dat voor de troepen te voet een marsch van 18 KM. (12 palen), voor de troepen te paard een van 30 KM. (20 palen) als normaal kan worden beschouwd, onverschillig de terreinen, waarop gemarcheerd wordt. Marschen van zoodanige lengte behooren dikwijls en op verschillende terreinen te geschieden. Eenige malen in het jaar worden zij tot grootere afstanden uitgestrekt.

3°. Aangezien bij de in oorlogstijd voorkomende marschen de omstandigheid, of men al dan niet in de nabijheid van den vijand marcheert, invloed uitoefent op hunne uitvoering, zoodanig dat in het eerstgenoemd geval geheel op de tactische eischen door den toestand voorgeschreven, in het laatstgenoemde geval echter meer op het gemak der marcheerende troepen dient te worden gelet, moeten in vredestijd oefeningen in beide soorten van marschen plaats grijpen, en bij elk hunner de hierna volgende aanbevelingen voor marschen in oorlogstijd zooveel doenlijk in toepassing worden gebracht.

Van de marschen, die ondersteld worden binnen 's vijands bereik te geschieden, en die daarom in het bijzonder *oorlogsmarschen* worden genoemd, moet worden partij getrokken tot oefening van de troepen in den veiligheids- en verkenningsdienst zooveel mogelijk overeenkomstig den oorlogstoestand. Daar waar het ontzien van particulier eigendom dit onmogelijk maakt, mag nimmer worden verzuimd er den troep op te wijzen, hoedanig in oorlogstijd in de bestaande omstandigheden zou moeten worden gehandeld.

4°. Tot oefening van de commandanten der onderdeelen van verschillende troepen in het begrooten van den tijd die voor een bepaalden marsch noodig is, wijze men aan die onderdeelen een doel aan, dat zij langs onderscheiden wegen op een bepaald uur, (niet later, maar ook niet vroeger) in volkomen slagvaardigen toestand moeten bereiken.

Het uur van afmarsch, het marschtempo en de rusten worden dan door die commandanten bepaald, die eerstgenoemd uur niet vroeger dan noodzakelijk is, mogen vaststellen.

§ 29. De marschen verkrijgen het karakter van oorlogsmarschen, wanneer zij in zoodanige nabijheid van den vijand worden uitgevoerd, dat eene ontmoeting met diens uiterste verkenningstroepen als mogelijk moet worden aangenomen, of wanneer de geest der bevolking veiligheidsmaatregelen noodig maakt.

Ofschoon, zooals in § 28, 3°. aangeduid werd, bij deze marschen de tactische eischen op den voorgrond treden, mag echter de commandant van eene marcheerende troepenafdeeling nimmer verzuimen, zooveel mogelijk de maatregelen in acht te nemen, die bij marschen buiten 's vijands bereik tot sparing van de troepen zijn voorgeschreven.

§ 30. In oorlogstijd verrichten marcheerende troepen geene eerbewijzen.

Ontmoet een marcheerende troep eenen officier, die hooger in rang is dan zijn commandant, zoo geeft deze laatste den militairen groet. Is die officier op eenigerlei wijze bevelhebber van de troepen, die de colonne uitmaken, dan

maakt bedoelde commandant hem tevens rapport omtrent het doel van den marsch.

Ordonnansen kunnen volstaan met den commandant eener colonne, die zij ontmoeten, te groeten, zonder daarbij den gang te vertragen.

§ 31. Wanneer troepen van de verschillende wapens gezamenlijk marcheeren, dan moeten bij de uitvoering van den marsch steeds de eigenaardigheden worden in acht genomen van dat wapen, hetwelk met het oog op tijd, ruimte, enz. volgens de hiernavolgende bepalingen in de minst gunstige omstandigheden verkeert.

INDEELING VAN DE MARSCHEN.

§ 32. In eene zaakkundige en regelmatige indeeling der opvolgend af te leggen marschen, in verband met den tijd voor het afleggen van groote afstanden beschikbaar, in dier voege dat geene te groote marschen uitgevoerd behoeven te worden en nu en dan rustdagen kunnen worden gehouden, is een waarborg gelegen voor het behoud van de slagvaardigheid der troepen.

In gewone omstandigheden, en wanneer een groote afstand moet worden afgelegd, mag een troep niet langer dan zes uren daags marcheeren, waarbij alsdan na elke 3 à 4 marschdagen een rustdag wordt gehouden.

Moet de voorgeschreven afstand in korteren tijd worden afgelegd, dan door middel van gewone marschen mogelijk is, zoo wordt gebruik gemaakt van snelle of geforceerde marschen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bij *snelle* marschen mogen de troepen niet langer dan acht uren daags marcheeren.

Daarbij worden rustdagen niet geregeld gegeven, zonder dat zij evenwel geheel mogen worden achterwege gelaten.

Zijn de marschen grooter, dan hierboven is aangegeven, dan worden zij *geforceerde* marschen genoemd.

Men maakt er bij uitzondering gebruik van en dan slechts *twee* dagen achtereen.

Eene bijzondere soort van geforceerde marschen zijn die *zonder indeeling van den dag*, waarbij de troepen, met inachtneming slechts van de tot rusten en koken benoodigde tusschenpoozen, dag en nacht doormarcheeren.

Deze marschen kunnen bij uitzondering slechts door kleine afdeelingen worden uitgevoerd, en niet langer dan een etmaal worden volgehouden.

§ 33. In de nabijheid van den vijand zal eene regelmatige indeeling van de marschen dikwijls verijdeld worden, aangezien hunne lengte alsdan niet alleen van den eigen wil, maar ook van de handelingen des vijands afhangt.

INDEELING VAN DE MARSCHCOLONNE.

§ 34. Buiten het bereik van den vijand is het doelmatig, dat de drie wapens elk op zich zelf en zoo mogelijk langs verschillende wegen marcheeren.

Aan de infanterie wordt dan de kortste, aan de cavalerie de zachtste en aan de artillerie en trein de hardste weg aangewezen, nochtans met dien verstande, dat de mindere begaanbaarheid van den aan eenig wapen aan te wijzen weg, de voordeelen, aan het afzonderlijk marcheeren verbonden, niet doet verloren gaan.

Beschikt men slechts over één weg, dan laat men de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

infanterie het eerst afmarcheeren, op ruimen afstand door de artillerie en cavalerie gevolgd.

Mochten onvoorziene omstandigheden oorzaak zijn, dat de infanterie door de andere wapens wordt ingehaald, dan moet van de eerstvolgende rust der infanterie of van een breed gedeelte van den weg partij getrokken worden, om de bereden wapens te doen voorbijtrekken.

§ 35. In de nabijheid van den vijand marcheeren de bij elkaar gevoegde afdeelingen der verschillende wapens in *gevechtscolonne*.

Eene verdeeling der troepenmacht in meerdere colonnes, die met elkaar op gelijke hoogte marcheeren, is voordeelig zoolang deze colonnes in verband met hare sterkte, elkander tijdig kunnen ondersteunen en het terrein voor elke colonne afzonderlijk niet te veel hindernissen aanbiedt.

Wanneer niet langs wegen wordt gemarcheerd, wordt de marschrichting aan eene der colonnes aangegeven; de overige colonnes onderhouden dien afstand naar de zijde van de richtingscolonne.

Wanneer het terrein niet toelaat de nevencolonne nu en dan waar te nemen, moet het verband door patrouilles verzekerd worden.

Iedere colonne, die er aan bloot staat, in een gevecht gewikkeld te worden, zal zoo doenlijk uit de drie wapens worden samengesteld.

Eene voor alle gevallen doorgaande indeeling van de verschillende wapens in eene gevechtscolonne, kan niet worden aangegeven. Als algemeene regel geldt, dat het wapen, hetwelk met het oog op het terrein en het doel van het gevecht het eerst in werking moet komen, ge-

heel of gedeeltelijk aan het hoofd der colonne marcheert.

Overigens moet bij de indeeling het volgende worden in acht genomen:

1°. Wanneer eene zelfstandige eenheid (compagnie, bataljon, eskadron, batterij, brigade) tengevolge van de indeeling moet worden verdeeld, dan wordt aan het bij de hoofdcolonne marcheerende gedeelte dier eenheid zoodanige plaats daarbij aangewezen, dat het verbroken tactisch verband, bij een gevecht zoo spoedig doenlijk hersteld kan zijn.

Zijn verdere detacheeringen noodig, dan geschieden zij van reeds gesplitste eenheden.

2°. De cavallerie, als het wapen dat bij uitnemendheid voor den waarnemingsdienst geschikt is, zal, wanneer het terrein het verrichten van dien dienst toelaat, na aftrek van de onderdeelen, voor het verrichten van den ordonnansendienst benoodigd, gewoonlijk in haar geheel de colonne voorafgaan of bij den terugtocht deze volgen.

Wordt bij uitzondering een gedeelte van dit wapen niet tot bovengenoemde diensten gebezigd, dan marcheert het vereenigd aan het hoofd of aan den staart der colonne.

3°. De artillerie moet, naarmate het terrein meerdere of mindere ontwikkeling van dit wapen toelaat en het te bereiken doel dit vereischt, geheel of voor een gedeelte vooraan in de colonne worden ingedeeld.

Zijn aanvallen in den rug te verwachten, dan wordt zoo mogelijk een gedeelte van de artillerie achter de hoofdmacht, of bij de achterhoede ingedeeld.

In den regel volgt de artillerie, die bij eenige troepenafdeeling voor vast is ingedeeld, behoudens het voorafgaande het voorste bataljon en bij kleinere troepenmach-

ten de voorste compagnie; de tijdelijk toegevoegde artillerie achter de voorste zelfstandige afdeeling (brigade).

4°. De genietroepen worden, wanneer men de zekerheid niet heeft, dat de wegen in bruikbaren staat zijn en geene terreinhindernissen moeten worden opgeruimd, bij de voorhoede ingedeeld en marcheeren alsdan bij den voortroep. Blijven zij bij de hoofdcolonne, dan marcheeren zij aan het hoofd daarvan, wanneer bij de later te verwachten gebeurtenissen hun hulp in eenig opzicht vereischt kan worden.

§ 36. Bij iedere uit verschillende wapens of korpsen bestaande colonne, is de oudste officier in rang commandant der colonne.

Hij regelt als zoodanig alle details voor den marsch, voor zoover daarin niet bij de marschdispositie is voorzien, en blijft voor de goede uitvoering van den marsch verantwoordelijk. Hij wijst een officier aan, die met het geleiden der colonne is belast, wanneer daartoe van hoogerhand geen ander officier is aangewezen.

MARSCHFORMATIE VAN DE VERSCHILLENDE WAPENS.

§ 37. Het marcheeren met een breed front (met afdeelingen) is altijd te verkiezen, doch dit zal tengevolge van de geringe breedte der wegen, waarvan bovendien steeds tot het voorbijrijden van officieren, ordonnansen, enz. een gedeelte vrij moet blijven, veelal niet kunnen geschieden.

Uit dien hoofde zal men, van wegen gebruik makende, meestal genoodzaakt zijn, de troepen te voet met verdub-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

belde rotten, de cavalerie met tweeën, soms met vieren, de artillerie en den trein met stukken of voertuigen te laten marcheeren. De tot den trein behoorende koelies kunnen dan met 2 of 3 man in front marcheeren.

Bij mindere breedte of wanneer de toestand van de wegen daartoe dwingt, marcheeren de troepen te voet en de cavalerie in een gelid achter elkander.

§ 38. Alhoewel het in de nabijheid van den vijand tot sparing van de troepen raadzaam is, de wegen te blijven volgen, en dientengevolge dezelfde formatiën te blijven behouden, welke voor marschen buiten 's vijands bereik het meest geschikt worden geoordeeld, zoo zal men echter in sommige gevallen, waarbij vermindering der colonnelengte met de daarmede verbonden mogelijkheid van spoediger ontwikkeling tot het gevecht wenschelijk is, van het terrein naast de wegen gebruik moeten maken. De infanterie marcheert alsdan het best in colonne op halven afstand (bij voorkeur met pelotons), de cavalerie in colonne met afstanden (met pelotons), de artillerie in gevechtscolonne (op de stukken van het midden).

§ 39. Wanneer geene wegen kunnen gevolgd worden, en het terrein zoodanige hindernissen oplevert, dat de colonnelengte daardoor aanmerkelijk vergroot wordt, verdient het aanbeveling de troepen te voet in colonne uit de flank, liefst met verdubbelde rotten, te doen marcheeren.

§ 40. De aanduiding der marschformatiën bij de ontwikkeling tot het gevecht en op het gevechtsterrein, blijft aan de commandeerende officieren overgelaten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wanneer voor den afmarsch gekookt eten wordt verstrekt, vereischt het gereedmaken en verdeelen daarvan meer tijd dan eene verstrekking van brood en koffie.

In het eerste geval kan de afmarsch ten $6^1/_2$ uur en in het 2de geval een half uur vroeger plaats hebben.

Het is aan te bevelen den marsch zoodanig te regelen, dat de troepen ongeveer tegen den middag de plaats hunner bestemming bereiken. Zoo dit niet doenlijk is, kan gedurende het warmste gedeelte van den dag worden gerust.

Overigens moet men het steeds zoodanig trachten in te richten, dat de troepen ten minste een paar uren vóór het invallen van de duisternis in hunne kwartieren of hun bivak aankomen. Dit is van groot gewicht voor de goede bereiding van de voeding, het vlug uitdeelen van levensmiddelen en fourage, het in orde brengen van wapenen, uitrusting en harnachement, de verpleging der paarden en het verrichten der noodige herstellingen aan het materiëel.

§ 45. Het is van veel belang, om de verschillende onderdeelen eener colonne niet vroeger te doen aantreden, dan voor ieder onderdeel noodzakelijk is, daar niets den soldaat meer vermoeit, dan noodeloos wachten. Met het oog hierop is ieder commandant persoonlijk er voor verantwoordelijk, dat zijne afdeeling van den haar verleenden rusttijd zoolang mogelijk blijve genieten.

De bereden wapens mogen met het opstangen der paarden niet vroeger aanvangen, dan voor eenen tijdigen afmarsch noodig is.

§ 46. Moeten de troepen uit verschillende bivakken

afmarcheeren, dan sluiten de verschillende afdeelingen in de richting van den marsch op den te volgen weg bij de colonne aan.

Aan iedere afdeeling wordt dan opgegeven het punt waar, en de tijd, waarop zij gereed moet staan, om hare plaats in de colonne in te nemen.

§ 47. In de nabijheid van den vijand zal het uur van afmarsch veelal moeten bepaald worden naar het tijdstip, waarop de colonne het doel van den marsch moet bereiken. Eene oordeelkundige overweging van de lengte van den marsch, de marschsnelheid, de sterkte der colonne, de te ontmoeten hindernissen, den tijd benoodigd tot opruiming daarvan, den toestand der troepen en de weersgesteldheid, in verband met bovenbedoeld tijdstip, wordt alsdan in hoogere mate vereischt dan bij marschen buiten 's vijands bereik.

Overigens worden, zooveel de omstandigheden het toelaten, de regels in acht genomen, die in de vorige § § zijn aangegeven.

SNELHEID VAN BEWEGING.

§ 48. De commandant eener colonne regelt de snelheid van het marschtempo naar de lengte der colonne, den toestand der wegen, de weersgesteldheid, den tijd van den marsch (dag of nacht) en den toestand waarin menschen en paarden zich bevinden. De voorschriften voor de marschregeling, in § 49 en ook die in § 52 voorkomende, moeten dan ook als een algemeene leiddraad worden beschouwd, waarvan naar den eisch der omstandigheden mag worden afgeweken. Het behoud van de slagvaar-

digheid der troepen moet daarbij immer als hoofdzaak in het oog worden gehouden.

§ 49. Infanterie kan, ter sterkte van één bataljon, de snelheid van 100 passen in de minuut, met inachtneming der noodige rusten, bij marschen tot 15 KM. (12 paal) volhouden, mits de wegen in goeden staat zijn, de weersgesteldheid door hitte of wind, enz. geen storenden invloed uitoefent en de troepen in goeden staat verkeeren.

Bij afdeelingen ter sterkte van twee bataljons infanterie en meer zal men onder dezelfde omstandigheden op niet veel meer dan 90 passen in de minuut mogen rekenen; maar dit tempo moet dan ook gevorderd worden.

Cavalerie legt in stap op den langen duur 133 passen in de minuut af. Wanneer de toestand der wegen het eenigszins toelaat, moet dit wapen bij afwisseling stappen en draven, om zoodoende met inbegrip van de rusten 6000 à 6500 M. in het uur af te leggen. Deze snelheid wordt verkregen door eene afwisseling van 1 KM. stap en 1 KM. draf.

Intusschen kan, wanneer de omstandigheden het noodzakelijk maken, van de cavalerie eene grootere snelheid worden gevorderd, door de afwisseling van $1^1/_2$ KM. (ongeveer 7.5 minuten) draf en $^1/_2$ KM. (ongeveer 5 minuten) stap. Deze snelheid, waarmede, met inachtneming van eene mindere snelheid bij den aanvang en tegen het einde van den marsch en van de rusten, 6800 à 7300 M., in het uur wordt afgelegd, kan zonder bezwaar voor de paarden tot op afstanden van 45 KM. (30 paal) worden volgehouden. Is de marsch grooter, dan moet in matiger tempo worden gereden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het marschtempo van veldartillerie en van bergartillerie is iets sneller dan dat van de infanterie; voor korte marschen mag men op 120 à 125, voor grootere op 115 passen per minuut rekenen.

§ 50. De infanterie en artillerie moeten den marsch in een langzaam tempo aanvangen, en dit slechts gaandeweg tot 100 en 115 passen in de minuut versnellen. Het onderhouden van eenen regelmatigen en niet te grooten pas is van groot belang.

Het verdient daarom aanbeveling eene inlandsche compagnie aan het hoofd der colonne te doen marcheeren.

Het afleggen van het eerste en het laatste gedeelte van den marsch, evenals van een eind wegs vóór en na elke rust, geschiedt bij cavalerie steeds in stap.

§ 51. In de nabijheid van den vijand is de zorg voor een goed gekozen en regelmatig marschtempo van nog meer belang dan bij marschen buiten 's vijands bereik, omdat het uit elkander geraken der colonne de troepen, die bij eene vijandelijke ontmoeting het eerst in gevecht komen, langer dan noodig en wenschelijk is, zonder ondersteuning laat.

DE RUSTEN.

§ 52. De tijd voor de rusten bestemd verschilt voor de troepen te voet of te paard, wanneer zij afzonderlijk marcheeren. Marcheeren verschillende wapens te zamen, dan regelt alles zich te dien opzichte naar de infanterie.

Bij troepen te voet wordt ongeveer $^1/_4$ uur buiten het nachtkwartier en verder om het uur eene kleine halt van 5 à 10 minuten gemaakt. Bij marschen van 6 uren en

meer wordt op de grootste helft van den marsch eene groote rust van $^1/_2$ à 1 uur gehouden. Wordt de groote rust op den middag gehouden, om de grootste hitte van den dag te vermijden, dan kan de duur daarvan worden verlengd. Alleen bij deze groote rusten worden de geweren aan rotten gezet en de ransels afgelegd. De kleine halten kunnen bij ondervonden moeielijkheden eenigszins worden verlengd.

Bij het ontmoeten van veelvuldige hindernissen op den weg, welke den marsch ophouden, worden de tusschentijdsche halten als van zelve aangegeven, en is het alsdan niet noodzakelijk de gewone rusten op de daarvoor aangegeven tijdstippen te houden.

Troepen te paard houden in den regel, na $^1/_2$ uur gemarcheerd te hebben, eene rust van 5 minuten, om de paarden gelegenheid te geven tot stallen en om het harnachement en de bepakking na te zien. Is de marsch niet grooter dan 20 KM, dan wordt halverwege eene rust gehouden van 10—15 minuten. Bij marschen van 20 tot 40 KM. wordt deze rust van 10—15 minuten verlengd en voor iedere $7^1/_2$ KM. meer telkens op nieuw eene rust van 10 minuten gehouden. Na 45 KM. afgelegd te hebben, is eene lange rust van 4 à 5 uren noodzakelijk. Bij alle rusten stijgen de ruiters af en plaatsen de paarden zoo mogelijk met den rug in den wind.

§ 53. De onderdeelen van dezelfde colonne moeten gelijktijdig en evenlang rusten, en mogen van den daartoe gegeven tijd geen gebruik maken, om verloren afstanden te hernemen. Dit laatste mag alleen geschieden in elk bataljon, eskadron, batterij of treinafdeeling. Aan den

PERPUSTAKAAN NASIONAL

staart van ieder der genoemde onderdeelen marcheert zoo mogelijk een hoornblazer of trompetter om het signaal »halt" of »voorwaarts" onmiddellijk voor de volgende afdeeling over te nemen. (*)

Bestaat de colonne uit meer dan eene brigade, dan worden de rusten per brigade gehouden, de achterste brigade sluit alsdan, alvorens halt te houden, geheel op de voorste op, terwijl deze rust.

§ 54. Indien de troepen onder den marsch moeten koken, of de paarden moeten gevoederd worden, dan marcheert de colonne op eene daartoe geschikte plaats in geconcentreerde orde op. Daar voor het koken $2^1/_2$ uur noodig is, ingeval er brandhout en water in de nabijheid te verkrijgen zijn, zoo moet zoodanige rust minstens 4 uren duren.

§ 55. Voor het rusten worden bij voorkeur lommerrijke plaatsen gekozen, waar de troepen tevens tegen sterken wind beschut zijn en goed drinkwater kunnen verkrijgen. Afwijking van den regel in § 53 voorgeschreven, betreffende het gelijktijdig halt houden of het opsluiten der brigades wordt vergund, wanneer eenige afdeeling daardoor zoodanige geschikte rustplaats kan bereiken of verkrijgen.

§ 56. Ofschoon het in de nabijheid van den vijand in het belang van de troepen is, de rusten op gelijke wijze te regelen als bij marschen buiten 's vijands bereik, zullen echter de omstandigheden dit dikwijls niet veroorloven. De rusten kunnen alsdan niet altijd regelmatig plaats

PERPUSTAKAAN NASIONAL

(*) In de nabijheid van den vijand worden geene signalen gegeven, dan in de hoogste noodzakelijkheid.

hebben, veeltijds zal men dan moeten gebruik maken van die oogenblikken, waarin de colonne verplicht is halt te maken, om niet te dicht op de voorhoede te komen of om den weg of de bruggen te herstellen.

Trekt de colonne een défilé door, dan wordt de rust gehouden, wanneer men de engte achter den rug heeft.

De rusten hebben plaats onder beveiliging der veiligheidstroepen, die daartoe bij groote rusten zoo noodig in eene verdedigende stelling opmarcheeren.

MARSCHDISCIPLINE EN GEZONDHEIDSMAATREGELEN.

§ 57. Onder marschdiscipline verstaat men het bewaren van orde bij eenen marcheerenden troep en de stipte naleving van alle voor den marsch voorgeschreven bepalingen.

Aangezien zij den zekersten waarborg oplevert voor de goede uitvoering der marschen en dus voor het te rechter tijd en in slagvaardigen toestand aankomen der troepen op de plaats hunner bestemming, zoo moeten alle bevelvoerende officieren er streng voor waken, dat de regels, daaromtrent in dit voorschrift en in de exercitie-reglementen der verschillende wapens voorgeschreven, nauwgezet worden nagekomen.

Het bewaren van eene strenge marschdiscipline moet ten allen tijde en onder alle omstandigheden, ook bij marschen met kleine afdeelingen worden gehandhaafd, teneinde daarvan bij den soldaat eene gewoonte te doen worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 58. Bij alle marschen moeten zoowel in het belang van hunne goede uitvoering als in dat van de soldaten de volgende regels in het oog worden gehouden:

1°. Vóór den afmarsch overtuigen de officieren en het kader zich dat de kleeding, uitrusting, wapenen en munitiën hunner ondergeschikten in goeden staat zijn; dat man noch paard door het medenemen van goederen boven de reglementaire uitrusting bezwaard worde, en dat bij troepen te paard aan beslag, opzadelen, optuigen en bepakking niets ontbreke. Dit laatste moet bij iedere rust zorgvuldig nagegaan, losse ijzers onmiddellijk vastgelegd en fouten in het optuigen verbeterd worden.

2°. De officieren marcheeren op de hun in de exercitie-reglementen aangewezen plaatsen; zij waken, hierin door het kader ondersteund, dat de manschappen behoorlijk in rij en gelid blijven marcheeren en nimmer zonder bepaalde noodzakelijkheid en zonder hunne voorkennis de gelederen verlaten.

Die officieren, voor welke in de exercitie-reglementen geene plaats in de marschcolonne is aangewezen, marcheeren aan het hoofd der afdeeling, waartoe zij behooren. De bij de korpsen ingedeelde officieren van gezondheid houden zich in den regel op bij de ambulance; zij bepalen in hoeverre ongestelde militairen den marsch kunnen vervolgen, of in de ambulance moeten worden opgenomen.

In eene plaats komende, waar deze militairen geregeld kunnen verpleegd worden, bepalen zij, welke zieken al dan niet den marsch kunnen vervolgen.

3°. De weg wordt steeds aan eene zijde vrijgehouden, om het voorbij rijden van bevelhebbers, adjudanten, ordonnansen, enz. niet te belemmeren.

Bij de infanterie kunnen echter ook naar omstandigheden

de gelederen aan beide zijden van den weg marcheeren, zoodat alsdan het midden daarvan vrij blijft.

Een of ander wordt door den commandant der colonne, of van hoogerhand bevolen.

4°. In 't algemeen moet getracht worden bij marcheerende troepen eene opgeruimde stemming op te wekken en te onderhouden.

Buiten de bewoonde plaatsen mag gerookt en uit den pas gemarcheerd worden. Het signaal daartoe wordt op last van den commandeerenden officier gegeven.

De manschappen dragen hun geweer naar goedvinden, over den linker- of rechterschouder, maar nimmer op zoodanige wijze dat de een den ander hindert, of dat het dadelijk gebruik van het wapen daardoor wordt belemmerd.

De vergunning tot rooken wordt ook aan de artillerie verleend; het moet daar echter worden gestaakt, zoodra de voorwagens of munitiekisten om de eene of andere reden worden geopend.

5°. Bij troepen te paard moet er op gelet worden, dat de ruiters rustig en recht blijven zitten en zelfs bij de vermoeiendste marschen niet slapen. De ruiters houden de paarden steeds in de hand; vooral zorgen zij hun voorlieden niet op te rijden.

Bij voertuigen moet worden toegezien, dat alle paarden gelijkmatig trekken.

Bij lange marschen en bij buitengewoon warm weder is het aan te bevelen, dat bij de cavalerie gedurende het stappen de paarden door de ruiters van tijd tot tijd aan de hand worden geleid.

6°. Niemand, behalve de officieren, mag in de colonne: halt, marsch of voorwaarts roepen.

7°. De voorgeschreven tenue moet stipt worden in acht genomen, en alleen op bijzonder bevel van den commandant der colonne mag de tunique gedeeltelijk losgeknoopt, de halsdas afgedaan of hulpmiddelen aangewend worden, om zich tegen de felle zonnestralen te beschutten, zonder aan de marschvaardigheid van den troep te schaden.

8°. Wanneer het onmiddellijk drinken van koud water wegens verhitting der troepen moet worden belet, worden gedurende de rusten schildwachten geplaatst bij de putten, beken, enz. in de onmiddellijke nabijheid.

Bij het doortrekken van een bergstroom wordt de marschdiscipline ten strengste gehandhaafd, en den manschappen slechts toegestaan gaandeweg hunne veldflesschen te vullen.

9°. Op de voertuigen, bij de colonne ingedeeld, mag niet meer dan het strikt voorgeschrevene worden geladen, en mogen niet meer manschappen daarbij achterblijven, dan dit voorschrift aanwijst.

Moet een voertuig tengevolge van eenige beschadiging den marsch staken, dan wordt het eerst uit den weg geruimd en daarna zoo mogelijk hersteld.

10°. De commandant ener colonne overtuigt zich van tijd tot tijd persoonlijk van den geregelden marsch. Hij wijst verder, naarmate van de lengte der colonne, een of meer bereden officieren aan, die aan den staart of langs de colonne verdeeld marcheeren en ten taak hebben, hem onverwijld te verwittigen, wanneer het aan het hoofd der

PERPUSTAKAAN NASIONAL

colonne aangenomen marschtempo stoornis bij eene der volgende afdeelingen veroorzaakt.

11°. Mochten onverhoopt de afstanden tusschen de afdeelingen verloren gaan en wel zoodanig, dat er bij eenig onderdeel twijfel zou kunnen ontstaan over den te volgen weg, dan moet de officier, die aan den staart der voorgaande afdeeling marcheert, een of meer verbindingsrotten in de ontstane tusschenruimte achterlaten.

Met eene sterke colonne in bedekt terrein marcheerende, waar de te volgen weg niet duidelijk is te herkennen, is het aan te bevelen steeds verbindingsrotten tusschen de hoofddeelen der colonne te plaatsen. Deze dienst wordt bij voorkeur aan de cavalerie opgedragen.

12°. Bij den afmarsch moeten de veldflesschen gevuld zijn met water, koude thee of koffie.

Het medenemen van geestrijke dranken is verboden.

Het gebruik van sloot- of ander vuil water moet streng worden tegengegaan.

Bij elke rust wordt den soldaten gelegenheid gegeven de veldflesschen aan te vullen.

Het water wordt te voren zooveel doenlijk onderzocht.

Bij de putten of rivieren, waar de veldflesschen gevuld worden, plaatst men eenige gegradueerden, om te zorgen, dat het water niet troebel of onzuiver wordt gemaakt, en dat het, bij geringe hoeveelheid, niet nutteloos verloren gaat.

De paarden laat men niet drinken, voordat de ademhaling weder geheel overeenkomt met den toestand van rust. Is daartoe geen tijd dan laat men de paarden over de stang of trens drinken.

13°. Natte kleeding of schoeisel moet in het kwartier of bivak zooveel mogelijk terstond met droge verwisseld en de natte voorwerpen gedroogd worden.

14°. Na afloop van den marsch moeten, het aangezicht, de handen en voeten met koud water gewasschen worden. Het baden of afkoelen van het lichaam onmiddellijk na den marsch moet streng worden tegengegaan.

De bereden troepen verzorgen allereerst hunne paarden.

15°. Daar de afdeeling, welke aan het hoofd marcheert, de minste vermoeienis ondergaat, is het aan te bevelen om de compagniën in het bataljon, de bataljons in de brigade, de pelotons in de eskadrons, de sectiën in de batterijen, enz. bij toerbeurt aan het hoofd der colonne te plaatsen.

Deze regeling verdient ook aanbeveling voor de onderdeelen van den trein, tenzij bijzondere omstandigheden eene vaste indeeling noodzakelijk maken.

DE VERPLEGING OP MARSCH.

§ 59. Bij de bevelen, aangaande de verpleging op marsch aan de troepen uit te vaardigen, moet allereerst op de noodzakelijkheid worden gelet, dat de man en het paard nimmer op marsch gaan zonder voedsel te hebben gebruikt.

Hoewel het in het algemeen raadzaam is, de troepen zooveel mogelijk denzelfden leefregel als in het garnizoen te doen volgen, zal het echter bij het afleggen van marschen dikwijls voorkomen, dat van dien regel moet worden afgeweken.

Bestaat de gelegenheid om tweemaal warm voedsel te

bereiden, dan wordt 's morgens vóór den afmarsch brood of ketoepat (*) en koffie uitgedeeld. Een gedeelte van dit voedsel wordt op marsch medegenomen, opdat de troepen zich gedurende de rust kunnen verkwikken. De soep en het middageten worden dan verstrekt zooveel mogelijk op de uren als in het garnizoen.

Wordt een marsch door eene langdurige rust in twee deelen verdeeld, dan geschiedt de bereiding van de soep gedurende dien tijd. Is het te voorzien dat de soep eerst laat op den dag op de nieuwe standplaats kan worden uitgedeeld, dan moet zij vóór den afmarsch worden verstrekt, met de helft van het ration vleesch en rijst.

Verder wordt den man medegegeven het ration brood of ketoepat, om op de groote rust te nuttigen, alsmede het overschietende van de rijst en het vleesch. Op de nieuwe standplaats of het bivak aangekomen, wordt van dit laatste het middageten bereid.

Bestaat niet de zekerheid dat op den dag van den marsch eten voor de troepen kan worden gekookt, dan wordt voor dien dag gekookt eten medegegeven.

De veldflesschen worden steeds voor den afmarsch met koffie of thee gevuld.

Bij onvoldoende transportmiddelen kan het soms noodzakelijk wezen de vivres door de troepen te doen medevoeren.

(*) *Ketoepat* is in vlechtwerk van klapperbladen gekookte rijst. Deze rijst is gemakkelijk mede te voeren en verzuurt niet zoo spoedig, als de op gewone wijze gekookte.

Lepet, op gelijke wijze gekookte *Ketan*, kan 3 à 4 dagen worden bewaard, zonder te verzuren.

Daarbij moet dan worden gewaakt, dat de manschappen bij groote vermoeienis zich daarvan niet ontlasten.

Het voederen van de paarden gedurende den marsch geschiedt alleen dan, wanneer er eene langdurige rust wordt gehouden, derhalve bij het afleggen van groote afstanden. Alvorens dan te voederen, laat men de paarden drinken. Voor het overige moet men trachten den leefregel van het paard zooveel mogelijk in overeenstemming te houden met dien in het garnizoen gevolgd.

§ 60. In 's vijands nabijheid en vooral indien tevens een gevecht te verwachten is, bestaat er nimmer de zekerheid, wanneer de gelegenheid tot bereiding van het eten zich zal voordoen. Het is dan van des te meer belang den man vóór den afmarsch behoorlijk te voeden.

Na den marsch of het gevecht moet bij aankomst in het hoofdkwartier of bivak zoo mogelijk nogmaals voor warm voedsel worden gezorgd.

DE MARSCHREGELING VAN DEN TREIN.

§ 61. De bij troepenafdeelingen behoorende trein moet worden onderscheiden in:

1°. Den *kleinen* trein, bestaande uit de voertuigen en transportmiddelen, die rechtstreeks bij de staven en korpsen zijn ingedeeld en strekken tot het medevoeren van reservemunitie, gereedschappen, vivres, kookgereedschap, bagage; alsmede de ambulance, de handpaarden der officieren en reservepaarden der troepen.

Bij de batterijen behooren alle voertuigen, met uitzondering van de stukken, en de draagpaarden van reservemunitie en reserve-raderen, enz. tot den kleinen trein.

De kleine trein wordt verdeeld in:

a. den gevechtstrein, bestaande uit die voertuigen en transportmiddelen, welke de troepen tot op het gevechtsterrein moeten volgen; en

b. den bagagetrein.

2°. Den *grooten* trein, zijnde de voertuigen en transportmiddelen bestemd tot het medevoeren van de algemeene reserve van munitie, vivres, kleeding, wapening en uitrusting van de benoodigdheden voor de hoofdambulance en genie werkzaamheden; van de archieven van den bevelhebber en chefs van staven, wapens en diensten, en van de algemeene krijgskas.

§ 62. De *gevechtstrein* bestaat uit voertuigen en transportmiddelen bestemd tot het vervoer van:

de reserve munitie der infanterie, per compagnie 3 vaatjes van 1500 of 4 kistjes van 1200 patronen;

de reserve munitie en reserve affuiten der artillerie;

de gereedschappen en benoodigdheden bestemd tot dagelijksch gebruik voor de genietroepen;

de ambulance met het daarbij ingedeelde personeel;

de handpaarden der officieren en de reservepaarden van den troep.

§ 63. Bij colonnes van twee of meer bataljons wordt de gevechtstrein bij de colonne ingedeeld; in den regel elk gedeelte daarvan achter het korps of zelfstandig onderdeel waartoe het behoort.

Buiten het bereik van den vijand marcheerende, zoomede bij kleinere colonnes, worden de deelen van den gevechtstrein bijeengevoegd in dezelfde volgorde waarin de korpsen, waarbij zij zijn ingedeeld, in de colonne

voorkomen, en ingedeeld tusschen den hoofdtroep der colonne en de achterhoede.

In het gevecht wordt de gevechtstrein onder bescherming der reserve geplaatst.

Bij detacheering van eenig troepengedeelte wordt de reserve munitie, een gedeelte der ambulance, de handpaarden der tot dat gedeelte behoorende officieren en de reservepaarden van dat troepengedeelte medegegeven.

§ 64. De in § 62 niet genoemde voertuigen en transportmiddelen van den kleinen trein vormen den bagagetrein, waartoe ook gerekend worden de middelen tot vervoer van de ransels der soldaten en archieven van de korps- en compagnies-commandanten.

De bagagetrein marcheert altijd tusschen den hoofdtroep en de achterhoede eener colonne in dezelfde volgorde, waarin de korpsen, waarbij de onderdeelen van den bagagetrein zijn ingedeeld, in de colonne voorkomen.

Wanneer de gevechtstrein met den bagagetrein vereenigd is, marcheert de eerste steeds aan het hoofd.

In het gevecht wordt de bagagetrein onder bescherming gesteld van de reserve.

§ 65. De *groote trein* wordt gewoonlijk in de volgende afdeelingen gesplitst:

a. de transportmiddelen voor den geneeskundigen dienst;
b. idem voor munitiën;
c. idem voor vivres;
d. idem voor de intendance tot vervoer van reservekleeding, uitrusting enz.;
e. idem voor artillerie, en
f. idem voor genie.

De marschorde voor den grooten trein wordt door den commandant der colonne aangegeven.

De afstand, waarop de groote trein de colonne volgt, is te veel van omstandigheden afhankelijk, om dien bepaald aan te duiden.

Nimmer mag die trein aanleiding kunnen geven tot stoornis of vertraging van de bewegingen en handelingen der troepen. Wanneer dus eene colonne door den grooten trein wordt gevolgd, moet deze steeds door eene afzonderlijke troepenafdeeling beschermd worden, en de kleine trein zoodanig zijn samengesteld, dat de troepen voor 2 à 3 dagen van het hoogst noodige zijn voorzien.

§ 66. In eenen oorlog tegen eene geregelde macht volgt een gedeelte van den grooten trein de operatiën van het leger, om dit van de dagelijksche behoeften te voorzien, uit te voren opgerichte dépôtplaatsen.

Bij operatiën tegen inlandsche vijanden volgt de groote trein tot de plaats, waar de magazijnen worden opgericht.

Uit deze magazijnen wordt het benoodigde aan de ageerende troepen verstrekt; zoo noodig worden hierbij étappe- of dépôtplaatsen opgericht.

§ 67. Tot den grooten trein worden ook gerekend een veldtelegraaf en het materieel voor bruggenbouw. Is het te voorzien dat daarvan gebruik moet worden gemaakt, dan is het aan te bevelen het daartoe behoorende materieel geheel of gedeeltelijk bij den bagagetrein in te deelen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 68. Tot geleide van den trein mag niet meer dan het volstrekt noodzakelijke personeel worden aangewezen.

De transportmiddelen, aan eenig korps of zelfstandig

gedeelte toegevoegd of behoorende tot eene afdeeling van den grooten trein, worden verdeeld in onderafdeelingen van hoogstens 10 voertuigen of draagpaarden of 25 koelies of dragers.

Voor elk dezer afdeelingen wordt een mandoor of opzichter aangewezen, welke met het toezicht daarover is belast, en zorg draagt, dat de voorschriften betreffende de marschdiscipline worden opgevolgd.

De voertuigen der artillerie worden ingedeeld overeenkomstig de reglementen.

Behalve dit opzichtvoerend burger personeel wordt van elk korps of zelfstandig gedeelte een gegraduëerde met eenige manschappen bij den kleinen trein ingedeeld.

Bij den bagagetrein worden de fouriers daarvoor gewoonlijk aangewezen.

De gegraduëerden houden zich op waar hunne tegenwoordigheid het meest wordt vereischt.

De manschappen bevinden zich aan den kant waar de vijand verwacht kan worden; zij nemen onderling een afstand van hoogstens 30 passen.

Deze militairen handhaven de marschdiscipline en beveiligen den trein.

Is bij den kleinen trein een officier ingedeeld, dan is hij met het algemeen toezicht belast en verantwoordelijk voor den geregelden marsch.

Zijn meer officieren daaraan toegevoegd, dan wordt dit den oudste in rang opgedragen. De hem toegevoegde officieren bestemt hij voor het algemeen toezicht over de onderdeelen. Als regel moet worden aangenomen, dat de bij den kleinen trein ingedeelde militairen, zooveel mogelijk

aangewezen worden tot het houden van toezicht over de transportmiddelen voor het korps, waartoe zij behooren.

§ 69. Tot het geleiden van den grooten trein wordt het voorgeschrevene van § 73 gevolgd.

Het kader en de manschappen, bestemd om de marschdiscipline bij den trein te onderhouden, worden genomen van het bewakings-detachement.

Dit moet dus zoo sterk wezen, dat het na aftrek van dat personeel nog voldoende voor de veiligheid van den trein kan waken.

§ 70. De commandant van den trein doet het volgende in acht nemen:

1°. Geene koelies worden gebezigd, welke niet de noodige physieke krachten hebben voor den te vorderen arbeid.

De voorschriften betreffende de verpleging op marsch van troepen worden ook nagekomen voor de koelies Wanneer de koelies gerequireerd zijn, zal het veelal dienstig wezen, hen den avond voor het vertrek te doen verzamelen.

2°. Vóór den afmarsch, bij de groote rust, en bij aankomst in het kwartier of bivak wordt eene nauwkeurige inspectie gehouden over de voertuigen, bespanningen, draagpaarden en andere vervoermiddelen.

Alles moet in goeden staat verkeeren.

Bij de inspectie vóór den afmarsch wordt in het bijzonder nagegaan of de afgedeelde vrachten niet te zwaar zijn; of de verpakking in bekwamen staat is en doelmatig voor de te bezigen vervoermiddelen; of de vrachten voor de draagpaarden verdeeld zijn in twee zooveel mogelijk gelijk zware deelen; hetzelfde wordt nagegaan bij de éénpersoons vrachten, wanneer deze over den schouder worden gedragen;

of de draagmiddelen zooals bamboe, rotan, enz. in bekwamen staat zijn, zoomede of de noodige reserve aanwezig is.

3°. Het op- en afladen moet behoorlijk en onder het noodige toezicht geschieden.

Bij de tweeradige voertuigen moet gezorgd worden voor een behoorlijk evenwicht; bij de draagpaarden, dat zij goed opgezadeld zijn en de vrachten behoorlijk worden bevestigd; bij de koelies dat de vrachten aangewezen worden in overeenstemming met de physieke krachten, dat zij onderling niet van vrachten ruilen, en zich niet verwijderen na de aanwijzing daarvan.

Van draagpaarden, welke lastig zijn bij het opladen of in de nabijheid van andere paarden, wordt zoo min mogelijk gebruik gemaakt. Zij worden echter *steeds* aan den staart der colonne ingedeeld.

4°. Op marsch blijven de koelies, draagpaarden en voertuigen in elke onderafdeeling elkander op de voorgeschreven afstanden volgen, d. i. voor de koelies en draagpaarden 2 en voor de voertuigen 4 passen.

Voerlieden en geleiders blijven bij hunne voertuigen en paarden.

De mandoors of opzichters houden zich op bij hunne onderafdeelingen.

Elke afwijking der goede orde wordt onmiddellijk hersteld.

Wordt eenig vervoermiddel onbruikbaar, dan wordt het verwisseld tegen een van de reserve.

Geen ander beschikbaar zijnde, wordt de vracht verdeeld over andere middelen van vervoer.

5°. Niemand mag zonder vergunning van den daartoe bevoegden meerdere op de voertuigen plaats nemen, goederen doen vervoeren, welke niet tot den trein behooren, of middelen van vervoer tot andere doeleinden aanwenden, dan waarvoor ze zijn aangewezen.

6°. De commandant van den trein moet voorzien zijn van een inventaris der te vervoeren goederen.

Op de voertuigen, kisten, balen, enz. wordt de inhoud daarvan duidelijk zichtbaar aangeduid.

7°. Bij aankomst in het kwartier of bivak moeten de voertuigen in een park oprijden, dat van ruime toegangen moet worden voorzien; de draagpaarden moeten in 2 of meer gelederen achter elkander opmarcheeren en houden voldoende ruimte tusschen de gelederen; de koelies marcheeren afdeelingsgewijze op, zooveel mogelijk met voldoende ruimte tusschen de afdeelingen.

Wordt eene plaats aangewezen, waar de goederen moeten worden opgestapeld, dan geschiedt het afladen per afdeeling in de volgorde door den commandant van den trein te bepalen.

Tot het houden van de groote rust wordt zooveel mogelijk opgesloten, alvorens halt te houden.

In bijzondere omstandigheden kan bij groote rusten gehandeld worden als bij aankomst in het kwartier of bivak.

§ 71. Wordt de kleine trein door de achterhoede eener marschcolonne onmiddellijk gevolgd, dan behoort hare bewaking tot de taak dier achterhoede.

Bij groote treinen moet in 's vijands nabijheid ter bewaking tegen overvalling, eene afdeeling van één sectie tot één compagnie, worden bestemd.

De bewaking van den grooten trein wordt steeds aan een afzonderlijk detachement opgedragen.

In geval van kans op ernstige aanvallen door den vijand, moeten deze bewaking-detachementen sterker samengesteld en volgens de regelen, voor het bewaken van konvooien doelmatig geacht, ingedeeld worden.

De oudste in rang der officieren bij den trein en het bewakingsdetachement neemt het bevel van beiden op zich en is verantwoordelijk voor den geregelden marsch van het geheel.

Behoort bedoelde officier niet tot den trein, dan raadpleegt hij omtrent de technische details betreffende de verschillende treingedeelten, de daarbij behoorende officieren.

§ 72. Komt de troepencolonne in gevecht, dan stelt de gevechtstrein zich op overeenkomstig de door de troepenbevelhebbers te geven orders.

De bagagetrein rangschikt zich, zoo mogelijk op geschikte terreinen, op de wijze als in punt 7 van § 75 is aangegeven, en sluit overigens zooveel doenlijk op.

De koelies hurken of leggen zich op den grond; alles houdt zich gereed, om op de eerste aanwijzing van den bevelhebber af te marcheeren.

De bewaking is aan de achterhoede en de aangewezen detachementen toevertrouwd.

Wordt na afloop van het gevecht order tot inrukken gegeven, dan hernemen de onderafdeelingen van den trein zoo spoedig mogelijk hare plaatsen in de colonne.

De afdeelingen van den grooten trein handelen, zooals hiervoren voor den bagagetrein is aangegeven, wanneer het bewakingsdetachement in gevecht komt.

§ 73. Bij eenen terugtochtsmarsch is de volgorde der verschillende treingedeelten juist tegenovergesteld aan die bij eenen frontmarsch. De trein gaat dan de colonne op ruimen afstand vooraf. De uiterste zorg voor het bewaren der goede orde is in dit geval van nog meer gewicht, dan bij marschen naar den vijand.

Bij flankmarschen is de indeeling en volgorde der treingedeelten even als bij frontmarschen.

GEDRAGSREGELS ONDER BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN.

1. HET KRUISEN VAN COLONNES.

§ 74. Indien colonnes op marsch elkander kruisen, hetgeen bij goede marschdispositiën slechts uiterst zelden zal voorkomen, dan moeten de tactische eischen van het oogenblik beslissen op welke wijze gehandeld moet worden.

Is het onmiddellijk voortzetten van den marsch slechts voor ééne colonne van tactisch belang, dan gaat deze voor.

Overigens heeft de colonne, die het eerst op het kruispunt aankomt, het recht om voor te gaan. De laatst aangekomene wacht zoolang, totdat de eerste geheel is gepasseerd, en maakt van den daartoe noodigen tijd gebruik om te rusten.

Is de laatst aangekomene colonne klein en de andere groot, dan laat men de kleine colonne snel tusschen twee afdeelingen der groote voorbij gaan.

De oudste in rang der beide colonne-commandanten is verplicht, om bij het kruisen van colonnes, onder inachtneming van vorenstaande regelen, zoodanige maatregelen

te treffen, als de belangen van den dienst en van beide troepenafdeelingen het meest kunnen bevorderen.

Wanneer eene troepen- en eene trein-colonne elkander kruisen, dan gaat in den regel bij marschen naar den vijand de troepen-colonne, bij terugtochtsmarschen de trein voor.

2. NACHTMARSCHEN.

§ 75. Nachtmarschen mogen slechts in geval van bepaalde noodzakelijkheid worden bevolen.

Ter verzekering van de goede uitvoering van zoodanige marschen moet het volgende in het oog worden gehouden.

1°. De troepen sluiten zoo dicht mogelijk op, teneinde den samenhang van het geheel te behouden. Gaan de afstanden tusschen de troepenafdeelingen niettemin verloren, en wel in die mate dat er voor de volgende afdeelingen gevaar bestaat, om van den weg af te dwalen, dan moeten op de punten, waar twijfel omtrent de te volgen richting kan ontstaan, manschappen worden achtergelaten, om aan de volgende afdeelingen die richting aan te wijzen.

Is de nachtmarsch niet tevens een geheime marsch, dan verdient het aanbeveling aan den staart van ieder bataljon, eskadron of batterij een man van een lantaarn of obor te voorzien.

2°. Het bewaren van de marschdiscipline vereischt een streng toezicht van de zijde der officieren.

Bij de bereden wapens waakt men zorgvuldig, dat de manschappen niet slapen, daar dit tot het drukken en dikwerf tot het storten van de paarden aanleiding geeft.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

3°. Alleen de noodzakelijke kleine rusten worden gehouden; eene groote rust wordt niet gegeven.

Bij die rusten of eenig ander oponthoud in den marsch mogen de manschappen zich onder geen voorwendsel neerleggen of gaan zitten. Na de rust weder aanmarcheerende, overtuigen de officieren zich, dat alles gereed is en niemand achterblijft.

4°. De politie bij den trein vereischt een bijzonder scherp toezicht.

De gevechtstrein mag bij deze marschen niet bij de troepenafdeelingen blijven marcheeren, maar wordt met den bagagetrein vereenigd.

5°. De geleider der colonne moet eenen goeden gids bij zich nemen, wanneer hij niet de volkomen zekerheid heeft, zelf den juisten weg te kunnen vinden.

3. GEHEIME MARSCHEN.

§ 76. Bij de uitvoering van geheime marschen moet de meest mogelijke stilte worden in acht genomen. Tot het rooken is de bijzondere vergunning van den commandant der colonne noodig.

Het doel van den marsch blijft geheim voor een ieder, aan wien het niet om bepaalde redenen moet worden medegedeeld.

§ 77. De troepen, welke aan den tocht moeten deelnemen, worden zoo kort mogelijk voor den afmarsch aangewezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het vertrek wordt zoo bepaald, dat het niet wordt opgemerkt.

In sommige gevallen kan het dienstig wezen de aan-

gewezen troepen bij kleine gedeelten onopgemerkt het kwartier of bivak te doen verlaten, en op eene aangegeven plaats te verzamelen, of wel om op den gebruikelijken tijd uit te rukken met eene afdeeling, waaraan de voor den tocht bestemde troepen worden toegevoegd, en deze te doen doormarcheeren, terwijl het andere gedeelte in het kwartier of bivak terugkeert.

Gedurende den marsch moeten de bewoonde oorden worden vermeden, zoo noodig door het maken van eenen grooten omweg. Kap- en zaagmessen en eetketels worden, zoo deze op den tocht niet bepaald noodzakelijk zijn, achtergelaten.

Personen, welke door de colonne kunnen worden gezien en het geheim kunnen verraden, worden aangehouden.

4. HET PASSEEREN VAN WAADBARE PLAATSEN EN MILITAIRE BRUGGEN.

a. *Waadbare plaatsen.*

§ 78. Voor waadbare plaatsen mag men geen grootere diepte hebben dan: voor infanterie 0,8 M. bij sterken stroom en effen bodem, en 1,10 M. bij weinig beteekenenden stroom, voor cavalerie 1 M., voor de batterijen en alle voertuigen, wier lading droog moet blijven 0.65 M., voor andere voertuigen 1 M.

Alle troepen moeten in een breed front de waadbare plaats doorgaan, zich goed gesloten houden en zoo mogelijk in schuine strekking tegen den stroom inwaden.

Bij eene colonne, die uit verschillende wapens is samengesteld en wegens den afstand, waarop zij zich van den vijand bevindt, niet gedwongen is de formatie in gevechts-

colonne te behouden, gaan eerst de infanterie, en de genietroepen, dan de artillerie, vervolgens de cavalerie over. Eindelijk volgen de treinafdeelingen.

Voert de waadbare plaats niet rechtstreeks van den eenen oever naar den anderen, dan moet de te volgen richting door duidelijk zichtbare teekenen worden aangegeven.

Bij sterken stroom zal een gedeelte der met de infanterie marcheerende cavalerie zich bovenstrooms van de waadbare plaats dwars over de rivier stellen, waarbij de ruiters zich dicht aan elkander houden; bovendien worden benedenstrooms eenige cavaleristen verspreid, om manschappen, die door den stroom mochten worden medegevoerd, op te vangen.

De te paard zittende manschappen, moeten niet naar hunne paarden, maar naar den tegenovergestelden oever zien, en het gaan liggen der paarden door eene krachtige beenhulp en het verkorten der teugels voorkomen.

De artillerie en de trein gedragen zich overeenkomstig de voorschriften der exercitie-reglementen.

b. *Militaire bruggen.*

§ 79. Moeten troepenafdeelingen eene militaire brug overgaan, dan behoort achter elk bataljon, eskadron, batterij of treinafdeeling een afstand van minstens 50 à 60 passen te worden onderhouden. Bovendien vermeerderen de stukken en de voertuigen hunnen onderlingen afstand tot 10 passen.

De bevelen van den commandant der brug moeten stipt worden opgevolgd.

Geraakt de brug in schommeling, dan wordt oogen-

blikkelijk halt gemaakt, totdat die beweging heeft opgehouden.

De infanterie marcheert uit den pas; de cavalerie stijgt voor de brug aangekomen af; de ruiters brengen hunne paarden aan de hand over, ze daarbij kort aan het mondstuk nemende. Bij de artillerie en den trein moeten de voertuigen op het midden van het dek rijden, niet dan bij volstrekte noodzakelijkheid ophouden en zich verder gedragen overeenkomstig de voorschriften der exercitie-reglementen.

MARSCHEN MET BIJZONDERE MIDDELEN VAN VERVOER.

a. MET SPOORTREINEN.

§ 80. Voor het vervoer van troepen langs spoorwegen moeten de bepalingen van het op dat vervoer betrekking hebbende voorschrift worden nagekomen.

De daarbij in acht te nemen veiligheidsmaatregelen zijn behandeld in §. 193.

b. MET VOERTUIGEN.

§ 81. Het vervoer van troepen met voertuigen zal op ruime schaal slechts bij uitzondering kunnen geschieden.

Voor dit vervoer kunnen bij goede wegen karren met een paard worden gebruikt.

Voor afstanden grooter dan 15 KM. (10 palen), bij minder goede wegen of wel wanneer door gebrek aan het vereischt aantal karren per kar drie militairen moeten vervoerd worden, is het noodzakelijk twee of drie paarden als bespanning te gebruiken.

Met inbegrip van de rusten zal op geene grootere snelheid dan $6^1/_2$ KM. (4 palen) per uur mogen gerekend en per dag 50 KM. (33 palen) kunnen afgelegd worden.

Het is steeds noodzakelijk eenige reserve voertuigen mede te voeren ter vervanging van die, welke onderweg onbruikbaar worden.

§ 82. Bij vervoer over eene aanmerkelijke uitgestrektheid is het aan te bevelen op afstanden van 30 KM. (20 palen) etappe karrenparken op te richten, waar zooveel mogelijk transportmiddelen worden bijeengebracht, om de in gebruik zijnde te verwisselen.

De voerlieden besturen steeds hunne eigene paarden; moeten deze vervangen worden dan wordt ook van kar verwisseld.

§ 83. Vóór het vertrek overtuigt zich de commandant der colonne van de bruikbaarheid der verstrekte vervoermiddelen; bij gegronde bezwaren worden deze verwisseld.

De voerlieden zorgen het noodige voedsel voor hunne paarden mede te nemen.

Kleine rusten worden gewoonlijk om de 9 KM. (6 palen) gehouden; de grootere op ongeveer halverwege; tijdens de groote rust worden de paarden gevoederd.

De commandant der colonne bepaalt de plaats en den duur voor de rusten, doch laat zich overigens niet in met de verpleging der paarden.

§ 84. In karren met 1 paard bespannen worden hoogstens 2 militairen geplaatst; met 2 paarden bespannen kunnen 3 man daarin plaats nemen.

De voertuigen moeten van banken zijn voorzien.

De geweren worden van de bajonet ontdaan en zóó geplaatst, dat zij voor beschadiging gevrijwaard zijn.

De ransels of broodzakken worden onder de banken geborgen.

§ 85. De colonne wordt in afdeelingen ter sterkte van een peloton of sectie verdeeld; deze bewaren eenen kleinen afstand van elkander. De karren onderling onderhouden eene tusschenruimte van 4 passen.

De colonne rijdt met eene vóór- en achterhoede. Deze afdeelingen rijden op ongeveer 200 à 300 passen van den hoofdtroep.

De officieren van elke compagnie of elk detachement nemen plaats in de voorste of achterste karren van de afdeeling waartoe zij behooren.

De commandant der colonne bevindt zich in een der voorste voertuigen van den hoofdtroep.

§ 86. Moeten veiligheidsmaatregelen genomen worden en kan dit niet aan cavalerie worden opgedragen, dan is het te verkiezen de afdeelingen, welke voor dien dienst zijn aangewezen te doen uitstijgen, en den marsch te voet te doen vervolgen. Zoodra geen gevaar meer dreigt, wordt de tocht per voertuig vervolgd.

§ 87. Bij nacht moet elke kar van eene lantaarn voorzien zijn; maatregelen worden genomen, om de reserve voertuigen op hunne plaats in de colonne te doen blijven.

c. MET VAARTUIGEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 88. Bij het vervoer van troepen met vaartuigen moeten de noodige voorzorgsmaatregelen voor vlugge in- en ontscheping getroffen worden.

De bepalingen, in de op te maken transportregeling voorkomende, betreffende het punt van in- en ontscheping, het uur van vertrek en de verdeeling van troepen en materiëel over de vaartuigen, moeten nauwkeurig worden opgevolgd.

§ 89. Het *overzetten* van troepen over rivieren, enz. kan geschieden met vaartuigen of met vlotten.

In het eerste geval worden de over te zetten troepen in afdeelingen verdeeld, wier sterkte zich regelt naar het draagvermogen der vaartuigen, in verband met de gesteldheid van de rivier en het weder. Het inschepen geschiedt op zooveel vaartuigen tegelijk als mogelijk is, waarbij de kleinere bovenstrooms van de grootere moeten worden geplaatst.

De manschappen der infanterie gaan in de vaartuigen zitten, voor zooveel dit geschieden kan, en bewaren gedurende de overvaart de grootste orde en stilte.

Moet cavalerie worden overgezet met vaartuigen, geschikt tot het vervoer van paarden, dan worden deze daarin dwars geplaatst, met de hoofden gekeerd naar de zijde, vanwaar de stroom komt, en zoo dicht mogelijk naast elkander.

De ruiters nemen de paarden kort aan den teugel en trachten ze rustig te houden.

Zijn de vaartuigen niet geschikt tot het vervoer van paarden, dan worden zij twee aan twee tot vlotten vereenigd en de paarden op het dek geplaatst. Soms verdient het dan echter de voorkeur de paarden af te zadelen, de ruiters en het harnachement in de schuiten te laden en de paarden benedenstrooms aan den trensteugel eenigszins met den stroom mede te doen overzwemmen.

De artillerie gedraagt zich overeenkomstig de voorschriften harer exercitie-reglementen (*), welke ook zooveel doenlijk door den trein worden opgevolgd.

Maakt men gebruik van veer- of gierponten, dan worden de wenken der voerlieden aangaande draagvermogen, wijze van in- en uitladen en gedrag bij den overtocht nagekomen.

§ 90. Bij het gebruik van vlotten tot het overzetten van troepen moet men zich gedragen overeenkomstig de bevelen van den officier, welke met de samenstelling der vlotten is belast geweest.

Wanneer bij het overzetten van troepen over rivieren het noodige bedienings-personeel voor de vaartuigen of vlotten ontbreekt, en dit vervangen moet worden door militairen, dan verdient het aanbeveling bij sterken stroom een touw over de rivier te spannen en daarlangs de overtochtsmiddelen voort te trekken.

§ 91. Tot den overvoer van troepen naar schepen, welke op eene reede liggen, en omgekeerd, maakt men gebruik van stoombootjes, sloepen of inlandsche prauwen.

Bij de in- en ontscheping worden de bepalingen voor het vervoer van troepen langs spoorwegen nagekomen, voor zoover die bij den anderen aard van het vervoermiddel van toepassing kunnen zijn.

De officieren van eenzelfde troepengedeelte worden niet allen op hetzelfde vaartuig ingescheept, maar bij voorkeur zoodanig verdeeld, dat er zich minstens een op ieder vaartuig bevindt. Zij zorgen voor de stipte nakoming der gegeven voorschriften.

(*) Batterijschool IIe gedeelte § 158.

De manschappen plaatsen zich overeenkomstig de inrichting van het vaartuig, bewaren gedurende den tocht de grootste orde, en zorgen de opvarenden niet te hinderen in hunne werkzaamheden.

Zij houden hunne wapens, ransels en broodzakken bij zich, zoo ook de kleedingtasschen, wanneer deze laatsten niet in afzonderlijke vaartuigen worden vervoerd.

Bij de in- en ontscheping van paarden en materieel der cavalerie en artillerie worden de bepalingen van de exercitie-reglementen nagekomen.

§ 92. Het vervoeren van troepen over afstanden grooter dan de evenbedoelde, kan geschieden met inlandsche prauwen en met stoom- of zeilschepen.

Langs kusten of op rivieren gebruik makende van inlandsche prauwen moeten deze zooveel mogelijk van zitplaatsen voorzien worden.

De militairen gaan in de vaartuigen zitten en zorgen de roeiers en opvarenden in hunne werkzaamheden niet te hinderen.

De ransels en broodzakken worden onder de banken of in eene daarvoor aangewezen ruimte geborgen. De geweren en het ledergoed worden zoo geplaatst, dat zij tegen beschadiging zijn gevrijwaard.

In 's vijands nabijheid houden de militairen hunne wapens en hun ledergoed bij zich.

De prauwen worden in afdeelingen samengevoegd, zoodanig dat op elke afdeeling een zelfstandig onderdeel (sectie, peloton of compagnie) kan worden ingedeeld. Deze afdeelingen onderhouden onderling den afstand, welke door den commandeerenden officier wordt bepaald.

De prauwenvoerders zijn verantwoordelijk, dat zij hunne plaatsen in de colonne behouden. Ontdekken zij iets, dat den tocht kan vertragen, of dat gevaarlijk kan zijn voor de volgende prauwen, dan geven zij daarvan kennis door te voren aangegeven teekens of signalen. Op het voorste gedeelte der prauw wordt een man als uitkijk geplaatst. Steeds moet de grootste stilte en orde in acht worden genomen. De officieren van eenzelfde troepengedeelte worden niet alleen op hetzelfde vaartuig ingescheept, maar bij voorkeur zoodanig verdeeld, dat zich minstens een bevindt bij elke prauwenafdeeling. Zij zorgen voor de stipte nakoming der gegeven bevelen.

§ 93. Bij tochten van langen duur is het aan te bevelen de prauwen te voorzien van eene uit atap, katjang of andere lichte grondstof samengestelde beschutting tegen zon en regen.

De prauwen worden tevens zoo ingericht, dat de militairen zich ter ruste kunnen begeven.

De beschikbare ruimte dit niet toelatende, wordt tegen het vallen van den avond op eene geschikte plaats ontscheept, de vaartuigen behoorlijk verzekerd en bewaakt, en het bivak betrokken.

De voeding wordt verstrekt overeenkomstig het voorgeschrevene omtrent de verpleging op marsch.

Wanneer geene gelegenheid bestaat het eten op de prauwen te bereiden, wordt dit aan den wal gedaan.

Voor de te treffen veiligheidsmaatregelen bij het vervoer van troepen met vaartuigen wordt verwezen naar de §§ 196 en 197.

§ 94. Voor eene langdurige vaart met particuliere

zeil- of stoomschepen worden de noodige voorzorgsmaatregelen genomen voor de verpleging der troepen aan boord en de inrichting van de schepen overeenkomstig daarvoor bestaande of nog uit te vaardigen voorschriften.

§ 95. Wanneer troepen aan boord van een oorlogschip zijn ingescheept, is de commandant dier troepen gehouden de bevelen van den commandant van het vaartuig, ook wanneer *deze* jonger is in rang dan *gene*, na te komen en te doen nakomen, voor zoover die bevelen met de discipline aan boord en de vaart zelve in betrekking staan, of wel wanneer men in aanraking met den vijand komt.

Zijn de troepen ingescheept op particuliere vaartuigen, dan mag de commandant dier troepen zich niet mengen in den dienst van het tot het vaartuig behoorende personeel, hij zorgt, dat de behoorlijke bediening van het vaartuig in niets door zijne onderhebbende troepen worde gehinderd.

Alleen dan, wanneer men op eenigerlei wijze met den vijand in aanraking komt, deelt hij den gezagvoerder van het schip de maatregelen mede, die hij in het militair belang noodig acht, en heeft dan het recht, om de uitvoering dier maatregelen, voor zoover zij niet onuitvoerbaar blijken te zijn, te vorderen en te verzekeren.

§ 96. Het ontschepen van troepen bij landing op eene vijandelijke kust geschiedt zooveel mogelijk compagniesgewijze. De compagnie, die daarvoor aan de beurt is, treedt gewapend aan op het dek; de grootste orde en stilte behoort daarbij te worden in acht genomen.

De manschappen worden beurtelings afgeroepen en be-

geven zich in de sloepen of prauwen, welke voor het ontschepen bestemd zijn. Zij nemen daarin plaats overeenkomstig de inrichting van het vaartuig en handelen overeenkomstig het bepaalde bij § 91. De landing zelve geschiedt overeenkomstig de bevelen van den commandeerenden officier.

MARSCHBEVELEN.

§ 97. Wanneer de omstandigheden toelaten, de bewegingen der troepen voor eenige achtereenvolgende dagen te regelen, dan worden aan de commandanten van de hoofdonderdeelen der troepenmacht extracten uit het daartoe opgemaakte marschtableau toegezonden, met opgave van de voor de verpleging der troepen vastgestelde bepalingen, de opvolgende hoofdkwartieren van den bevelhebber en alle verder voor den marsch noodig geoordeelde voorschriften.

De bataljons, eskadrons, batterijen, treinafdeelingen of kleinere zelfstandig marcheerende detachementen ontvangen dagelijks de noodige orders van de commandanten der hoofdonderdeelen, wanneer zij in het onmiddellijk bereik van dezen blijven, of wel voor meerdere dagen, wanneer zij zelfstandig moeten marcheeren.

§ 98. Wordt ten gevolge van de nabijheid of de handelingen van den vijand de marsch van dag tot dag geregeld, dan ontvangen de troepen de vereischte orders door middel eener marschdispositie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zoodanige dispositie moet bepalingen inhouden omtrent de volgende punten:

1°. Het doel van den marsch in verband met de kennis

die men van 's vijands toestand en van de gesteldheid van het terrein heeft.

2°. De indeeling der troepen in een of meer colonnes en de door deze te volgen wegen, of in welke richting zij moeten marcheeren, hoe de verbinding met elkander wordt onderhouden, en hoe in het algemeen de veiligheidsdienst op marsch moet worden geregeld.

3°. De formatie der verschillende troepen, (voor zoover eenige bepaling daaromtrent noodig of wenschelijk is).

4°. Het uur van afmarsch van voorhoede, hoofdcolonne en verdere detachementen of, in sommige gevallen, het uur van aankomst op eenig te bepalen punt.

5°. De maatregelen die, in verband met den marsch, voor de verpleging der troepen genomen moeten worden.

6°. De samenstelling, indeeling en marschregeling voor den trein; hoe de munitie-aanvulling zal plaats hebben, alsmede de wijze waarop en de plaats waarheen de zieken en gewonden moeten vervoerd worden.

7°. De te volgen handelwijze bij ontmoeting van den vijand, zoomede ten opzichte van de bevolking, welke onzijdig is gebleven, en die wier gezindheid niet genoegzaam is gebleken. Van waar ondersteuning kan verwacht worden, en wat ter ondersteuning van de nevencolonnes moet worden verricht. In hoever op hulpbenden of inlandsche hulptroepen staat is te maken, en welke diensten daarvan kunnen verwacht worden.

8°. De plaats waar de bevelhebber zich ophoudt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wanneer het overbrengen van rapporten of berichten met gewapend geleide moet geschieden, dan wordt de plaats aangegeven waar de rapporten ter doorzending worden afgegeven.

Verder wordt in de marschdispositie opgenomen de wellicht nog door den toestand van 't oogenblik noodig geoordeelde voorschriften, die op den marsch of de ontmoeting van den vijand betrekking hebben.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK III.

LEGERING VAN TROEPEN.

§ 99. In den toestand van rust kunnen troepen in hutten of barakken ondergebracht zijn, *kampeeren;* in bewoonde plaatsen huisvesten, *kantonneeren*, of onder de meest eenvoudige dekkingsmiddelen *bivakkeeren.*

KAMPEN.

§ 100. Wanneer troepen gedurende eenigen tijd op eene zelfde plaats buiten de garnizoenen moeten doorbrengen, worden kampementen van tijdelijken aard opgericht.

Het traceeren van het kamp, het bouwen van loodsen, hutten of barakken, stallen, keukens, privaten, schilderhuizen; het nemen van maatregelen tot het verkrijgen van water; het maken van badinrichtingen, waterleidingen enz.; het aanleggen van wegen en het aanbrengen van hindernissen voor den vijand behoort dan tot de werkzaamheden van de genie, daarin veelal bijgestaan door de korpsen, welke het kamp moeten betrekken.

De inrichting van eene legerplaats of kamp is geheel afhankelijk van het aangewezen terrein.

De legering der troepen wordt zoodanig geregeld, dat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zij zoo spoedig mogelijk naar de tactische eischen in gevecht kunnen komen.

De dienstregeling in de kampen wordt vastgesteld in overeenstemming met het doel.

In oefenings-kampen wordt de veiligheidsdienst geregeld overeenkomstig het reglement voor den garnizoensdienst.

In de nabijheid des vijands wordt deze dienst uitgevoerd, zooals voor de beveiliging van kantonnementen en bivakken is voorgeschreven (§§ 111 en 140).

Bij het betrekken van oefeningskampementen worden kwartiermakers vooruitgezonden ter sterkte als in § 120 is bepaald. Zij melden zich bij aankomst bij den commandeerenden officier van het kamp en ontvangen inlichtingen omtrent de legering van de troepen, waartoe zij behooren.

Op den dag van aankomst der troepen gaan zij hunne afdeelingen een eind tegemoet, om den commandeerenden officier verslag te doen en den troep naar de alarmplaats te geleiden.

Overigens handelen zij zooals in § 105 is bepaald voor de kwartiermakers bij het betrekken van kantonnementen, voor zoover die bepalingen van toepassing kunnen zijn. Bij het betrekken van kampen in de nabijheid des vijands wordt gehandeld overeenkomstig het bepaalde bij § 122.

KANTONNEMENTEN.

§ 101. Door de gesteldheid van de bewoonde plaatsen, de eigenaardigheden van de inlandsche maatschappij is het niet mogelijk de troepen, wanneer zij moeten worden gekantonneerd, anders dan in geconcentreerde kantonne-

menten te huisvesten. In dat geval worden tactische onderdeelen van ten minste 1 sectie infanterie, 1 peloton cavalerie, of 1 sectie artillerie, menschen en paarden, in één of een paar groote gebouwen in elkaars nabijheid gelegen onder dak gebracht.

Wanneer het kantonnement in eene kampong wordt betrokken, behoort het gedeelte, dat door de troepen wordt bezet, door de bewoners te worden ontruimd.

In de nabijheid des vijands, of wel wanneer de bevolking niet volkomen te vertrouwen is, verdient het aanbeveling de geheele kampong te doen ontruimen.

VERDEELING (*dislocatie*) DER TROEPEN.

§ 102. Bij het betrekken van kantonnementen worden de verschillende wapens zooveel mogelijk in elkanders nabijheid onder dak gebracht, zoodanig dat het tactisch verband wordt bewaard.

De infanterie betrekt de huizen nabij de ingangen en die aan de buitenzijde; de cavalerie wordt, zoo mogelijk, onder groote loodsen onder dak gebracht; de manschappen en paarden der artillerie komen in de nabijheid van de plaatsen, waar de vuurmonden geparkeerd of opgesteld zijn.

De groote trein wordt zooveel mogelijk in het midden van de plaats opgesteld; de kleine trein achter de troepen, waarbij hij behoort.

De cavalerie en de artillerie worden zooveel mogelijk gehuisvest in loodsen of gebouwen aan groote wegen gelegen, opdat zij zich naar alle kanten kunnen bewegen. Bestaan zulke wegen niet, dan worden tot dat doel gemeenschapswegen gemaakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 103. Het hoofdkwartier vestigt zich ongeveer in het midden van het kantonnement, bij voorkeur eenigszins meer naar de zijde van de voorposten en aan een der gemeenschapswegen.

De plaats van het hoofdkwartier, zoomede de woningen van de commandanten van brigades, van het kantonnement en van de verschillende korpsen en diensten worden bij dag en nacht door een zichtbaar teeken aangeduid; die van den bevelhebber en van de commandanten van brigades door eene vlag waarbij 's nachts eene lantaarn hangt.

De verbinding van het hoofdkwartier met de verschillende deelen van het kantonnement geschiedt gewoonlijk door middel van eenen goed ingerichten ordonnansen-dienst.

Moet een uitgebreid kantonnement gedurende eenigen tijd betrokken worden, dan verdient het aanbeveling gebruik te maken van telegraphische verbindingen. Tot het geven van alarmseinen aan de naastbij gelegen kantonnementen kan van de optische telegraaf of van vuurpijlen worden gebruik gemaakt.

ALARM- EN VERZAMELPLAATSEN.

§ 104. In elk kantonnement wordt door den commandeerenden officier voor ieder tactisch onderdeel eene alarmplaats aangewezen, waarheen de manschappen in geval van alarm zich ten spoedigste begeven. Deze alarmplaatsen bevinden zich zoo nabij mogelijk de gebouwen, waarin het troepengedeelte gelegerd is.

Heeft eene afdeeling in last bij alarm eene bepaalde stelling te bezetten, dan begeeft zij zich van hare alarmplaats rechtstreeks daarheen. Voor deze afdeeling moet

tevens bepaald worden in welke richting zij moet terugtrekken, indien zij daartoe door overmacht gedwongen wordt.

Voor de afdeelingen welke geene bepaalde opdracht hebben, wordt door den commandeerenden officier eene algemeene verzamelplaats aangewezen, waarheen zij, na zich op de alarmplaats geformeerd te hebben, marcheeren.

Tot het bezetten van bepaalde stellingen worden zooveel mogelijk de naastbij gelegerde troepen bestemd. De algemeene verzamelplaats moet zoo worden gekozen, dat de troepen bij den opmarsch zich zoo min mogelijk kruisen.

De troepen zullen van tijd tot tijd de alarm- en verzamelplaatsen bezetten, om volkomen bekend te zijn met de te bezetten stellingen en wegen, welke daarheen leiden. Bij deze oefening moet het signaal van alarm niet worden gegeven.

KWARTIERMAKERS.

§ 105. Wanneer een troep in eene bevriende streek een kantonnement moet betrekken, worden door het civiel bestuur maatregelen genomen, om de benoodigde gebouwen vóór de aankomst van de troepen door de bewoners te doen ontruimen.

Het kantonnement wordt verder in gereedheid gebracht door vooruit gezonden kwartiermakers, en wel per bataljon infanterie 1 luitenant, en van elke compagnie één onderofficier en 4 manschappen.

De kwartiermakers voeren mede de noodige keukengereedschappen en levensmiddelen voor één à twee dagen.

Wanneer het inrichten van het kantonnement bijzondere werkzaamheden vereischt, kan aan de kwartiermakers een detachement genie-troepen worden toegevoegd.

De kwartiermakers worden onder behoorlijk gewapend geleide op zoodanig tijdstip vooruit gezonden, als, in verband met de vermoedelijk voorbereidende werkzaamheden, noodig wordt geacht, om alles in gereedheid te brengen voor de aankomst der troepen in het kantonnement.

§ 106. Een officier wordt in het bijzonder met de inrichting van het kantonnement belast.

Hij overtuigt zich gedurende den marsch van den toestand der wegen, waarlangs de troep het kantonnement moet bereiken, en doet die zoo noodig verbeteren, wanneer tijd en middelen het toelaten.

In het kantonnement aangekomen vervoegt hij zich bij het hoofd van plaatselijk bestuur, om de noodige schikkingen te maken.

Is de plaats reeds belegd, dan meldt hij zich eerst bij den commandant van het kantonnement aan. De officier, met de inrichting van het kantonnement belast, zorgt dat de eigendommen zoo min mogelijk beschadigd worden. Moeten tot het aanleggen van gemeenschapswegen vrucht- of andere boomen opgeruimd, of wel voor eene behoorlijke legering der troepen eenige huizen afgebroken of verplaatst, of wacht- en schilderhuizen opgericht worden, dan zal hij te voren de daardoor te veroorzaken schaden door het hoofd van plaatselijk bestuur doen schatten, en daarvan nauwkeurig aanteekening houden. Is het hoofd van plaatselijk bestuur niet aanwezig, dan geschiedt de taxatie door het kamponghoofd en den officier belast met de werk-

zaamheden. Bij verschillen worden de beide schattingen in het op te maken proces-verbaal vermeld.

Moeten er materialen, levensmiddelen of fourages worden gerequireerd, dan doet de officier, met de inrichting van het kantonnement belast, aan het hoofd van plaatselijk bestuur opgave van het benoodigde, alsmede van den tijd, waarop de verstrekking moet geschieden en van de tot het transport vereischte vervoermiddelen.

Hij wijst de verschillende gebouwen aan tot legering van de troepen in overeenstemming met het voorgeschrevene in § 102.

Een geschikt gebouw, bij voorkeur dicht bij eenen gemeenschapsweg wordt tot ambulance (1) ingericht. In de nabijheid daarvan staande huizen worden aan officieren van gezondheid aangewezen.

De ziekenstal voor bereden wapens wordt zoo mogelijk nabij het kwartier van den paardenarts aangewezen. Tot politiewacht kiest men een gebouw in het midden van het kantonnement. Wordt die wacht door cavalerie betrokken, dan moet in de onmiddellijke nabijheid een gebouw aanwezig zijn, waar de paarden onder dak kunnen worden gebracht. Het tot politiewacht bestemde gebouw moet, behalve de wachtlokalen, ook de noodige strafkamers bevatten.

De officier belast met de inrichting van het kantonnement overtuigt zich van de hoedanigheid van het water; hij wijst de putten toe aan de verschillende korpsen. Wanneer over stroomend water kan worden beschikt, dan

(1) In een oorlog met eenen Europeeschen vijand wordt de ambulance van de vlag van het roode kruis en des nachts van eene roode lantaarn voorzien.

bepaalt hij de plaatsen, waar het water voor verschillende doeleinden kan worden gehaald.

Het drinkwater en het water om te koken wordt zooveel mogelijk bovenstrooms gehaald; benedenwaarts daarvan worden de paarden gedrenkt en verder benedenstrooms de badinrichtingen en latrines geplaatst.

Bij weinig voorraad van water worden de putten onder toezicht van schildwachten geplaatst, en het water halen op vaste tijden bepaald. Daarbij wordt verder voorgeschreven, dat eerst het drinkwater en het water voor de bereiding van de spijzen en vervolgens het drinkwater voor de paarden moet worden gehaald.

Voorts gaat vorenbedoeld officier na, welke plaatsen in aanmerking kunnen komen tot alarmplaatsen, opdat de kantonnements-commandant bij aankomst, daaruit terstond eene keuze kan doen.

Nadat de gebouwen aan de verschillende troepen zijn toegewezen, zorgen de kwartiermakers voor de verdere inrichting.

De kwartiermakers gaan op den dag van aankomst van den troep hunne afdeelingen een eind te gemoet, om den commandeerenden officier verslag te doen en den troep naar de alarmplaats te geleiden.

De officier belast met de inrichting van het kantonnement begeeft zich eveneens tot den bevelhebber der troepen, om inlichtingen te geven, en verslag te doen omtrent zijne verrichtingen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 107. Op vijandelijk terrein of in de nabijheid des vijands worden de kwartiermakers slechts vooruit gezonden, wanneer de keuze van het kantonnement bepaald

is, en het zonder gevaar bereikt en bezet kan worden. Gewoonlijk zal dit echter niet kunnen geschieden; alsdan wordt het kantonnement ingericht nadat de plaats of kampong door den troep is bezet.

De aanwijzing der gebouwen geschiedt in overeenstemming met het bepaalde in § 102.

De kwartiermakers met de hun toegevoegde manschappen zorgen, nadat de aanwijzing der gebouwen heeft plaats gehad, dat het eten zoodra mogelijk wordt gereed gemaakt.

AANKOMST DER TROEPEN.

§ 108. De troep marcheert op en gaat uiteen op de alarmplaats, teneinde ieder man met de ligging daarvan en met de wegen, die uit zijn kwartier daarheen leiden, bekend te doen zijn.

Is het kantonnement zeer uitgebreid, dan kan ter vermijding van noodelooze vermoeienis hiervan worden afgeweken, en kunnen sommige troepengedeelten rechtstreeks naar hunne kwartieren marcheeren, nadat hun alvorens de alarmplaats is aangeduid.

Op de alarmplaats worden de noodige orders voorgelezen, de verschillende diensten gecommandeerd, met vermelding van de noodige opgaven voor de verpleging van man en paard, en de wachten samengesteld; als deze zijn afgemarcheerd, gaan de onderdeelen naar hunne kwartieren.

De artillerie formeert eerst het park of plaatst de stukken in batterij in de haar aangewezen stelling.

De vaandel- (standaard-) drager brengt het vaandel (standaard) onder gewapend geleide bij den oudsten in

rang van de in het kantonnement aanwezige officieren van het korps.

De koelies of dragers begeven zich onder geleide naar het hun aangewezen kwartier, zoodra zij hunne vrachten op de voor den trein bestemde plaats hebben afgegeven.

§ 109. Wanneer de troep op vijandelijk terrein een kantonnement moet betrekken, wordt de plaats of kampong verkend, en aan de bevolking — zoo deze aanwezig is — een termijn gesteld, om het te bezetten gedeelte te ontruimen. Niet dan nadat daaraan is voldaan, worden de gebouwen aan de verschillende onderdeelen aangewezen.

Verder wordt gehandeld overeenkomstig de voorafgaande paragraaf, evenwel met dit onderscheid, dat de troep niet uit elkander gaat, dan nadat de voorposten en wachten zijn geplaatst.

BEVELVOERING IN HET KANTONNEMENT.

§ 110. In elk kantonnement voert de hoogste in rang het bevel, behoudens de rechten van den plaatselijken commandant, indien er een is.

De commandant van het kantonnement vaardigt, in verband met de plaatselijke gesteldheid en de gezindheid van de inwoners, de noodige bevelen uit, die kunnen bijdragen tot verzekering van de veiligheid, zoowel bij brand als bij eenen vijandelijken aanval, en tot handhaving van de inwendige rust, algemeene reinheid en de regelen voor de gezondheidsleer.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Hij bepaalt de plaatsen, het aantal en de sterkte van de politiewacht en van de kantonnementswachten (§§ 111 en 112) en doet het toezicht daarover houden door offi-

cieren van piket en bij groote afdeelingen bovendien door een hoofdofficier van den dag.

Voorts stelt hij de uren van appèls, taptoe en reveille vast. Rustdagen worden gebruikt tot het houden van inspectiën over kleeding en wapenen en tot bijzondere verzorging van de paarden.

De kantonnements-commandant zorgt dat het *woord* (§ 168) tegen het vallen van den avond aan de wachten en tevens aan hen, die er mede bekend moeten zijn, wordt uitgegeven.

BEVEILIGING EN POLITIE-MAATREGELEN.

§ 111. De beveiliging van een kantonnement geschiedt door de voorposten.

Wanneer de troep in verschillende van elkander gescheiden kampongs of wijken is gelegerd, worden, onverminderd de beveiliging door de voorposten, in elk afgezonderd gedeelte tot afsluiting *kantonnements-wachten* geplaatst.

Deze wachten plaatsen schildwachten aan de uitgangen, om te beletten, dat iemand zonder vergunning of bevoegdheid het kantonnement verlaat of binnenkomt.

In een klein kantonnement kan men somtijds volstaan, aan de uitgangen *dubbelposten* te plaatsen, die door de politiewacht (§ 112) worden gegeven.

Is het kantonnement daarentegen meer aan overvallingen blootgesteld, dan worden de kantonnementswachten sterker gemaakt en meer vooruitgeschoven, terwijl alsdan in het kantonnement, vooral des nachts, de bijzondere voorzorgsmaatregelen, die in § 115 worden vermeld, noodig zullen zijn.

De kantonnementswachten gedragen zich in het algemeen als veldwachten; de posten doen geene eerbewijzen en leggen de ransels af, doch hangen die om, zoodra er een schot valt, of iets van den vijand bemerkt wordt.

Over dag laten de posten officieren en detachementen van de gekantonneerde troepen vrij door de postenketen gaan.

Onderofficieren en minderen mogen slechts, op vertoon van eene schriftelijke vergunning van wege den kantonnements-commandant zich uit het kantonnement verwijderen. Zij, die daarvan niet zijn voorzien, worden teruggewezen, of, zoo zij van buiten komen, door een der manschappen naar den commandant van de wacht gebracht.

Ten aanzien van het doorlaten van burgers bij dag, worden in ieder kantonnement, naarmate van de omstandigheden, bevelen gegeven.

Des nachts wordt *ieder* die nadert door de posten aangeroepen en daarna verkend, zooals bij de veldwachten (§§ 223 en 230) is voorgeschreven.

§ 112. Tot het handhaven van de inwendige rust, de orde en de reinheid is de *politiewacht* bestemd; zij wordt geplaatst in het midden van het kantonnement in een daartoe geschikt gebouw.

Zijn verschillende wapens in het kantonnement, dan geeft in den regel de infanterie de politiewacht.

De politiewacht en hare posten gedragen zich geheel als garnizoenswachten. Bij de bereden wapens trekken de posten te voet op; de paarden der wacht worden in de nabijheid gestald.

De artillerie plaatst bij de voertuigen eene parkwacht, die den dienst te voet verricht. De groote trein zoomede

de ambulance worden bewaakt door schildwachten van de politiewacht.

Eene afdeeling wordt aangewezen, om bij eenen aanval des vijands of bij eene overvalling van het kantonnement de ambulance en den grooten trein te beschermen.

Schildwachten worden mede geplaatst, om de orde en rust te bewaren in het gedeelte van het kantonnement, waar de dwangarbeiders en koelies zijn.

VERPLEGING.

§ 113. De verpleging in het kantonnement kan op verschillende wijzen geschieden:

1°. rechtstreeks door de ingezetenen, dan wel door *requisitie* of *fourageering*;

2°. door de zorg van de intendance uit de magazijnen of proviand-colonnes, *magazijnsverpleging*;

3°. op beide wijzen vereenigd, *gedeeltelijke magazijnsverpleging*.

Verstrekkingen, door de bevolking gedaan, worden betaald volgens de marktprijzen, door het hoofd van plaatselijk bestuur te bepalen.

In eene landstreek, welke niet onder het burgerlijk bestuur staat, bepaalt de commandeerende officier de marktprijzen. De betaling van het geleverde moet zoo spoedig mogelijk geschieden.

GEDRAGSREGELS IN HET KANTONNEMENT.

§ 114. De officieren en onder-officieren van de week moeten, na het inrukken van den troep, nagaan of de manschappen behoorlijk zijn gehuisvest; zij moeten streng

waken tegen het plegen van ongeregeldheden of het mishandelen van de ingezetenen door de troepen.

Gewoonlijk kunnen de paarden onmiddellijk na het inrukken worden afgestangd en daarna afgezadeld; vervolgens worden zij afgewreven en nauwkeurig nagezien.

In tochtige stallen worden den paarden, indien zij nog warm zijn, de dekens nog eenigen tijd opgelegd.

Voordat de paarden geheel afgekoeld zijn, mogen alleen de oogen en neusgaten worden gewasschen.

Zoodra mogelijk na aankomst wordt een weinig gras gevoederd; daarna laat men de paarden drinken, zoodra de ademhaling geheel overeenkomt met den toestand van rust, en eindelijk wordt de gaba gegeven.

Wanneer gras niet dadelijk kan worden verstrekt, kan de gaba worden gevoederd, nadat de paarden geheel tot rust zijn gekomen en gedronken hebben.

Bij gedrukte paarden worden terstond verkoelde middelen op de gedrukte plaats aangewend en wordt de zadel of het tuig nagezien, om de vereischte herstellingen te ondergaan.

In iedere stal moeten de noodige manschappen als stalwacht zijn aangewezen.

In het kantonnement moet de grootste orde heerschen en de meest mogelijke reinheid worden in acht genomen.

Kleeding, schoeisel, wapenen, ledergoed, zadeltuig, beslag en materiëel worden terstond na aankomst in orde gebracht.

De ransels en zadels blijven gepakt; in den regel zullen de ruiters de karabijn van den zadel nemen en bij zich houden, terwijl ieder man zijne uitrusting zoodanig plaatst,

dat hij die zelfs in het donker kan vinden. De vuurwapenen worden steeds ontladen.

Met vuur en licht moet de grootste voorzichtigheid in acht worden genomen.

De manschappen kunnen bij het passeeren van meerderen aan hunne werkzaamheden blijven, tenzij zij worden aangesproken.

Tusschen taptoe en reveille moet ieder zich in zijn kwartier bevinden.

Op een door den commandant van het kantonnement te bepalen uur wordt dagelijks een signaal gegeven, om de uurwerken in het kantonnement te kunnen vergelijken. In elk kwartier moet licht branden en één man waken. De oudste in rang in het kwartier is verantwoordelijk voor het nakomen der voorgeschreven bepalingen.

BIJZONDERE VOORZORGSMAATREGELEN IN KANTONNEMENTEN.

§ 115. In kantonnementen, die door hunne ligging bijzonder zijn blootgesteld, alsook wanneer bij het betrekken van een kantonnement de ingezetenen van eene plaats of kampong niet kunnen worden verwijderd, en zij niet te vertrouwen zijn, moeten bijzondere voorzorgsmaatregelen worden genomen.

De wachten worden alsdan sterk gemaakt en een piket in een alarmhuis bijeengehouden; de paarden desnoods bij gedeelten gezadeld en opgetuigd; in enkele gevallen het geschut bespannen.

De manschappen houden alsdan het ledergoed om, de ransels en wapenen bij zich, terwijl zij zich bij gedeelten mogen ter ruste leggen.

Tegen de ingezetenen dient men dan tevens maatregelen te nemen; men ontneemt hun de wapens en verbiedt samenscholingen; men vergunt niemand van de bewoners om binnen het kantonnement te komen, en neemt gijzelaars, om de rust onder de bevolking te verzekeren.

Voorzorgen tegen brand worden tevens genomen.

GEDRAGSREGELS BIJ EENEN VIJANDELIJKEN AANVAL.

§ 116. Valt de vijand de voorposten aan, dan wordt daarvan door signalen of ordonnansen ten spoedigste bericht gezonden aan den commandant der gekantonneerde troepen.

Deze laat terstond *verzamelen* blazen; de manschappen vereenigen zich daarop in volle wapenrusting, — die der bereden korpsen te paard, — op de alarmplaatsen. Van daar worden de onderdeelen secties-, pelotons- of compagniesgewijze naar de verzamelplaats of naar de hun aangewezen stelling (§ 104) gebracht. De artillerie spant aan. Bij eene overvalling wordt het signaal *alarm* gegeven.

De troepen handelen als voor den aanval is voorgeschreven.

Vinden de onderdeelen de hun aangewezen stellingen door den vijand bezet, dan trachten zij hem van daar te verdrijven; gelukt dit niet, dan kiezen zij eene gunstige stelling, om met de nevenstaande troepen het verder doordringen des vijands te beletten.

Slechts door overmacht gedwongen, mogen zij deze verlaten en terugtrekken op eene volgende stelling.

De koelies en dwangarbeiders blijven in beide gevallen in de hun aangewezen verblijven.

De mandoors en de schildwachten handhaven de grootste orde en stilte.

Alleen op bevel van den commandeerenden officier in het kantonnement mogen de koelies en dwangarbeiders uitkomen. Zij vereenigen zich ploegsgewijze op de alarmplaatsen; van daar worden zij door hunne mandoors geleid naar de plaats, waar hunne diensten vereischt worden. De paarden der karren en voertuigen van den trein worden niet aangespannen, dan op last van den commandeerenden officier.

Bedaardheid èn orde zijn vóór alles noodzakelijk, om de noodlottige gevolgen eener overvalling te voorkomen.

De signalen voor *verzamelen* en *alarm* worden bij elk korps overgenomen, en slechts eenmaal herhaald.

HET VERLATEN VAN HET KANTONNEMENT.

§ 117. Bij het verlaten van het kantonnement worden allereerst de kantonnementswachten ingetrokken. De troepen vereenigen zich op de alarmplaatsen en marcheeren van dáár naar de verzamelplaats of naar een te voren aangewezen punt van den te volgen weg, ten einde aldaar hunne plaatsen in de marschcolonne in te nemen.

De veiligheidstroepen rukken in, zoodra de marschcolonne gevormd is, en begeven zich rechtstreeks naar hunne plaatsen in de colonne.

De politiewacht blijft, zoo noodig, zóó lang achter, totdat het kantonnement door alle troepen is ontruimd, en sluit daarna bij de achterhoede aan.

BIVAKS.

KEUZE VAN DE BIVAKPLAATS.

§ 118. Voor zoover de tactische vereischten, waarvan het bepalen van de bivakplaatsen der verschillende troepenafdeelingen in de eerste plaats afhangt, het toelaten, kiest men de bivakplaats op een hoog en droog terrein, zoo mogelijk in de nabijheid van bewoonde oorden, waar voldoende en goed drinkwater en brandhout te verkrijgen zijn. De nabijheid van een bosch of van houtgewas, waardoor de troep tegen wind beschut wordt, is aan te bevelen, wanneer althans de vijand daardoor niet in de gelegenheid komt ongemerkt te naderen.

Het bivakkeeren in kampongs of bosschen, waarvan de randen niet kunnen worden bezet, is niet aan te bevelen. Wanneer de omstandigheden daartoe noodzaken, kiest men daarbinnen open terreinen zoodat het bivak aan alle zijden door eene opene ruimte is omgeven; zoo noodig wordt het terrein in den omtrek van het bivak opengehakt.

Bij het kiezen van een bivak verdient zandgrond de voorkeur boven kleigrond.

Bij hellend terrein wordt het bivak betrokken op de hoogere gedeelten, waar het water behoorlijk kan afloopen.

In den westmoesson moet men zooveel mogelijk vermijden het bivak te betrekken op terreinen gelegen in de nabijheid van rivieren met lage oevers, of wel die bestemd zijn om te worden besproeid of waarop de afloop van het water is belemmerd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 119. De bivaks kunnen zijn *open* of *gesloten*.

In een open bivak worden de troepen zoodanig geplaatst dat zij, in verband met het terrein, naar de tactische eischen het spoedigst in gevecht kunnen worden gebracht.

De gesloten bivakvorm wordt aangenomen, wanneer aan alle zijden een vijandelijke aanval kan verwacht worden, alsmede wanneer de colonne eene te geringe sterkte heeft, om den veiligheidsdienst door afzonderlijke detachementen behoorlijk te doen verrichten.

§ 120. Een bataljon infanterie bivakkeert in den regel in compagnies-colonnes met sectiën, in linie op 10 passen of op halven deployements afstand aangesloten, (fig. 8) in divisie-colonne of in colonne op het midden (fig. 9) en, zoo het terrein daartoe dwingt, in sectie-colonne; bij uitzondering in linie.

De paarden, bij het korps behoorende, worden bij den kleinen trein bevestigd op de wijze, als voor de cavalerie zal worden aangegeven.

§ 121. De cavalerie bivakkeert meestal in opene colonne. Een enkel eskadron bivakkeert in linie (fig. 10) of wel in colonne met halve eskadrons (fig. 11); detachementen cavalerie kunnen in carré bivakkeeren (fig. 12).

De wijze waarop de aan eene colonne toegevoegde cavalerie bivakkeert regelt zich naar het terrein en de ruimte, waarover zij in het bivak kan beschikken.

Bij de cavallerie worden de paarden bevestigd door middel van piketpalen, longes en kluistermiddelen.

§ 122. De batterijen veld- en bergartillerie betrekken

het bivak op de wijze als in de 12de les van de Batterijschool en in de order voor de artillerie van 1878 nº. 9 is voorgeschreven (fig. 13 en 14).

§ 123. De genietroepen alsmede de vestingartillerie bivakkeeren op gelijke wijze als de infanterie.

De ambulances en de kleine trein worden opgesteld achter de korpsen of troepengedeelten, waartoe zij behooren. De groote trein bivakkeert op een of meer liniën; de verschillende afdeelingen, waarin de trein voor den marsch verdeeld is, zoo mogelijk afzonderlijk. De lengte van deze linie regelt zich naar de ruimte, waarover in het bivak voor den trein kan worden beschikt.

Het vastmaken van de trek- en draagpaarden wordt aan de karrevoerders of geleiders overgelaten.

Gewoonlijk worden de paarden achter de voertuigen of de laatsten met het kruis naar den wind geplaatst, en bevestigd aan piketpalen, waartusschen touwen zijn gespannen.

De koelies bivakkeeren bij de afdeelingen, waaraan zij zijn toegevoegd, op eenigen afstand van de goederen, welke zij moeten vervoeren. Zij legeren zich als de infanterie op twee gelederen met afdeelingen achter elkander of wel in linie, al naar gelang de goederen zijn opgelegd.

§ 124. Zijn inlandsche hulpbenden bij eene colonne ingedeeld, dan verdient het aanbeveling deze een afzonderlijk bivak te doen betrekken.

Moeten zij in het bivak der troepen worden opgenomen, dan worden maatregelen genomen, om de orde te handhaven.

§ 125. De in de vorige §§ aangegeven bivakvormen, alsmede de afstanden moeten niet als onveranderlijk wor-

den beschouwd, daar de gedaante en grootte der tot het bivakkeeren beschikbare ruimte hierop van invloed zijn.

Over voldoende ruimte kunnende beschikken mag het bivak niet te uitgebreid worden gemaakt, om den veiligheidsdienst niet te bezwarend te doen zijn; de afstanden tusschen de afdeelingen moeten zoo groot wezen, dat verwarring, bij eene afdeeling ontstaan, zich niet dadelijk op eene volgende voortplant.

§ 126. Omtrent de plaatsen voor de latrines wordt opgemerkt, dat zij bij genoegzame ruimte ook op de flanken en zelfs vóór het front der bivakkeerende afdeeling kunnen komen, indien de richting van den wind of andere omstandigheden dit noodig maken. Men vermijde evenwel tusschen twee bivakkeerende afdeelingen latrines te graven, zoomede om den afstand van de latrines tot de gebivakkeerde troepen grooter te maken, dan bepaald noodig is.

§ 127. Bivakkeeren eenige bataljons, eskadrons en batterijen te zamen, dan moeten tusschen de verschillende troepengedeelten en troepensoorten de noodige afstanden worden gehouden. Dit geschiedt ook, indien de troepen op twee of meer liniën bivakkeeren.

De legering der troepen moet zoo zijn, dat de troepen ten allen tijde spoedig onder de wapens kunnen komen zonder door andere daarin te worden belemmerd.

§ 128. Het hoofdkwartier zoomede de staven van de brigades legeren zich ongeveer in het midden hunner troepen, bij voorkeur eenigszins meer naar de zijde van de voorposten en aan eenen gemeenschapsweg.

De bivakplaats van de hoogere bevelhebbers wordt aangeduid op de wijze als in § 103 is voorgeschreven.

§ 129. Tot het opnemen van zieken en gewonden worden zoo mogelijk woningen, welke zich in het bivak bevinden, ingericht of wel de noodige barakken of afdaken tot dat doel gemaakt.

§ 130. Bij het betrekken van een bivak zal men steeds trachten de troepen onder dak te brengen, en de paarden zooveel doenlijk tegen regen en wind te beschutten; waartoe de veelal aanwezige alang-alang, klapperbladen, boomen, struiken of wel de inlandsche woningen uit den omtrek de noodige bouwstoffen leveren.

De gewone beschutting bestaat uit een afdak; aan drie zijden wordt zoo mogelijk eene omwanding aangebracht van dezelfde materialen als het dak, om de troepen te beschutten tegen den wind en tegen het inregenen. Bivakkeeren de troepen op twee gelederen, dan wordt een dubbel afdak vervaardigd, dat eene breedte heeft van minstens 3,5 meter.

Zooveel mogelijk moet vermeden worden de troepen op den grond te doen slapen; over geene andere middelen te beschikken hebbende, legeren zij zich op droge alang-alang, klapperbladen, planken, gespleten of platgeslagen bamboe.

In de onmiddellijke nabijheid van de ligplaatsen der troepen worden rakken gemaakt tot plaatsing van de geweren.

Ook dient bij de troepen te paard gezorgd te worden, dat dekens en harnachementen tegen regen beschut zijn.

Naarmate een bivak voor langeren duur betrokken blijft, wordt meer zorg besteed aan de samenstelling der hutten en barakken, en voor de stalling der paarden.

Voor ligplaatsen der troepen worden baleh-baleh's op minstens 0,5 meter boven den grond gemaakt; afwateringsgoten worden gegraven; maatregelen genomen, om afval en vuilnis te verwijderen en de reinheid in het bivak zooveel mogelijk te bevorderen; de gemeenschapswegen worden aangelegd en verbeterd, en de chicanes rondom het bivak verminderd.

§ 131. In gesloten bivaks bezet de infanterie den omtrek en houdt een gedeelte in reserve.

De artillerie stelt de stukken op de meest bedreigde punten in batterij; de bediening bivakkeert in de onmiddellijke nabijheid achter de stukken. De overige tot de colonne behoorende troepen en personen worden in de binnenruimte zoodanig geplaatst, dat de vrije beweging der reserve daardoor niet belemmerd wordt.

Wanneer de getalsterkte der infanterie bij kleine detachementen te gering is, om den geheelen omvang van het bivak te bezetten, dan kan het noodig wezen haar geheel of gedeeltelijk op één gelid te plaatsen; daartoe overgaande, moet steeds eene eenigszins sterke reserve beschikbaar kunnen blijven.

Het is evenwel te verkiezen, om in dergelijke gevallen gebruik te maken van defensieve stellingen, welke het terrein soms aanbiedt.

Door eene heg van zwaar struikgewas doorstrengeld met slingerplanten te bezetten met eenige schutters, en de daarin aanwezige openingen behoorlijk te doen bewaken door kleine afdeelingen infanterie, zal men meer zekerheid tegen eene overvalling verkrijgen, dan door de infanterie op een gelid te plaatsen in eene bivakstelling op open terrein.

Wanneer de gesloten bivakvorm moet worden aangenomen door detachementen van grooter sterkte, is het aan te bevelen den omtrek van het bivak te doen bezetten door detachementen, welke voldoende sterk zijn om plaatselijk offensief op te treden.

Eene sterke reserve voor het geheel behoort ook dan beschikbaar te worden gehouden.

In welken vorm ook gebivakkeerd wordt, steeds moet getracht worden voor de postenketen versperringen aan te brengen, om de veiligheid van het bivak te verhoogen zonder daardoor een offensief optreden te belemmeren. Met de naastbijgelegen bivaks wordt de gemeenschap zoo noodig onderhouden door middel van optische telegrafen of vuurpijlen.

KWARTIERMAKERS.

§ 132. Even als bij het betrekken van kantonnementen is het van belang dat de troepen, die moeten bivakkeeren, zoo de omstandigheden het toelaten, kwartiermakers vooruitzenden.

Zij ontvangen, op de bivakplaats aangekomen, van den daarmede belasten officier de noodige aanwijzingen omtrent de plaats voor hun onderdeel bestemd, waarvan zij vervolgens dadelijk de hoekpunten op de eene of andere wijze aanduiden.

Verder handelen zij, zooals in § 106 is voorgeschreven, voor zoover dit met den verschillenden toestand is overeen te brengen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het is duidelijk dat de meerdere of mindere volledigheid der vermelde maatregelen zal afhangen van den tijd, dien men heeft vóór de aankomst der troepen.

Men begint met het meest noodzakelijke, en des noods wordt hiertoe de medewerking van de bewoners ingeroepen.

AANKOMST DER TROEPEN.

§ 133. De *infanterie* marcheert, op de bivakplaats aankomende, in de voor het bivakkeeren bevolen formatie op. De orders worden voorgelezen en de op wacht komende manschappen, alsmede die voor de corvée's bestemd, gecommandeerd.

Vervolgens wordt het personeel, dat op wacht komt 20 passen vóór het front van het bataljon geleid.

De bataljons-adjudant formeert de wachten (§§ 140 en 141), die terstond aan hare commandanten worden overgegeven en afmarcheeren.

Nadat de veiligheid voldoende is verzekerd laat de bataljons-commandant de geweren aan rotten plaatsen en het ledergoed er aan hangen. Iedere compagnie marcheert naar de voor haar bestemde ruimte; de manschappen leggen daar de ransels en kapotten, die zij even als de broodzakken en veldflesschen bij zich houden, ordelijk op den grond neder.

De officieren en de kleine staf bivakkeeren achter de compagniën; de onderofficieren en korporaals op de vleugels der sectiën of pelotons, waarbij zij zijn ingedeeld.

De tamboers en hoornblazers begeven zich, bij het aan rotten zetten der geweren, naar hunne compagniën, en plaatsen de trommen en hoorns op den rechtervleugel van de geweren; de muzikanten houden de instrumenten bij zich.

Het vaandel of het fanion wordt aan den commandant

der politiewacht overgegeven, en door den schildwacht voor het geweer bewaakt.

De noodige toestellen tot het ophangen van de ketels bij het koken worden gemaakt of kookgaten gegraven, afdaken en beschuttingen vervaardigd, de noodige materialen voor ligplaatsen verzameld, water en hout gehaald, het eten gekookt en eindelijk de latrines en gaten tot het begraven van afval en vuilnis gemaakt.

Het toezicht over deze werkzaamheden wordt aan de officieren en het kader van den dag opgedragen. Tot het graven van kookgaten en latrines worden zoo mogelijk koelies aangewezen, onder toezicht van kader der genietroepen.

Het water en hout wordt gehaald door de koelies, welke ter beschikking van de korpsen zijn gesteld.

Wanneer rakken zijn gemaakt, worden de geweren daartegen geplaatst en het ledergoed daaraan gehangen.

De ransels, kapotten, broodzakken en veldflesschen worden, wanneer de afdaken gereed zijn, daaronder gelegd in de onmiddellijke nabijheid van den man.

§ 134. Bij aankomst op de bivakplaats neemt de *cavalerie* de formatie aan, waarin het bivak zal worden betrokken; nadat de orders zijn voorgelezen en de bivakwachten (§ 140) geformeerd, doet de commandeerende officier de gelederen tot op 12 passen vóórwaarts openen.

Bij het openen der gelederen marcheert de linker- (rechter-) guide van de colonne of de ongedekte wachtmeester recht voor zich uit, terwijl de overige ruiters zóóveel schuins rechts (links) marcheeren dat de paarden bij het halt maken 1 M. tusschenruimte hebben, gerekend

van hoofd tot hoofd. De linker- (rechter-) vleugelman van het achterste gelid blijft staan, de overige ruiters van dit gelid nemen dezelfde tusschenruimte als die van het voorste gelid.

De commandeerende officier laat vervolgens afstijgen, en de piketpalen, na deze in den ring der longes te hebben gestoken, door de ruiters vóór de paarden tot aan den ijzeren band in den grond slaan.

De paarden van de officieren komen op de vleugels van de pelotons, die van het opsluitend gelid worden geplaatst op den rechter- of op den linkervleugel van de beide gelederen, naarmate deze rechts of links geopend zijn. De kleine staf bivakkeert bij het achterste eskadron.

In gewone gevallen worden twee man per peloton als stalwacht aangewezen.

De manschappen, tot de standaardwacht (§ 141) gecommandeerd, nemen de karabijn en verzamelen zich vóór het front, om naar het voor de wacht bepaalde punt te worden geleid, nadat zij hunne paarden op de bestemde plaats in het eskadron hebben vastgezet; de zorg voor die paarden is verder aan de nevenlieden opgedragen.

De standaard wordt aan de wacht in bewaring gegeven.

Al de paarden worden afgestangd; de ruiters nemen de mondzakken uit de bepakking, het hoofdstel wordt voorloopig op 8 passen achter het paard op den grond gelegd.

Zoodra hiertoe bevel wordt gegeven, worden de paarden afgezadeld, zoo noodig de dekens opgelegd en de zadels alsdan in de lengte 5 passen achter de paarden met den voorboom rechts op eene laag padi-stroo, alang-alang of bladeren gelegd, of op daartoe gemaakte stellingen of

schragen geplaatst; de stijgbeugels, de singels, de mondzak en het hoofdstel op de zitting. Om de dekens te beveiligen kunnen de zadels twee aan twee op elkander en de dekens er tusschen worden gelegd; wanneer stellingen of schragen gemaakt zijn, kunnen de dekens onder de zadels worden geborgen.

De manschappen begeven zich naar hunne bivakplaatsen en handelen als voor de infanterie aan het slot van § 148 is aangegeven; het voeder voor de paarden wordt zoodra mogelijk door de daarvoor aangewezen koelies gehaald; bij gemis aan een voldoend aantal koelies, worden de noodige manschappen voor de werkzaamheden aangewezen.

De wapening wordt in de nabijheid van de manschappen geplaatst; de karabijnen zooveel mogelijk tegen rakken.

Wanneer in een bivak stallen voor paarden zijn opgericht, wordt het harnachement daarin achter de paarden opgehangen; de wapening en uitrusting van den man wordt in zijn verblijf geborgen.

§ 135. Bij aankomst op de bivakplaats worden, door de *artillerie*, de vuurmonden, voertuigen, enz. in de verschillende liniën op de daarvoor bepaalde plaatsen opgereden, de orders uitgegeven, de manschappen voor de parkwacht (§ 141) aangewezen, en overigens gehandeld, als in de 12de les van de Batterijschool en de order voor de artillerie van 1878 nº. 9 is voorgeschreven.

De manschappen begeven zich naar hunne bivakplaatsen en handelen verder, als in het slot van de voorgaande §.

Wanneer bij gemis van een voldoend aantal koelies manschappen worden aangewezen tot het halen van

voeder voor de paarden, dan worden daarvoor de stukkenrijders gecommandeerd.

§ 136. Moet de artillerie parkeeren, dan wordt gehandeld als in de 12de les der Batterijschool en de order voor de artillerie van 1878 nº. 9 is voorgeschreven.

§ 137. De genietroepen alsmede de vesting-artillerie handelen zooals in § 133 ten opzichte van de infanterie is voorgeschreven.

De commandant van de genietroepen zorgt, dat de gereedschappen en medegenomen materialen behoorlijk worden opbewaard en bewaakt.

De plaatsing der ambulances geschiedt in overleg met den geneeskundigen dienst; het daarbij ingedeelde bedienings-personeel betrekt het bivak in de onmiddellijke nabijheid daarvan, zoodra de zieken en gewonden behoorlijk onder dak zijn gebracht; daarbij wordt opgevolgd wat in § 133 ten opzichte van de infanterie is bepaald. De wachtdienst van het hospitaal-personeel wordt geregeld door den oudsten officier van gezondheid bij de ambulance. De voertuigen, vrachten, draagpaarden en het personeel worden geplaatst op de wijze als in § 123 is aangegeven. De koelies zorgen voor inrichting van het bivak, de karrevoerders en geleiders voor de voeding en de verpleging hunner paarden.

Wanneer de koelies, wat de voeding betreft, niet bij eenig korps zijn ingedeeld, wordt hunne voeding bereid door daartoe aan te wijzen personeel.

§ 138. Bij het betrekken van een gesloten bivak worden de troepen geplaatst overeenkomstig het bepaalde in

§ 131. Overigens wordt gehandeld zooals in de §§ 133 tot en met 137 voor de verschillende wapens is voorgeschreven.

BEVELVOERING IN HET BIVAK.

§ 139. In elk bivak, dat een zelfstandig geheel vormt, voert de hoogste in rang het bevel.

Een generaal of een brigade-commandant kan den op hem in rang volgenden officier tot commandant van het bivak benoemen.

Op den commandant van het bivak rust de verantwoordelijkheid voor de handhaving van de rust en orde in het bivak, voor den geregelden gang van den dienst en de beveiliging van het bivak, voor zoover dit noodig is. Hij bepaalt daartoe de plaatsing der wachten (§ 140). regelt het toezicht daarop, geeft de uren aan voor taptoe, reveille, appèls en andere diensten; hij bepaalt met het oog op de meerdere of mindere nabijheid van den vijand, of er signalen mogen geblazen worden en doet, tegen het vallen van den avond, het *woord* uitgeven.

Hij neemt maatregelen tot wering van brandgevaar en bepaalt, wat door de korpsen verricht wordt bij brand en bij eenen vijandelijken aanval; hij doet streng toezicht houden op het waterverbruik, wanneer de voorraad tot zuinigheid dwingt, op de zindelijkheid binnen het bivak en het naleven van de voorschriften der gezondheidsleer.

De bevelen omtrent de vermelde onderwerpen worden bij bivakorder aan de troepen medegedeeld.

De regeling van den inwendigen dienst bij de korpsen blijft aan de korps-commandanten overgelaten.

De bevelen van den generaal of brigade-commandant,

betreffende diensten buiten het bivak, worden rechtstreeks aan de korps-commandanten gegeven: de bivak-commandant en verdere betrokken personen, ontvangen daarvan ook mededeeling.

BEVEILIGING EN POLITIE-MAATREGELEN.

§ 140. De beveiliging van het bivak geschiedt, evenals bij de kantonnementen, door de voorposten.

Wanneer, behalve deze beveiliging van het geheel, afsluiting van het bivak van een gedeelte der troepenmacht noodzakelijk wordt geacht, tegen mogelijke verrassingen van 's vijands zijde, worden *bivakwachten* uitgezet, die, naarmate van haren stand, ten opzichte van het bivak, *front-*, *flank-* en *rugwachten* heeten.

Is het bivak door zijne ligging en door den stand der voorposten voldoende tegen verrassende aanvallen gedekt, dan dienen de bivakwachten hoofdzakelijk om te beletten dat iemand, zonder vergunning of bevoegdheid, het bivak verlaat of er binnen komt. Is het bivak daarentegen meer blootgesteld, dan moeten die wachten tevens het bivak tegen overvallen beveiligen.

Vóór het front van het bivak worden op een afstand van 200—300 passen en met eene onderlinge tusschenruimte van 500—600 passen frontwachten (bij de cavalerie te paard) geplaatst; op de flanken, zoo die niet aangeleund zijn, zet men op gelijke wijze een of meer flankwachten en in den rug de noodige rugwachten uit. Op bedekte terreinen kunnen de opgegeven afstanden verminderd worden. De bivak-commandant bepaalt door welke afdeelingen die wachten zullen worden gegeven.

Elk dezer wachten stelt een post voor 't geweer en op ongeveer 150 passen rechts en links voorwaarts een dubbelpost uit, zoodat er een keten van posten rondom het bivak ontstaat, welke het voorliggend terrein overziet en zorg draagt, dat niemand onopgemerkt het bivak nadert.

De bivakwachten en hare posten gedragen zich, ook ten opzichte van het doorlaten van personen, als de kantonnementswachten (§ 111).

Bij een bivak op twee liniën stelt de voorste linie de front-, de achterste linie de rug- en de vleugelafdeelingen de flankwachten uit.

Bivakkeeren de verschillende wapens te zamen, dan worden de bivakwachten uit de infanterie genomen.

Des nachts en naar omstandigheden ook over dag kan het noodig zijn een gedeelte van den troep, bij voorkeur infanterie, als *piket* gereed te houden om onmiddellijk uit te rukken. De onderafdeeling, hiertoe gecommandeerd, legert zich achter de geweren of achter de opgezadelde paarden.

Ook is het zeer aan te bevelen, dat uit bivaks, in de nabijheid der voorposten gelegen, dikwijls patrouilles derwaarts en ook in andere richtingen worden gezonden, teneinde te onderzoeken of er iets bijzonders voorvalt.

Kleine afdeelingen zullen zich veelal, tengevolge van den geringen omvang van haar bivak, moeten bepalen tot het omringen van het bivak door dubbelposten. Dit zal dan ook meestal voldoende wezen, daar zij spoediger slagvaardig zijn en eene bivakplaats kunnen kiezen, die beter tegen verrassingen beveiligd is, dan grootere afdeelingen.

De posten worden in dit geval op 100 á 150 passen van het bivak uitgezet door de afdeelingen, welke de zijde

van het bivak bezetten. De aflossing kan daarbij zoo worden geregeld, dat telkens $^1/_4$ of $^1/_5$ gedeelte werkzaam is. Het kader van de afdeelingen, welke in de postenketen staan, zijn met het toezicht belast.

In de nabijheid des vijands blijven de officieren en manschappen gekleed en gewapend; de manschappen kunnen de patroontasch afleggen, doch houden den patroonzak om.

Het bevel over de reserve en het piket wordt zoo mogelijk steeds aan eenen officier opgedragen.

Grootere afdeelingen, welke het bivak moeten betrekken zonder dadelijk in de gelegenheid te zijn de veldwachten op de geschiktste punten uit te zetten, zoomede kleine detachementen, wier sterkte het uitzetten van de voorposten niet toelaat, kunnen de hiervoren omschreven maatregelen toepassen, om het bivak tegen overvallen te beveiligen.

§ 141. Tot het handhaven van de inwendige rust, de orde en de reinheid in het bivak, wordt bij elk bataljon eene *politiewacht* gecommandeerd. Deze wacht bewaakt het vaandel, de korps-arrestanten, gidsen, gijzelaars en krijgsgevangenen, en zet binnen het bivak de noodige posten uit. Van de politiewachten worden telkens kleine patrouilles uitgezonden. Deze zien toe, dat de *wegen in het bivak* steeds vrij zijn, dat geen afval of vuilnis op andere dan de daarvoor aangegeven plaatsen wordt geworpen, zoomede dat alle aanleiding tot brand onverwijld wordt weggenomen.

Gedurende den nacht zorgen zij ook, dat de manschappen en koelies zich niet buiten de aangewezen ruimte ophou-

den, zoomede dat in de barakken der mindere militairen en koelies, na het bepaalde uur, geene andere verlichting is ontstoken, dan de van gouvernementswege verstrekte.

De dienst van de politiewacht komt overeen met dien van de garnizoenswachten.

De bivak-commandant bepaalt welke politiewacht belast is met de bewaking van de ambulance en den trein.

Bij kleine detachementen doet de reserve den dienst als politiewacht.

Bij een of meer eskadrons wordt een *standaardwacht*, bij een of meer batterijen een *parkwacht* gecommandeerd.

De standaardwacht bij de cavalerie gedraagt zich naar de hiervoren gegeven voorschriften voor de politiewacht.

De verplichtingen van de parkwacht zijn omschreven in de 12de les der Batterijschool in de order voor de artillerie van 1878, nº. 9.

VERPLEGING.

§ 142. Zijn er door de intendance maatregelen genomen tot verstrekking van het noodige (magazijnsverpleging), dan bepaalt de dienst der corvee's zich tot het ontvangen der rations, die door de zorg der intendance op de bivakplaats worden aangevoerd.

De verstrekking van de levensmiddelen, brand- en lichtstoffen aan de korpsen geschiedt door den kwartiermeester op de door den bivak-commandant te bepalen uren.

§ 143. Acht de commandeerende officier het noodzakelijk gebruik te maken van de middelen, welke de landstreek oplevert, dan handelt hij zoodanig, als hem het meest geraden voorkomt; hetzij door het noodige na

voorafgaande vordering (*requisitie*) te doen verstrekken, of in dringende gevallen en bij onwilligheid der ingezetenen zonder voorafgaande vordering in gebruik te nemen (*fourageering*).

Bij requisitie in landstreken, welke aan ons gezag zijn onderworpen, wordt de tusschenkomst ingeroepen van den ambtenaar met het burgerlijk gezag bekleed, zoo deze zich bij de colonne bevindt.

Fourageering zal bij oorlogen tegen eenen inlandschen vijand in den regel bestaan in het verzamelen van het voeder voor de paarden, brandhout, materialen voor den bouw van hutten en barakken, of in het bijeenbrengen van door de gevluchte bevolking achtergelaten padi en slachtvee. Omtrent de betaling van hetgeen geleverd is, geldt hetgeen daaromtrent in § 113 is gezegd.

§ 144. Bij eene requisitie bepaalt de commandeerende officier de plaatsen, waar de bevolking het noodige moet leveren.

Het geleverde wordt door de intendance in ontvangst genomen, en door de noodige koelies of draagpaarden in het bivak gebracht.

Is het geleverde bestemd tot dadelijk verbruik en zijn de noodige koelies niet beschikbaar, dan geven de korpsen de noodige corvee's om de rations in ontvangst te nemen; de kwartiermakers van de korpsen zijn dan bij de levering tegenwoordig.

§ 145. Bij eene fourageering moet het kader ten strengste waken tegen het wegnemen van hetgeen niet noodig is en tegen noodelooze vernieling of ontvreemding van welken aard ook, en zorg dragen, dat het benoodigde

zoo spoedig mogelijk wordt bijeengebracht. Een gedeelte der manschappen wordt bestemd tot patrouilles, die last hebben onbehoorlijke handelingen, zoowel van de zijde der soldaten en koelies als van die der achtergebleven bewoners tegen te gaan.

§ 146. Moet eene requisitie of fourageering op zoodanigen afstand van het bivak geschieden, dat men daarbij door de voorposten niet voldoende meer gedekt is, of wel kan niet volkomen op de goede gezindheid van de bevolking worden vertrouwd, dan moet zij onder bedekking eener meer of min sterke troepenafdeeling plaats hebben.

GEDRAGSREGELS IN HET BIVAK.

§ 147. De gedragsregels in het bivak zijn in het algemeen dezelfde, als voor de kantonnementen is aangegeven.

Het personeel mag zich slechts voor dienstaangelegenheden of met bijzondere vergunning naar de bivakplaats van andere onderdeelen begeven.

De toegangen tot het bivak worden door den bivakcommandant aangegeven en bekend gemaakt.

De afdaken of kleine beschuttingen mogen slechts gemaakt worden op de voor elk gedeelte bestemde bivakplaats, zoodat het overige terrein voor de gemeenschap vrij blijft. Per compagnie, eskadron of batterij, worden de noodige corvee's gecommandeerd, om de bivakplaats schoon te houden; voor de terreinen, welke niet rechtstreeks tot de bivakplaats van eenig troepengedeelte behooren, worden afzonderlijke corvee's aangewezen.

De koelies zorgen zelven voor het schoonhouden van hunne bivakplaatsen met aangrenzende terreinen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het kader moet vooral toezien, dat de manschappen hunnen tijd behoorlijk besteden tot het in orde brengen van wapenen en uitrusting, tot reiniging en tot rusten, en dat alle maatregelen tot instandhouding van de gezondheid voorgeschreven worden nagekomen; zoomede dat de wapening en uitrusting steeds op dezelfde wijze wordt geplaatst, zoodat de manschappen deze ten allen tijde met den meesten spoed kunnen ter hand nemen.

De paarden worden bij kleine afdeelingen naar de drenkplaatsen gebracht; het voederen heeft plaats door alle manschappen, die niet in dienst zijn; de mondzakken worden over de hoofden der paarden gehangen, en de gabah wordt slechts bij kleine hoeveelheden te gelijk in den mondzak gedaan, om te voorkomen dat zij verloren gaat; bij het voederen van hooi of gras wordt hetzelfde in acht genomen.

Het rooken in de nabijheid van de fourages, voertuigen en parken is verboden.

Om de militairen door rook te vrijwaren voor insecten kunnen gedurende den nacht vuren van nat of groen hout worden aangelegd; daarbij moeten de noodige maatregelen tegen brandgevaar worden genomen, en moet bij elk vuur een man waken.

Het spelen in het bivak wordt door den korpscommandant geregeld voor de militairen, welke niet op wacht zijn; na het signaal voor het uitmaken der lichten mag niet meer gespeeld worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het spelen aan de wachten wordt door den bivakcommandant bepaald.

Kooplieden, vrouwen en kinderen van de bevolking

worden niet dan op bijzondere machtiging van den bivak-commandant en op bepaalde tijden in het bivak toegelaten. Hun wordt eene plaats aangewezen, waar zij zich mogen ophouden en hunne waren uitstallen. Tot het houden van toezicht op deze plaatsen en het bewaren van de rust en de orde worden eenige plantons bestemd of wel eene wacht geplaatst.

Deze waken tevens dat geene sterke dranken of amfioen, onrijpe vruchten of andere verboden waren, worden binnengebracht.

De personen, aan wie vergunning is verleend, zich binnen het bivak te begeven, mogen slechts ongewapend worden toegelaten.

GEDRAGSREGELS BIJ EENEN VIJANDELIJKEN AANVAL.

§ 148. Zoodra door de voorposten is gemeld, dat de vijand aanvalt, laat de commandant van het bivak bij eene der politiewachten verzamelen slaan of blazen, welk signaal terstond door de andere wordt overgenomen.

Op dit signaal treedt de infanterie ten spoedigste gewapend aan in de formatie, waarin zij gelegerd is; de cavalerie wapent zich en zadelt de paarden; de artillerie tuigt de paarden op en spant aan, waarbij de bedieningsmanschappen de stukkenrijders helpen. Zijn eenige stukken in batterij opgesteld, dan begeeft de bediening zich onverwijld naar hare posten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De troepen, die aangewezen zijn, bepaalde punten of stellingen te bezetten, rukken terstond daarheen.

§ 149. Bij eenen onverhoedschen aanval op het bivak

wordt alarm geblazen aan de wacht, welke den vijand ontdekt, en dit signaal overgenomen door de andere.

De troepen handelen zooals in de voorgaande paragraaf is omschreven, terwijl de wachten, versterkt door het piket en door de afdeelingen, die het eerst gereed zijn, den vijand trachten tegen te houden en terug te slaan.

Bedaardheid en orde zijn vóór alles noodzakelijk, om de noodlottige gevolgen eener overvalling te voorkomen.

§ 150. De bepalingen ten aanzien van het blazen van de signalen voor *verzamelen* en *alarm*, en die voor de koelies, dwangarbeiders en de voertuigen van den trein, ingeval van eenen vijandelijken aanval op een kantonnement (§ 131) zijn ook toepasselijk bij eenen aanval op een bivak.

De troepen moeten van tijd tot tijd geoefend worden in het spoedig en met orde innemen der aangegeven stellingen. Bij deze oefening mag evenwel het signaal van alarm niet gegeven worden.

HET OPBREKEN VAN HET BIVAK.

§ 151. De infanteriewachten rukken in, zoodra de troepen aantreden; die van de cavalerie en artillerie, wanneer de manschappen beginnen op te zadelen en op te tuigen, hetgeen niet eer dan een half uur vóór den afmarsch mag geschieden. De vaandeldrager (standaarddrager) haalt het vaandel (den standaard) bij tijds af; de commandant der politiewacht overtuigt zich, vóór het inrukken, dat de vuren zijn uitgedoofd.

De compagnies-commandanten dragen zorg dat de goederen, welke in het bivak bij de compagniën in gebruik

zijn geweest en door den trein medegenomen moeten worden, tijdig op de aangegeven plaatsen worden ingeleverd en overtuigen zich, dat geene goederen in het bivak worden achtergelaten.

De officieren, belast met het toezicht over den trein, zien toe, dat de goederen behoorlijk zijn verpakt en opgeladen, en dat deze, zoomede de reserve-draagmiddelen, worden medegevoerd.

De commandant der achterhoede overtuigt zich vóór den afmarsch, dat de voorgeschreven bepalingen zijn opgevolgd.

In de nabijheid des vijands, of wel wanneer het vertrek der troepen geheim moet blijven, zullen de gewone signaal en tot op het laatst gegeven worden. De afmarsch geschiedt dan in stilte en zonder dat de marsch geslagen of geblazen wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK IV.

VEILIGHEIDSDIENST.

---

§ 152. Eene troepenafdeeling te velde, die *marcheert*, of in een *kamp*, *kantonnement* of *bivak* gelegerd is, kan in deze verschillende toestanden niet volkomen slagvaardig zijn, dat wil zeggen, niet volkomen gereed om het gevecht te voeren.

Zelfs in de nabijheid van den vijand is het onuitvoerbaar, eene troepenmacht, zonder haar af te matten en spoedig geheel uit te putten, voortdurend in een genoegzaam slagvaardigen toestand te houden.

Uit dien hoofde zal iedere troepenafdeeling, zij moge in rust of in beweging zijn, een gedeelte van hare sterkte moeten afzonderen, waaraan de beveiliging van het geheel tegen plotselinge aanvallen en verrassingen van den vijand wordt toevertrouwd.

De aldus ter beveiliging van het geheel bestemde troepen worden in het algemeen *veiligheidstroepen* en de door hen te verrichten dienst *veiligheidsdienst* genoemd. Bij marcheerende troepen noemt men den dienst der veiligheidstroepen meer in het bijzonder *marschveiligheidsdienst*, bij rustende troepen *voorpostendienst*.

§ 153. Zeer nauw met den veiligheidsdienst verbonden en een geheel daarmede vormende is de *kondschapsdienst.* Deze dienst toch geeft de middelen aan, waardoor men 's vijands bewegingen en bedoelingen tracht uit te vorschen, waarvan de nauwkeurige kennis in hooge mate de algemeene veiligheid der eigen troepen bevordert.

§ 154. De veiligheidstroepen kunnen, naargelang van de sterkte en samenstelling der door hen te beveiligen troepenmacht, in verband met de kracht die zij moeten ontwikkelen, uit de drie wapens bestaan; doch moeten zooveel mogelijk uit infanterie en cavalerie worden samengesteld.

Bij het bepalen van de *sterkte* der veiligheidstroepen moet als vaste regel gelden, dat daarvoor zooveel mogelijk steeds zelfstandige troependeelen moeten worden bestemd. In het algemeen zal alzoo tot het beveiligen van eene compagnie infanterie eene sectie, van een eskadron een peloton, van een bataljon eene compagnie, van eene brigade een bataljon, van een regiment cavalerie een eskadron, enz. kunnen worden aangewezen; terwijl de artillerie, die bij de veiligheidstroepen wordt gevoegd, moet bestaan uit een of meer sectiën, een of meer batterijen.

Eveneens moeten voor de deelen, waarin de veiligheidstroepen worden verdeeld, zooveel doenlijk zelfstandige afdeelingen worden genomen.

§ 155. Hoezeer de infanterie en cavalerie, ingeval de veiligheidstroepen uit beide deze wapens bestaan, steeds in nauw verband met elkander behooren te handelen, moet echter de werkkring van de infanterie zich hoofdzakelijk bepalen tot de rechtstreeksche bescherming van

de te beveiligen hoofdmacht; terwijl die van de cavalerie zal bestaan in het waarnemen door het uitzenden van verkenningspatrouilles of detachementen op verdere afstanden (Hoofdstuk V).

Dienvolgens moet de cavalerie, die bij de veiligheidstroepen is ingedeeld, dan ook niet worden beschouwd als daarmede onafscheidelijk verbonden te zijn. Men behoort haar integendeel eene zekere mate van onafhankelijkheid te laten en haar niet angstvallig aan bepaalde plaatsen of afstanden te binden; slechts in zoover moet zij de verbinding met de infanterie-afdeelingen der veiligheidstroepen onderhouden, dat zij aan deze steeds tijdig berichten kan doen toekomen en zoo noodig door haar kan worden ondersteund of opgenomen.

Ook moet in den regel worden vermeden, de cavalerie voor den nachtdienst te gebruiken, tenware zij geheel op zich-zelve staat en dus zelve in haar onderhoud moet voorzien. Het gebruik van cavalerie is wijders in hoofdzaak afhankelijk van de terreinen.

MARSCHVEILIGHEIDSDIENST.

§ 156. Eene troepenafdeeling beveiligt zich op marsch in het front door eene *Voorhoede*, op de flanken door *Flankdekkingen* en in den rug door eene *Achterhoede*.

De colonne, wier marsch door genoemde afdeelingen wordt beveiligd, draagt den naam van *Hoofdcolonne*.

De richting, waarin de colonne ten opzichte van den vijand marcheert, bepaalt aan welke van die afdeelingen het meeste gewicht moet worden toegekend. Zoo zal bij eenen marsch naar den vijand (frontmarsch) de voorhoede,

bij eenen terugtocht de achterhoede, en bij eenen marsch, waarbij de vijand op een der flanken te verwachten is (flankmarsch), de rechter- of de linkerflankdekking de voornaamste taak te vervullen en daarom eene voldoende sterkte moeten hebben, om den veiligheidsdienst naar behooren te kunnen verrichten.

Aangezien de beginselen, waarop de sterkte, afstanden, indeeling en gedragsregels bij de onderscheidene deelen van de voorhoede, flankdekkingen en achterhoede, bij front-, flank- en terugtochtsmarschen gegrond zijn, nagenoeg dezelfde zijn, wordt het hier ter vermijding van herhalingen voldoende geacht, alleen de handelingen van de voorhoede en hare deelen *uitvoerig* te vermelden, in de onderstelling, dat men tegen den vijand oprukt.

DE VOORHOEDE.

§ 157. De taak van de voorhoede is:

1°. het terrein voorwaarts en binnen zekere grenzen ook aan weêrszijden van de marschrichting te doorzoeken;

2°. berichten omtrent den vijand in te winnen;

3°. de nadering van kleine vijandelijke afdeelingen of patrouilles tot de hoofdcolonne te beletten;

4°. bijtijds kennis te geven van de aanwezigheid of nadering van den vijand, en hem in dat geval zóólang tegen te houden, dat de hoofdcolonne tijd heeft zich in den gevechtsvorm te ontwikkelen of wel het gevecht te ontwijken;

5°. het opruimen van hindernissen, die den marsch kunnen vertragen, zooals het maken van de vereischte herstellingen aan wegen en bruggen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

SAMENSTELLING, STERKTE EN AFSTAND TOT DE HOOFDCOLONNE.

§ 158. De voorhoede bestaat, al naar gelang van de samenstelling en sterkte van de marcheerende troepenmacht, uit een, twee of drie wapens.

Zooals reeds in het algemeen in § 155 is gezegd, moet de cavalerie, die bij de voorhoede is ingedeeld, wegens hare eigenaardige geschiktheid voor den verkenningsdienst, worden vooruitgezonden, zonder haar te veel aan bepaalde afstanden tot de beveiligende keten der infanterie te binden.

Al bestaat eene voorhoede ook enkel uit infanterie, zoo wordt haar toch zoo mogelijk eenige cavalerie toegevoegd, om rapporten snel over te brengen en patrouilles naar verwijderde punten te kunnen zenden.

Zoo wordt ook veelal, het tot eene colonne behoorende detachement *genietroepen* in zijn geheel bij de voorhoede ingedeeld.

Bij gemis van deze troepen, worden eenige koelies van de noodige gereedschappen voorzien en tot hetzelfde doel aan de voorhoede toegevoegd.

Eindelijk zijn in onbekende landstreken *gidsen* (§ 249) bij de voorste veiligheidsafdeelingen zeer noodig. De gidsen worden onder behoorlijke bewaking gesteld. Een hunner wordt aan den voortroep toegevoegd; de overigen marcheeren bij den hoofdtroep der voorhoede.

§ 159. De *sterkte* van de voorhoede hangt af van die der geheele troepenmacht, van de gesteldheid van het terrein, het doel van den marsch en den weerstand die geboden moet worden, om de hoofdcolonne den noodigen tijd te verschaffen, zich in den gevechtsvorm te ontwikkelen.

Het bepalen van die sterkte moet dus meestal aan het oordeel en de inzichten van den bevelvoerenden officier worden overgelaten (1).

§ 160. De *afstand* tusschen de voorhoede en de hoofdcolonne hangt van zoo velerlei voorwaarden af, dat er moeilijk bepaalde gegevens voor kunnen worden vastgesteld. In het algemeen mag die afstand niet zoo groot zijn, dat de voorhoede zou kunnen worden afgesneden of geslagen, voordat de hoofdcolonne haar te hulp kan komen, en niet te klein, zoodat zij op de hoofdcolonne zou kunnen worden teruggeworpen, alvorens deze tot het gevecht ontwikkeld is.

Het bepalen van dien afstand zal daarom mede aan het oordeel en de inzichten van den bevelvoerenden officier moeten worden overgelaten (2).

INDEELING VAN DE VOORHOEDE.

§ 161. Teneinde het terrein behoorlijk te kunnen doen doorzoeken en de hoofdcolonne zoowel als zich zelve tegen verrassende aanvallen, hinderlagen of bespieding door den vijand te beveiligen, zal de voorhoede zich eenigermate

---

(1) Aan infanterie kan de sterkte $^1/_4$ tot $^1/_3$ van de geheele macht bedragen. Een gedeelte der artillerie wordt bij de voorhoede ingedeeld bij grootere marschcolonnes, zoomede wanneer het terrein niet toelaat, dat aanwezige artillerie vereenigd optreedt. Steeds wordt niet minder dan 1 sectie en gewoonlijk niet meer dan $^1/_3$ of $^1/_4$ van de geheele artillerie bij de voorhoede ingedeeld.

(2) Door *afstand* tusschen de voorhoede en de hoofdcolonne wordt verstaan de afstand van het weêrstandbiedend gedeelte der voorhoede tot de colonne. Die afstand mag bij eene sterkte der voorhoede van eene compagnie hoogstens 200 passen en van een bataljon niet meer dan 400 passen bedragen. Bij eene colonne, waarvan de voorhoede eene sterkte heeft van 2 bataljons, zal die afstand hoogstens 1200 á 1500 passen mogen zijn.

in de breedte, aan weêrszijden van den te volgen weg moeten uitbreiden.

Zij blijft daarom niet geheel bijeen, maar zondert het $^1/_4$ tot $^1/_2$ van hare sterkte af, dat als *voortroep* op eenigen afstand langs den te volgen weg vooruitgaat en doorzoekingspatrouilles (§ 164) vooruitzendt.

Indien de omstandigheden een breed doorzoekingsfront vereischen, bestemt de voorhoede bovendien een gedeelte als *rechter-* en een ander gedeelte als *linkerzijtroep*; welke zijtroepen op nagenoeg gelijke hoogte en in dezelfde richting met den voortroep marcheeren, 't zij langs zijwegen of voetpaden, dan wel in het zijwaarts gelegen terrein. Die voortroep en zijtroepen zullen met hunne doorzoekingspatrouilles eene voor de veiligheid der colonne genoegzaam breede terreinstrook doorzoeken, die evenwel geëvenredigd moet zijn aan de sterkte der hoofdcolonne en overeenstemmen moet met de omstandigheden en de gesteldheid van het terrein.

Nochtans dient men hierbij op te merken, dat de zijtroepen in vele gevallen, tengevolge van het geheel open of onbegaanbaar terrein zijwaarts van den te volgen weg, overbodig of niet mogelijk zijn.

Wordt het terrein echter eenigszins bedekt of is het doorsneden, zoodat de vijand gelegenheid heeft zich bedekt op te stellen, dan zullen, wanneer de omstandigheden een breed doorzoekingsfront vereischen, steeds zijtroepen worden uitgezonden.

Hetzelfde zal moeten gebeuren, wanneer in het terrein zijwaarts van den weg — hoe moeilijk begaanbaar ook — de aanwezigheid van den vijand wordt vermoed.

§ 162. Aan de voor- en zijtroepen van infanterie worden zoo mogelijk eenige cavaleristen toegevoegd, zoo om berichten over te brengen, als om van tijd tot tijd eenige honderden passen tot het verkennen van zijwegen vooruit te rijden.

De bij de voorhoede ingedeelde *genietroepen*, of de van gereedschappen voorziene koelies, marcheeren gewoonlijk bij den voortroep.

§ 163. De *afstand* tusschen den voortroep en den *hoofdtroep* der voorhoede wisselt af naarmate van de sterkte, het terrein en de vechtwijze van den vijand. (1) Bij eene voorhoede, ter sterkte van eene compagnie, die eene sectie als voortroep vooruitzendt, kan die 300 passen, bij eene voorhoede ter sterkte van een bataljon, dat eene compagnie tot voortroep heeft, kan hij 500 passen bedragen; zelden gaat hij de 600 tot 800 passen te boven.

De afstand, waarop de zijtroepen zijwaarts van den hoofdweg moeten marcheeren, hangt meestal af van de wegen of voetpaden, welke evenwijdig met de marschrichting loopen: of van de gesteldheid van het terrein ten aanzien van de begaanbaarheid. In het algemeen moet die afstand zoodanig worden geregeld, dat de doorzoekingspatrouilles van den zijtroep zooveel mogelijk in verbinding kunnen blijven met die van den voortroep, hetzij rechtstreeks, hetzij door het uitzenden van kleine cavaleriepatrouilles of enkele ruiters.

De zijtroepen worden bij den aanvang van den marsch

(1) Waar gesproken wordt van vechtwijze van den vijand, worden niet alleen bedoeld de verschillende vechtwijzen van inlandsche vijanden, maar ook die van eenen buitenlandschen vijand.

nagenoeg op gelijke hoogten van den voortroep vooruitgezonden, omdat zij veelal gedurende den marsch, tengevolge van het maken van omwegen of wel door de minder goede begaanbaarheid van het terrein, langzamerhand achterblijven. Zij moeten evenwel zorg dragen, ten minste ter hoogte van den hoofdtroep der voorhoede te blijven, om althans de flanken van dien hoofdtroep niet te ontblooten.

§ 164. De voortroep zendt in den regel 3 *doorzoekingspatrouilles*, ieder uit 3 of 4 man bestaande, op ten hoogste 300 passen vooruit: een op den weg, een rechts en een links van den weg. De doorzoekingspatrouille, die den weg volgt, wordt *spits* genoemd en door eenen onderofficier geleid.

Laat de gesteldheid van het terrein niet toe dat er patrouilles zijwaarts van den weg marcheeren, dan worden niettemin de daarvoor bestemde manschappen bij de spits gevoegd, zoodat deze alsdan uit een 9-12 tal manschappen bestaat. De commandant van de spits kan alzoo steeds over een voldoend aantal manschappen beschikken: om zijwegen of zijwaarts gelegen punten te doen verkennen of de doorzoekingspatrouilles weder zijwaarts af te zenden, zoodra de gesteldheid van het terrein dit gedoogt.

Indien er zijtroepen zijn, handelen zij op gelijke wijze als de voortroep.

Al die patrouilles, een onderlingen afstand van ten hoogste 300 passen nemende, kunnen op open terrein eene eenigszins samenhangende keten vormen. Is dit niet mogelijk, dan moeten de onderlinge afstanden verminderd of het aantal patrouilles met een of meer vermeerderd worden.

Bestaat de colonne uitsluitend uit cavalerie, dan zenden de voor- en zijtroepen eveneens patrouilles uit, ieder 1 of 2 rotten sterk. Deze patrouilles kunnen zich evenwel verder van haren troep verwijderen en tevens eenen grooteren onderlingen afstand nemen, dan voor de infanterie is voorgeschreven.

Bij nacht of mistig weder en bij zeer bedekte terreinen zal men in den regel gedwongen zijn, zich aan de wegen te houden. Men zoeke alsdan den meesten waarborg voor de veiligheid in het bijeenhouden van den troep, weshalve dan ook de afstanden tusschen de verschillende onderdeelen aanmerkelijke verminderingen moeten ondergaan.

§ 165. De *hoofdtroep* der voorhoede blijft bijeen en marcheert steeds in eenen zoodanig slagvaardigen toestand, dat hij de voor- of zijtroepen oogenblikkelijk te hulp snellen of in eene goede stelling opnemen kan.

De hoofdtroep onderhoudt zoo noodig door patrouilles, bij voorkeur uit de hem toegevoegde cavaleristen, de gemeenschap met de voor- en zijtroepen en met de hoofdcolonne. Bij aanmerkelijke kronkelingen of op kruispunten van wegen, vooral in bedekte terreinen, is het daartoe soms noodzakelijk, dat aldaar door de voorste afdeelingen manschappen worden achtergelaten, die zich later weder bij hunnen troep vervoegen. Zelfs kan het raadzaam zijn, eene voortdurende verbinding van den hoofdtroep met den voortroep en de hoofdcolonne te onderhouden door tusschen die afdeelingen op afstanden van 100 passen enkele manschappen of rotten (*verbindingsrotten*) te doen marcheeren.

Behalve tot het onderhouden der verbinding, kunnen

bedoelde verbindingsrotten tevens dienen tot het snel overbrengen van waarschuwingen en berichten.

§ 166. Bij kleine troepenafdeelingen, ter sterkte van 1 compagnie of 1 eskadron, vervalt de hoofdtroep en wordt alleen een voortroep vooruitgezonden.

§ 167. Zijn aan eene colonne ongeregelde hulptroepen toegevoegd, dan kan daarvan gebruik worden gemaakt tot uitbreiding van den marsch-veiligheidsdienst. Zij worden dan ingedeeld bij de voorhoede en bestemd tot vermeerdering der doorzoekingspatrouilles en zijtroepen. Aan de hoofden wordt medegedeeld, welke hunne algemeene verplichtingen zijn, in het bijzonder wanneer zij op den vijand mochten stooten.

Om voor de uitvoering van de gegeven bevelen te waken, wordt aan de hoofden een officier of onderofficier toegevoegd, die bekend is met de taal der hulptroepen.

Zoo noodig wordt een detachement militairen tot ondersteuning der hulptroepen aangewezen.

Is het aantal ongeregelde hulptroepen zoo groot, dat deze zelfstandig kunnen optreden, dan kan het soms wenschelijk zijn, dat zij de colonne op 1000 tot 1500 passen vooruitgaan.

Ook in dat geval kan een detachement als ondersteuning worden aangewezen.

Op welke wijze deze troepen ook gebezigd worden, steeds zal men moeten zorgen, dat zij de aangegeven afstanden niet overschrijden en bij eenen gedwongen terugtocht niet rechtstreeks op de colonne terugtrekken en deze in verwarring brengen, of beletten tot het gevecht vooruit te gaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 168. Als algemeene regel geldt, dat elk onderdeel zijne rapporten of berichten zendt aan den commandant van het deel waarvan het is uitgezonden.

Verder wordt bij alle verrichtingen van de veiligheidsdienst voor de infanterie zoowel als voor de cavalerie en artillerie als vaste teekens tot waarschuwing het volgende voorgeschreven:

1°. De bewegingen *rechts*, *links*, *vóór-* en *achterwaarts* worden aangeduid door den arm in de bedoelde richting uit te strekken; om te *verzamelen* worden beide armen zijwaarts uitgestoken en daarna op de borst gekruist.

2°. Tot waarschuwing om *halt* te maken, wordt één arm omhoog gestoken; zwaaien met de hand boven het hoofd beteekent: *„de vijand komt"* of *„wordt gezien"*. Stoot men plotseling op den vijand en blijft geen ander middel tot waarschuwing over, dan wordt *gevuurd*.

In bedekte of heuvelachtige terreinen, waar de afgesproken teekens niet zijn waar te nemen, bij nacht of bij duister en mistig weder, worden de bevelen door ordonnansen of enkele manschappen overgebracht. Niet dan in de hoogste noodzakelijkheid wordt van de trom, hoorn of trompet gebruik gemaakt. Voor de bewegingen *rechts*, *links*, *vóór-* en *achterwaarts* en om halt te maken, worden alsdan de overeenkomende signalen voor het tirailleeren geblazen, zoo noodig voorafgegaan door de benoemings-signalen.

De nadering des vijands moet in dat geval mondeling of schriftelijk worden bericht, en door schoten worden kenbaar gemaakt, wanneer geen ander middel tot waarschuwing overblijft.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Als middel tot onderlinge herkenning hoofdzakelijk des nachts of bij duister en mistig weder, dient het *woord*, waartoe een gemakkelijk te onthouden Maleisch of Javaansch woord of uitdrukking wordt gekozen, zooals namen van gewesten, plaatsen, rivieren, bergen uit den Indischen archipel. Dit wordt telkens om de 24 uren van hoogerhand vastgesteld en aan de troepen, die het noodig hebben, bekend gemaakt.

Hij, die het woord mededeelt aan personen, die het niet behoeven te kennen, pleegt verraad.

GEDRAGSREGELS VAN DEN COMMANDANT DER VOORHOEDE.

§ 169. De commandant der voorhoede is belast met de regeling van den veiligheidsdienst.

Hij ontvangt door de algemeene marsch-dispositie (§ 98) of door een bijzonder bevel de vereischte intructiën van den bevelhebber der troepen, bevattende: het doel van den marsch en de tactische inzichten die daarbij ten grondslag liggen, althans voor zooveel dit voor de verrichtingen van de voorhoede noodig is; de berichten, die omtrent 's vijands stellingen en bedoelingen zijn ingewonnen; den te volgen weg, met aanwijzing tot welke grenzen de beveiliging der hoofdcolonne zich moet uitstrekken, en eindelijk zoo noodig het *woord*.

Naar aanleiding van de ontvangen instuctiën of bevelen ontwerpt der commandant de voorhoede zijnerzijds eene *marschdispositie* — zoo hij hiertoe den tijd heeft *schriftelijk*, — bevattende: het doel van den marsch, de ingewonnen berichten aangaande den vijand, de indeeling van de troepen der voorhoede, de door den voortroep en de

zijtroepen te volgen wegen, den gang van de patrouilles voor verwijderde punten of tot het onderhouden van de verbinding met nevencolonnes bestemd, en verder alle zoodanige maatregelen, die eene juiste uitvoering van den veiligheidsdienst verzekeren.

Hij onderricht de commandanten van den voortroep en de zijtroepen, alsmede die van de voor verwijderde punten bestemde patrouilles omtrent evenvermelde punten en deelt hun zoo noodig het *woord* mede.

Hij is aan geene bepaalde plaats gebonden en houdt zich dáár op, waar zijne tegenwoordigheid het meest noodig kan zijn. Meestal zal dit bij den voortroep wezen. Zoolang hij niet bij den hoofdtroep der voorhoede aanwezig is, voert aldaar de oudste in rang zijnde officier het bevel.

§ 170. Gedurende den marsch waakt de commandant der voorhoede, dat de voortroep, zoomede de zijtroepen overeenkomstig zijne bevelen en inzichten handelen, en regelt hij, in den geest van de ontvangen instructiën, naar de bij hem inkomende rapporten den gang van de voorhoede zoodanig, dat de hoofdcolonne zich zoo geleidelijk mogelijk kan voortbewegen.

Met het oog op de mogelijkheid van eene ontmoeting met den vijand, moet hij voortdurend het terrein nauwkeurig gadeslaan, teneinde zoo noodig onverwijld de meest doelmatige beschikkingen tot het gevecht te kunnen nemen.

Hij laat door de genietroepen of de met gereedschappen voorziene koelies de hindernissen, die den marsch der hoofdcolonne zouden kunnen vertragen; uit den weg ruimen.

Bij eenigszins groote troepenafdeelingen zal zich meestal

een officier van den Generalen staf bij de voorhoede bevinden, om den commandant der voorhoede ter zijde te staan.

§ 171. Bij *rusten* van eenigen duur kan 's vijands nabijheid het noodig maken, dat de commandant der voorhoede deze geheel in de eene of andere stelling in gevechtsformatie doet opmarcheeren.

Komt men daarbij aan een défilé, dan zal het in den regel voldoende zijn, dat de hoofdtroep opsluit, vooral indien zich bij zoodanig punt eene goede verdedigingsstelling aanbiedt.

Bij dergelijke rusten is het, wanneer van 's vijands hoofdmacht nog niets te vreezen is, voldoende, dat de doorzoekingspatrouilles van den voortroep en de zijtroepen zich op gunstige punten als posten opstellen.

De hoofdtroep moet in den regel kleine défilé's niet doortrekkén, alvorens het terrein aan gene zijde daarvan door den voortroep en de zijtroepen is doorzocht, tenzij de vooruitgezonden cavalerie of hulptroepen de veiligheid reeds voldoende mocht waarborgen.

Bij een oorlog tegen eenen inlandschen vijand is het aan te bevelen de troepen, bij rusten van eenigen duur, in den bivakvorm te doen opmarcheeren en ter beveiliging dubbelposten te plaatsen (§ 138).

§ 172. Zoodra door den voortroep en de zijtroepen wordt gemeld, dat de vijand in het gezicht is, begeeft de commandant der voorhoede zich derwaarts, om hem te verkennen.

Naargelang van den weerstand, dien de voortroep en zijtroepen ondervinden bij hunne pogingen, om den vijand

tot het ontwikkelen van zijne strijdkrachten te noodzaken en zoodoende tot het ontdekken van zijne sterkte en bedoelingen te geraken, kan het noodig zijn dat de voorhoede een gevecht aangaat.

Bij zoodanig gevecht, dat dikwerf strekken moet tot inleiding van het gevecht der hoofdcolonne, zal de commandant der voorhoede er steeds naar streven, om terreinpunten en terreinvoorwerpen, wier bezit gunstig kan zijn voor den door de hoofdcolonne te ondernemen aanval, voor de verdediging of tot beveiliging van den terugtocht, onverwijld te bezetten, zoo noodig te vermeesteren.

In dit geval zal de vooruitgezonden cavalerie, zelfs al mocht zij voor het oogenblik aan hare eigene krachten overgelaten zijn, afstijgen, om belangrijke punten zóólang vast te houden, totdat zij door infanterie kan worden afgelost.

Bij eene plotselinge ontmoeting van den vijand, hetgeen alleen bij donkeren nacht, bij mistig weder of op zeer bedekte terreinen kan of mag voorkomen, moet de voorhoede óf overwijld in eene goede stelling teruggaan, óf vastberaden met vereenigde krachten aanvallen.

Vervolgt de voorhoede den terugtrekkenden vijand, dan zullen de handelingen van den commandant der voorhoede en de te volgen richting, tenzij men den vijand rechtstreeks wil achterna zetten, of wel trachten hem om te trekken, zich regelen naar de bevelen en inzichten van den bevelhebber.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 173. Aangezien de taak van den voortroep en de zijtroepen in den regel zeer vermoeiend is, kan het noodig wezen hen gedurende den marsch af te lossen, hetgeen alsdan bij eene groote rust geschiedt.

GEDRAGSREGELS VAN DE COMMANDANTEN VAN DE VOOR- EN ZIJTROEPEN.

§ 174. 1°. Zij deelen hunne doorzoekingspatrouilles zoodanig in, dat er zich bij elke ten minste één schrander soldaat bevindt. De spits wordt onder het bevel van eenen onderofficier, de andere patrouilles zoo mogelijk ieder onder dat van eenen korporaal gesteld.

Zijn ongeregelde hulptroepen voor den veiligheidsdienst ingedeeld, dan zullen zij zoo min mogelijk bestemd worden tot het doorzoeken van woonplaatsen.

Den ter ondersteuning toegevoegden militairen zal in ieder geval worden opgedragen te zorgen, dat de hulptroepen zich niet aan maraudeeren schuldig maken.

2°. Zij deelen aan de manschappen het *woord* mede en ongeveer den afstand, dien de patrouilles onderling en tot hunnen voor- of zijtroep moeten onderhouden.

3°. Zij zorgen, dat de doorzoekingspatrouilles nauwgezet en behoedzaam doch tevens voortvarend en doortastend, slechts voor zoover dit voor de algemeene veiligheid noodig is, het terrein doorzoeken. Daarbij alle terreinvoorwerpen, tot de geringste toe, te doorzoeken, zou den marsch van het geheel noodeloos vertragen en de beveiligende keten te zeer afmatten.

4°. Zij zorgen, dat de doorzoekingspatrouilles bijtijds worden versterkt, zooals bij het doorzoeken van bosschen en bewoonde plaatsen, zoomede op bedekte terreinen, waar het verband tusschen de patrouilles lichtelijk kan worden verbroken.

5°. Belangrijke terreinvoorwerpen, buiten het eigenlijke doorzoekingsfront gelegen, doen zij door afzonderlijke pa-

trouilles doorzoeken. Zoo ook kan het noodig zijn, dat zij afzonderlijke patrouilles op eenigen afstand de dwarswegen, die op den hoofdweg uitloopen, inzenden. Deze rukken in, zoodra de patrouilles van de volgende afdeelingen hetzelfde verrichten. Dergelijke verrichtingen behooren evenwel bij voorkeur tot de taak van de cavalerie of van de hulptroepen, die vooruitgezonden zijn of die zich bij de voor- en zijtroepen bevinden.

6°. Ontmoet de voortroep hindernissen, slechte gedeelten van den weg, vernielde bruggen enz., dan wordt er van de daardoor ontstane vertraging rapport gemaakt, en onmiddellijk tot het herstellen van een en ander overgegaan.

7°. Bij het passeeren van défilé's sluiten de zijtroepen gaandeweg bij den voortroep aan.

8°. Indien de hoofdtroep halt maakt, dan wordt dit door de voor- en zijtroepen ook gedaan. Bij het rusten gedragen de voor- en zijtroepen zich als veldwachten, die eene achter haar rustende afdeeling moeten beveiligen.

9°. Bij het ontdekken van den vijand, onttrekken zich de voor- en zijtroepen, al naargelang van de ontvangen bevelen, aan diens gezicht, of zetten den marsch behoedzaam voort, ontwikkelen eene tirailleurlinie en gaan het gevecht aan, hoofdzakelijk met het doel om 's vijands sterkte en voornemens uit te vorschen.

Moeten de voor- en zijtroepen voor de vijandelijke overmacht wijken, dan geschiedt dit zoo langzaam mogelijk en in zoodanige richting, dat de ontwikkeling van den hoofdtroep tot het gevecht niet worde belemmerd.

Terreinpunten, die het gevecht van den hoofdtroep

kunnen begunstigen, moeten tijdig bezet of vermeesterd, en met kracht vastgehouden worden.

Blijkt het dat een inlandsche vijand eene zwakke stelling heeft ingenomen, dan is het aan te bevelen hem door eenen vastberaden aanval tot den terugtocht te noodzaken.

10°. De doorzoekingspatrouilles moeten van tijd tot tijd worden afgelost, bij voorkeur bij rusten.

11°. De aanvoerders van de verschillende deelen moeten zich door het ondervragen van de bevolking inlichtingen trachten te verschaffen omtrent den vijand en den toestand van het door te trekken terrein. Van alle belangrijke bijzonderheden en voorvallen wordt onverwijld bericht gezonden.

GEDRAGSREGELS VAN DE DOORZOEKINGSPATROUILLES.

§ 175. 1°. De *spits* marcheert aan beide zijden van den weg en onderhoudt voortdurend de verbinding met den voortroep. Ofschoon de andere patrouilles dit ook moeten trachten te doen, zal het haar echter meestal slechts mogelijk zijn, met de nevenpatrouilles in verband te handelen. Zij moeten in allen gevalle steeds naar den kant van den spits den bevolen onderlingen afstand bewaren.

In onbekende terreinen zal de spits door het afkappen van takken of het merken van boomen als anderszins, zorgen den afgelegden weg ook zonder gidsen te kunnen vinden, en aan de volgende afdeelingen den te volgen weg aanduiden. Bij kruising of splitsing van wegen kunnen zoo noodig manschappen geplaatst worden om de te volgen richting aan te wijzen; deze worden door manschappen van elke volgende afdeeling vervangen.

De spits zal nagaan of de weg beplant is met randjoes en of in het aangrenzende terrein springlanzen zijn aangebracht, of wel andere bij den inlander gebruikelijke weermiddelen of hindernissen.

2°. Gewoonlijk blijven de manschappen van iedere patrouille bijeen; doch zij mogen zich tot betere waarneming en doorzoeking eenigermate verspreiden. Is bij het onderzoeken van doorsneden en bedekte terreinen de afstand tusschen de patrouilles onderling of tusschen de eene of andere patrouille en den voortroep verloren gegaan, dan moet hij op de meer open terreinen snel worden hernomen.

3°. De manschappen van de doorzoekingspatrouilles laden hun geweer eerst dan, wanneer het niet te voorzien is, dat zij van het schot zullen moeten gebruik maken. Zij zorgen steeds eene patroon bij de hand te hebben.

4°. In alle omstandigheden is het hoofdzaak, dat zij trachten te zien, zonder gezien te worden; daarom moeten zij zich nimmer op hoogten vertoonen, of uit bedekte terreinen te voorschijn komen, alvorens het voorgelegen terrein te hebben gadegeslagen.

5°. Nadert eene patrouille een alleen staand huis, dan gaan twee man er behoedzaam binnen, vragen inlichtingen aan de bewoners en doorzoeken vlug het huis; terwijl de anderen buiten blijven en zich zoo plaatsen, dat zij de toegangen van het huis en het voorgelegen terrein blijven waarnemen en dadelijk hulp kunnen verleenen.

Is de woning groot, of bestaat het vermoeden dat de vijand daar aanwezig is, of dat de bewoners niet te vertrouwen zijn, dan zal meestal nog eene afzonderlijke pa-

trouille van den voortroep tot het doorzoeken worden afgezonden.

In vijandelijk land worden de bewoners van het huis door eenige manschappen bewaakt, totdat de woning is doorzocht. Blijkt daarbij verraad, dan worden zij gearresteerd en aan den voortroep overgegeven; bij gewapend verzet worden zij onschadelijk gemaakt.

Personen, die zich gewillig aan de bevelen onderwerpen wordt geen leed aangedaan. Grijsaards, vrouwen en kinderen worden, na ondervraagd te zijn, op vrije voeten gesteld, tenzij bijzondere overwegingen of bevelen het tegendeel noodzakelijk maken.

Wapens en oorlogsbehoeften worden vernietigd of aan den voortroep overgegeven, al naargelang van de daaromtrent gegeven bevelen. Goederen van waarde moeten steeds worden overgegeven.

Bij het doorzoeken van huizen in vijandelijk land moeten de doorzoekingspatrouilles steeds de bergplaatsen van wapens en krijgsbehoeften trachten te vinden, welke veelal onder de huizen of padischuren worden begraven.

6°. Naderen de patrouilles kampongs, dan bezetten zij den rand, onderzoeken of de kampong bewoond is, en vrouwen of kinderen aanwezig zijn. Is de bevolking goedgezind, dan zal meestal het hoofd en eenige bewoners de colonne te gemoet komen en inlichtingen geven.

Zijn geene vrouwen of kinderen in de kampong opgemerkt, dan moet met omzichtigheid worden gehandeld.

Of de huizen van eene kampong al dan niet moeten onderzocht worden, zal afzonderlijk worden bevolen; wordt tot het doorzoeken van eene kampong overgegaan.

dan zullen de patrouilles zoo noodig uit den voortroep versterkt worden; zij rukken op bevel van den commandant van den voortroep de kampong binnen en doorzoeken deze, daarbij verbinding houdende met de nevenpatrouilles, terwijl een paar patrouilles de kampong aan weêrszijden omtrekken. Aan den tegenovergestelden kant van de kampong gekomen, houden de patrouilles halt in den rand, en overzien het voorgelegen terrein. Niets verdachts opmerkende, wordt de marsch voortgezet, en de voorgeschreven marschvorm weder aangenomen.

Wanneer eene groote kampong onderzocht moet worden, of wanneer de bevolking niet geheel te vertrouwen is, dan verdient het aanbeveling de onderzoekingspatrouilles te doen ondersteunen door eene eenigszins sterke afdeeling welke zoo noodig door den hoofdtroep kan worden gegeven.

7°. Bij bosschen of zeer bedekte terreindeelen aankomende, maken de doorzoekingspatrouilles halt, nadat zij den rand of zoom daarvan onbezet hebben bevonden. Op last van den commandant van den voortroep trekken zij daarna, in vereeniging met de patrouilles door den voortroep tot versterking gezonden, in opgeloste orde het bosch door, waarbij de door de manschappen te houden onderlinge afstand van de meerdere of mindere dichtheid van het bosch, enz. zal afhangen. Deze manschappen vestigen ook hunne aandacht op de boomen, waarin vijanden zich somwijlen schuil houden. Aan gene zijde van het bosch wordt de vorige marschvorm hernomen.

Cavalerie zal veelal alleen in kleine patrouilles het bosch, enz. doorkruisen en er zoo mogelijk een paar patrouilles aan weêrszijden omheen zenden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Laat de gesteldheid van deze terreinen eene doorzoeking met een breed front niet toe, dan zal men zich moeten bepalen tot het verkennen van de daarbinnen loopende voetpaden en het aangrenzende terrein. Ook in dit geval blijft het zenden van een paar patrouilles, aan weêrszijden er omheen, aan te bevelen.

8°. Bij bruggen of andere défilé's aankomende, sluiten de patrouilles bij elkander aan, en breiden zich aan gene zijde weder uit. Alvorens van kunstmatige overgangsmiddelen gebruik te maken, moeten deze nauwkeurig onderzocht worden, hoofdzakelijk wat betreft de deugdzaamheid der bouwstoffen en de wijze van samenstelling.

9°. Moet eene rivier worden over- of doorgetrokken, dan zullen de patrouilles den overkant waarnemen, en het bevel afwachten van den commandant van den voortroep, om naar gene zijde over te gaan; waarmede eerst mag worden aangevangen, zoodra aan deze zijde voldoende ondersteuning is aangekomen.

Den overkant bereikt hebbende nemen zij stelling om den overtocht van den voortroep te dekken. Deze handelt op gelijke wijze, totdat de hoofdtroep is overgegaan, en vervolgt daarop den marsch, rekening houdende met het oponthoud, dat de colonne zal ondervinden.

Onderzoekingspatrouilles van de zijtroepen zullen niet op de tegenovergestelde zijde van eene rivier, ravijn of andere terreinafscheiding overgaan, dan gesteund door eene afdeeling van voldoende sterkte.

10°. Personen, die van 's vijands zijde aankomen, moeten hunne wapens afleggen; zij worden ondervraagd, en onder geleide aan den voortroep overgegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

In geen geval mogen de patrouilles hun vergunnen terug te keeren.

Met vaartuigen en voertuigen, van 's vijands zijde komende, wordt ten opzichte van de opvarenden en voerlieden eveneens gehandeld. De vervoermiddelen en de goederen worden aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen.

Transporten onder gewapend geleide, ten dienste van het eigen leger, worden zonder onderzoek doorgelaten.

11°. De patrouilles laten niemand naar de zijde van den vijand door, zonder vergunning van den commandant van den voortroep, die daaromtrent naar de ontvangen bevelen of instructie handelt.

12°. Wanneer eene patrouille den vijand ontdekt, waarschuwt zij den voortroep en de nevenpatrouilles met het teeken »de vijand wordt gezien" (§ 168). Deze patrouille blijft hem waarnemen, zonder zichzelf te vertoonen, terwijl de overige patrouilles behoedzaam den marsch voortzetten. Daarbij moeten de manschappen zich vooral onthouden door noodeloos schieten terstond alarm te maken.

13°. Alleen in geval zij onverwachts op den vijand stooten, zoodat er geen ander middel tot waarschuwing overblijft, mogen zij op den vijand vuur geven.

14°. Valt er bij eene der patrouilles een schot, dan behoeft dit voor alle patrouilles geen reden te zijn, om halt te maken, indien zij nog geen vijand ontdekken. Zij rukken integendeel, zonder evenwel de onderlinge verbinding te veel uit het oog te verliezen, omzichtig vooruit, om zich van de aanwezigheid des vijands te

overtuigen. Op deze wijze zal worden voorkomen, dat eene kleine vijandelijke patrouille of een bij toeval afgegaan schot noodelooze vertraging in den marsch teweegbrengt.

15°. Zijn de patrouilles genoodzaakt voor den vijand terug te gaan, dan trekken zij langzaam en geregeld, zooveel mogelijk zijwaarts, op den voortroep terug, om het front van dezen vrij te maken.

Mocht het den vijand gelukt zijn, de patrouilles of een gedeelte van de voorhoede af te snijden, dan zullen deze gedeelten zich zoo spoedig mogelijk vereenigen, en den vijand het hoofd bieden. Door overmacht gedwongen, trekken zij zijwaarts terug op de afdeeling, die het spoedigst bijstand kan verleenen.

16°. Indien de colonne rust, zullen de doorzoekingspatrouilles in eenigszins geregeld verband met elkaar op daartoe geschikte punten als posten worden opgesteld.

Bovenvermelde gedragsregels zijn ook toepasselijk bij de zijtroepen, indien deze er zijn.

DE VOORHOEDE BIJ EENEN FLANKMARSCH.

§ 176. Zoolang de hoofdcolonne de vijandelijke stellingen nog niet is voorbijgetrokken, en een aanval in het front nog niet tot de onwaarschijnlijkheden behoort, moet de voorhoede genoegzaam sterk worden samengesteld, om de taak te kunnen vervullen, welke op eene voorhoede bij den frontmarsch rust.

Is de hoofdcolonne de vijandelijke stelling nagenoeg voorbijgetrokken, dan kan de voorhoede zwakker worden gemaakt, door eenige deelen daarvan bij de hoofdcolonne aan te trekken, of de flankdekking te doen versterken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

DE VOORHOEDE BIJ EENEN TERUGTOCHTSMARSCH.

§ 177. In eenen oorlog tegen eene buitenlandsche macht behoeft de voorhoede bij eenen terugtochtsmarsch slechts zwak te zijn.

Hare taak bestaat alsdan enkel daarin, alle hindernissen, die den marsch van de hoofdcolonne zouden kunnen ophouden, uit den weg te ruimen. Tot bereiking van dat doel moet zij zóó ver worden vooruitgezonden, dat de daartoe vereischte werkzaamheden tijdig genoeg kunnen zijn afgeloopen.

Eveneens zal de voorhoede reeds de noodige maatregelen treffen, om de vernieling der bruggen en het aanbrengen van hindernissen, om den marsch des vijands te vertragen, voor te bereiden, zoodat de achterhoede daartoe zoo snel mogelijk kan overgaan.

In eenen oorlog tegen eenen inlandschen vijand, zal het van de omstandigheden afhankelijk wezen, aan welke veiligheidstroepen de grootste sterkte moet worden gegeven. Zijn aanvallen des vijands op twee of meer zijden der colonne te verwachten, zoodat de hoofdcolonne, door het afzonderen van de benoodigde veiligheidstroepen, te verzwakt zoude worden, dan is het aan te bevelen de troepen in gevechtsformatie te doen marcheeren.

DE FLANKDEKKINGEN.

§ 178. De flankdekkingen zijn bestemd om de hoofdcolonne tegen onverhoedsche aanvallen of bespieding op hare flanken te beveiligen.

Bij eenen marsch naar den vijand (*frontmarsch*) zijn de flankdekkingen van ondergeschikten aard. Indien bij

zoodanigen marsch de voortroep en zijtroepen met hunne doorzoekingspatrouilles eene genoegzaam breede terreinstrook doorzoeken, dan is het veelal voldoende, dat van de hoofdcolonne eenige *Flankpatrouilles* op 150 tot 300 passen zijwaarts van den weg marcheeren, of op eenigen afstand de dwarswegen en toegangen, die op den hoofdweg uitloopen, worden ingezonden; tenzij die dwarswegen of toegangen, zoomede meer verwijderde belangrijke punten, vanwaar vijandelijke patrouilles of afdeelingen op de flank der hoofdcolonne zouden kunnen naderen, reeds door de vooruitgezonden cavalerie-patrouilles zijn doorzocht. Ook bij kleine colonnes is het veelal voldoende de hoofdcolonne door eenige flankpatrouilles te doen dekken.

De flankpatrouilles onderhouden de verbinding met de hoofdcolonne door van tijd tot tijd eenige manschappen daarheen te zenden, wanneer het terrein niet veroorlooft de colonne voortdurend of bij wijlen waar te nemen.

Is wegens de meerdere toegankelijkheid van het terrein en andere omstandigheden eene meerdere beveiliging van de flank der hoofdcolonne noodzakelijk, dan wordt daartoe een afzonderlijke troep bestemd. Dit zal vooral aan te bevelen zijn, wanneer er zijwegen in nagenoeg evenwijdige strekking met den hoofdweg loopen. Dusdanige meer zelfstandige *Flankdekking* zal alsdan, evenals de voor- en zijtroepen der voorhoede, eenige doorzoekingspatrouilles ontwikkelen en naar verder zijwaarts afgelegen terreinvoorwerpen, défilé's, toegangen enz. patrouilles, bij voorkeur uit de haar toegevoegde cavalerie afzenden; in dier voege, dat de hoofdcolonne over hare geheele lengte door flankpatrouilles gedekt is.

Bij eenigszins lange colonnes kan het soms doelmatig zijn, dat elk bataljon zijne eigene flanken dekt door eene flankdekking of enkel door eenige flankpatrouilles in den zin van het evenvermelde.

De verbinding van bedoelde flankdekkingen met de hoofdcolonne wordt door patrouilles onderhouden, indien het terrein niet veroorlooft de flankdekkingen, tenzij voortdurend, tenzij bij wijlen, van den hoofdweg af in het oog te houden.

De flankdekkingen trekken terreinhindernissen, zooals moerassen, rivieren enz., langs de binnenzijde voorbij; soms sluiten zij tijdelijk geheel bij de hoofdcolonne aan. Wanneer de omstandigheden het noodzakelijk maken, dat de flankdekkingen zich aan den overkant van terreinafscheidingen begeven, zullen zij van nabij ondersteund moeten worden door sterke patrouilles, om te voorkomen van de hoofdcolonne te worden afgesneden.

§ 179. Bij eenen *flankmarsch* in de nabijheid van den vijand, zoodat de hoofdcolonne hoofdzakelijk op hare flank wordt bedreigd, zal het beveiligen van die flank der colonne van het meeste gewicht zijn. Daartoe wordt dan eene zelfstandige, bij groote troepenafdeelingen zelfs uit de drie wapens samengestelde afdeeling bestemd.

Eene dergelijke flankdekking heeft in hoofdzaak de taak te vervullen van eene voorhoede bij eenen frontmarsch; met dit onderscheid evenwel, dat zij slechts het gevecht mag inleiden, wanneer de hoofdcolonne onvermijdelijk eene stelling moet innemen; het bevel daartoe wordt door den commandant der hoofdcolonne gegeven. Omtrent hare sterkte, samenstelling, afstand van de hoofdmacht, indee-

ling en de verplichtingen van hare deelen en onderdeelen gelden in het algemeen dezelfde beginselen, als die voor de voorhoede bij eenen frontmarsch zijn vermeld. Alleen dient men hierbij in acht te nemen, dat, wat de sterkteverhouding der onderdeelen betreft, de beveiliging voornamelijk in zijwaartsche richting — op de buitenflank — moet geschieden.

Wanneer bij gemis aan de noodige evenwijdige zijwegen en door de onbegaanbaarheid van het terrein, het uitzenden van eene flankdekking niet mogelijk is, maar niettemin onderscheidene toegangen naar den weg, dien de hoofdcolonne moet volgen, den vijand veroorloven bedoelde colonne op hare flank te bedreigen, dan beveiligt men die flank door meer of minder groote zelfstandige afdeelingen tijdig genoeg op die toegangen stelling te doen nemen. De daartoe bestemde troepen marcheeren met de voorhoede af, bezetten de hun aangewezen punten, en sluiten bij den staart der hoofdcolonne weder aan, zoodra deze genoegzaam is voorbijgetrokken.

Ook mag ter meerdere beveiliging van de hoofdcolonne niet worden verzuimd, bruggen en overgangen te vernielen, wegen onbruikbaar te maken of te versperren, welke, zonder dat zij noodig zijn voor de eigene gemeenschap, den vijand toegang zouden verleenen tot de flank der colonne.

§ 180. Wanneer eene belangrijke troepenmacht in meer dan ééne colonne eenen flankmarsch verricht, dan wordt de colonne, die het naast bij den vijand marcheert, *Flankcolonne* genoemd, en zal op deze colonne de taak rusten, om den flankmarsch van het geheel te beschermen. Dus-

danige colonne heeft alsdan hare eigene voorhoede, achterhoede en flankdekking. Er behoort derhalve een bepaald onderscheid te worden gemaakt tusschen *Flankcolonne* en *Flankdekking*.

DE ACHTERHOEDE.

§ 181. De achterhoede is bij eenen marsch naar den vijand (frontmarsch) bestemd tot het beschermen van den trein, en tot het handhaven der orde in den rug der hoofdcolonne. Zij is alsdan te beschouwen als een maatregel van politie, en heeft te zorgen, dat niemand achterblijft.

Hare sterkte behoeft in zoodanig geval niet groot te zijn. Bij een bataljon infanterie zou één sectie al voldoende zijn.

§ 182. Kan de colonne bij eenen frontmarsch ook in den rug door vijandelijke afdeelingen of door eene vijandig gezinde bevolking worden verontrust, dan wordt de achterhoede, naargelang zij meer weerstand zal moeten bieden, sterker samengesteld. Haar marschvorm komt dan overeen met die eener voorhoede, doch in omgekeerde orde. Men onderscheidt namelijk den *hoofdtroep* der achterhoede, die door een *achtertroep* op den hoofdweg en zoo noodig door *zijtroepen* aan weerszijden van dien weg gevolgd wordt, terwijl achtertroep en zijtroepen zich door *patrouilles* in den rug doen beveiligen.

Deze laatsten zijn nu minder bestemd tot het doorzoeken van het terrein, dan wel om 's vijands nadering bijtijds aan den achtertroep of de zijtroepen te melden.

Sterkte en afstanden tusschen genoemde afdeelingen

onderling worden naar dezelfde beginselen, als die bij de voorhoede zijn aangegeven, geregeld.

De gedragsregels voor den commandant der voorhoede, zooals deze zijn omschreven in de §§ 169 tot en met 171 zijn ook van toepassing op den commandant der achterhoede, voor zoover zij met het verschil in toestanden zijn overeen te brengen.

Treedt de hoofdcolonne in gevecht, dan moet de commandant der achterhoede er op bedacht zijn, zoo noodig de toegangen waarlangs de vijand den kleinen trein zou kunnen bereiken, te doen bezetten en versperren.

§ 183. Moet eene achterhoede den terugtocht dekken van eene troepenafdeeling, die na eene nederlaag of andere tegenspoeden door den vijand op den voet wordt gevolgd, of die om deze of gene reden hare stelling moet ontwijken, dan is zij het meest gewichtige deel van de veiligsheidstroepen.

Zoolang de vijand sterk opdringt of in de nabijheid blijft, zal de achterhoede geheel of gedeeltelijk in gevechtsformatie van de eene stelling tot de andere, als het ware vechtende, moeten terugtrekken.

Volgt de vijand slechts van verre of staakt hij de vervolging geheel, terwijl de hoofdcolonne eenen genoegzamen voorsprong heeft gewonnen, dan gaan de troepen der achterhoede tot den in de vorige § aangegeven marschvorm over. De indeeling van den troep daarbij hangt evenwel af van de te nemen veiligheidsmaatregelen in verband met de mogelijkheid tot eene snelle ontwikkeling voor het gevecht.

Eene van de voornaamste verplichtingen van de achter-

hoede, met het oog op de beveiliging van den marsch, — zelfs wanneer de vijand niet hevig vervolgt of niet sterk opdringt, — bestaat daarin, dat zij hem nimmer uit het oog mag verliezen; met andere woorden voortdurend voeling met hem moet houden.

Deze voeling met den vijand moet zich over een genoegzaam breed front uitstrekken, vooral om tijdig verwittigd te kunnen zijn van omtrekkende bewegingen, welke door hem mochten worden ondernomen. Daartoe worden door de achterhoede, zonder dat zij haren marschvorm, zooals die in de vorige § is vermeld, verandert, cavalerie-detachementen achtergelaten, die zich op de meest geschikte punten opstellen, den vijand door middel van patrouilles voortdurend waarnemen en alleen bij het aanrukken van overmachtige vijandelijke troepen op de eigenlijke achterhoede teruggaan. Bij gemis aan cavalerie bij de achterhoede zal deze taak aan de infanterie ten deel vallen en alsdan zooveel mogelijk moeten vericht worden door de patrouilles van den achtertroep en de zijtroepen.

De marsch van den vijand moet door de achterhoede worden vertraagd door het versperren of onbruikbaar maken van wegen, het vernielen van bruggen, het leggen van hinderlagen soms zelfs door het in brand steken van bewoonde oorden, die de vijand genoodzaakt is door te trekken.

Telkens wanneer de hoofdcolonne om de eene of andere oorzaak in haren marsch wordt opgehouden, of wanneer de vijand te veel opdringt, neemt de achterhoede stelling, om den vijand tot krachtsontwikkeling te noodzaken en daardoor tijd te doen verliezen. Zij moet zich daarbij in

geen ernstig gevecht wikkelen, en dit op het geschikte oogenblik weten af te breken.

Geldt het daarbij de redding van het geheel, dan mag de achterhoede niet schromen, zich zoo noodig geheel of gedeeltelijk op te offeren.

Achtergelaten voertuigen worden vernield, verlaten vuurmonden vernageld, in één woord, alles moet worden aanwend, om hetgeen den vijand van nut zou kunnen zijn onbruikbaar te maken.

Wanneer inlandsche hulptroepen bij eene colonne zijn ingedeeld, dan mogen zij bij eenen terugtocht alleen bij de achterhoede worden ingedeeld, wanneer de vijand van verre volgt of de vervolging staakt, en de taak van de achterhoede in hoofdzaak bestaat in het beveiligen van den marsch.

NORMAAL-MARSCHVORM DER VEILIGHEIDSTROEPEN VAN EENIGE TROEPENAFDEELINGEN BIJ EENEN FRONTMARSCH.

§ 184. Bij de grootere colonnes van 3 of meer bataljons, hangen de sterkte, indeeling en onderlinge afstanden van de onderscheidene deelen der veiligheidstroepen van zooveel omstandigheden af, dat daarvoor moeielijk een normaal-marschvorm kan of mag worden vastgesteld. Dit moet veeleer aan het oordeel en de inzichten van den bevelvoerenden officier worden overgelaten.

Niettemin zal de marschvorm van bedoelde afdeelingen in hoofdtrekken overeenstemmen met dien, welke in de beide volgende § § voor een bataljon infanterie is aangeduid. Hierbij dient dan tevens te worden inacht genomen, dat sterke colonnes hare voorhoede verder moeten

vooruitschuiven dan zwakkere, omdat zij meer tijd tot ontwikkeling noodig hebben.

Bovendien kan het geval zich voordoen, dat eene sterke colonne niet eer zal oprukken, alvorens de voorhoede voorwaarts heeft stelling genomen.

Deze voorhoede zal dan als eene zelfstandige colonne te beschouwen zijn en haren marsch moeten beveiligen op overeenkomstige wijze als eene kleine troepenafdeeling.

§ 185. Een bataljon infanterie (fig. 15) zelfstandig marcheerende, kan 1 compagnie tot *voorhoede* bestemmen. Deze voorhoede zal op hoogstens 500 passen vóór de hoofdcolonne marcheeren, en 1 sectie als *voortroep* en zoo noodig $^1/_2$ sectie als *rechter-* en $^1/_2$ sectie als *linkerzijtroep* op ongeveer 300 passen vooruit zenden. De voortroep kan 3, en de zijtroepen 2 of 3 *doorzoekingspatrouilles* oplossen. De beveiligende keten dezer patrouilles, den onderlingen afstand daarvan gemiddeld op 100 passen stellende, zal eene terreinstrook van omstreeks 600 passen breedte doorzoeken. Tot dekking van de flanken der hoofdcolonne kan iedere compagnie dier colonne eene *flankpatrouille* van 3 of 4 man onder eenen onderofficier of korporaal rechts en eene dergelijke patrouille links van den weg, tot op eenen afstand van hoogstens 200 passen daarvan verwijderd, laten marcheeren. Als *achtertroep* volgt op den trein 1 sectie, door de achterste compagnie te geven.

Indien aan het bataljon eenige cavalerie is toegevoegd, moet deze gebezigd worden, om op verdere afstanden het terrein voorwaarts en zijlings te éclaireeren, na aftrek van eenige ordonnansen voor de voorhoede en de hoofdcolonne. Het bataljon bestemt niettemin 1 compagnie als

voorhoede, evenals in de vorige § is aangegeven. In den regel, maar vooral in 's vijands nabijheid en in bedekte terreinen, mag de infanterie-voorhoede zich door de vooruitgeschoven cavalerie niet ontheven achten, het terrein door patrouilles te doorzoeken.

§ 186. Eene compagnie infanterie (fig. 16) bestemt 1 sectie als *voortroep* (§ 181). Zij dekt zoo noodig hare flanken door een paar rotten, en haren rug eveneens door een paar rotten, welke veiligheidsdeelen zich tot 200 passen van de colonne verwijderen. De voortroep lost 3 doorzoekingspatrouilles op, die niet verder dan 200 passen vooruitgaan.

§ 187. Eene infanterie-veldwacht (fig. 17), die met veiligheidsmaatregelen moet marcheeren (§ 214), zendt eenen onderofficier of korporaal met 3 rotten tot op uiterlijk 300 passen vooruit; een rot met den onderofficier of korporaal als *spits* op den weg, een rot rechts en een rot links daarvan.

Is het detachement 1 peloton sterk, dan kan de beveiliging in het front eveneens geschieden; doch zouden de rotten door eenen kleinen voortroep van $^1/_2$ sectie ondersteund en iedere flank in den rug door een paar rotten gedekt kunnen worden.

§ 188. Eene colonne ter sterkte van 2 eskadrons, welke afzonderlijk marcheert, doch niet als verkenningskorps (§ 276), belast *twee* pelotons met den veiligheidsdienst. Hiervan wordt een peloton als hoofdtroep tot op omstreeks 1000 passen vooruitgezonden, terwijl de eene helft van het andere peloton als voortroep op ongeveer 500 passen voor den hoofdtroep marcheert, en de andere

helft van dit peloton bestemd wordt tot beveiliging van de flanken en den rug van de colonne.

De voortroep lost de noodige doorzoekingspatrouilles op, ieder 1 of 2 rotten sterk. Deze patrouilles kunnen zich evenwel op grootere afstanden van den voortroep verwijderen en tevens eene grootere onderlinge tusschenruimte nemen, dan voor de infanterie is voorgeschreven.

§ 189. Een eskadron cavalerie, dat afzonderlijk, doch niet als verkenningsdetachement (§ 263) marcheert, zendt 1 peloton als voortroep tot omstreeks 1000 passen vooruit.

Dit peloton handelt zooals in de voorgaande § voor den voortroep is aangegeven.

In de beveiliging der flanken en den rug, van het eskadron, wordt voorzien door eenige patrouilles van 1 of 2 rotten van het achterste peloton.

§ 190. Eene cavalerie-veldwacht, die met veiligheidsmaatregelen naar de plaats harer bestemming moet marcheeren (§ 229), zendt 1 korporaal met 2 ruiters als *spits* op de door de wacht te volgen richting vooruit, doch niet verder dan dat de voorgeschreven teekens (§ 183) kunnen gewisseld worden. Indien het terrein dit aan de cavalerie toelaat, kan men op 200 tot 300 passen rechts en links van die spits een paar rotten doen marcheeren; is het terrein daartoe niet gunstig, dan voegt men aan de spits nog een paar rotten toe, waarvan op geschikte punten, kruiswegen enz. enkele rotten op korte afstanden of tot de naastbij marcheerende veldwachten kunnen worden afgezonden; die rotten keeren dan vervolgens naar de spits terug, hetzij langs denzelfden weg, hetzij langs eenen omweg.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VEILIGHEIDSDIENST IN BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN.

BIJ NACHTMARSCHEN.

§ 191. Bij marschen, die des nachts of bij mistig weder plaats hebben, worden de veiligheidstroepen in hoofdzaak evenals bij marschen over dag ingedeeld. Intusschen zullen de onderdeelen, die zijwaarts van de marschrichting moeten marcheeren, alleen gebaande wegen volgen, en de afstanden tusschen de verschillende deelen zooveel moeten worden verkleind, dat de onderlinge verbinding niet kan verloren gaan.

Het doorzoeken van het terrein zal alsdan meestal alleen langs de wegen kunnen geschieden.

Indien hiertoe de mogelijkheid bestaat, mag men niet verzuimen, vóór den aanvang van den marsch, nog bij dag, in de richting van den vijand patrouilles of detachementen uit te zenden, teneinde gewichtige punten, zooals défilé's, kruispunten van wegen enz. te bezetten, of de wegen, waarlangs de vijand zou kunnen naderen, gade te slaan.

Bij nachtmarschen zal de veiligheidsdienst hoofdzakelijk door de infanterie worden waargenomen en de cavalerie slechts voor den ordonnansendienst worden gebezigd.

BIJ GEHEIME MARSCHEN.

§ 192. Bij geheime marschen is het noodig, de veiligheidstroepen niet te ver van de hoofdcolonne te verwijderen, vooral niet indien de marsch geschiedt met het doel, om den vijand te verrassen of te overvallen.

Daar een geheime marsch bovendien bezwaarlijk kan

geschieden, zonder dat men nauwkeurig kennis draagt van den stand en de bewegingen des vijands, treedt de beveiliging der hoofdcolonne tegen vijandelijke aanvallen daarbij van zelf meer op den achtergrond.

BIJ HET VERVOER VAN TROEPEN EN TRANSPORTEN LANGS SPOORWEGEN.

§ 193. In de onmiddellijke nabijheid van den vijand zal zelden van de spoorwegen tot het vervoer van troepen worden gebruik gemaakt. Moet dit evenwel plaats hebben, dan behoort de veiligheid van zoodanig vervoer te zijn gewaarborgd door het opstellen van troepen langs den spoorweg, sterk genoeg en op voldoenden afstand daarvan verwijderd, om dien weg tegen eenen vijandelijken aanval te dekken.

Daarentegen zal in den rug van het leger zoowel de aanvoer van troepen en krijgsbehoeften, als de verwijdering van zieken, gewonden en krijgsgevangenen dikwerf met behulp van de spoorwegen geschieden. Eene voortdurende bewaking van de spoorwegen is dan, vooral in 's vijands land, en wanneer de bevolking niet volkomen te vertrouwen is, noodzakelijk, om de aanslagen van eene ondernemende vijandelijke cavalerie of van de bevolking tegen te gaan. Tot dat einde worden alle stations, halten en andere belangrijke punten door troepen te voet bezet, die het terrein aan weerszijden van de spoorbaan door patrouilles verkennen, en door middel van de telegraphische en andere seintoestellen, of van optische signalen en ordonnansenposten de te verwachten transporten waarschuwen. Verkenningsdetachementen of sterke patrouilles van cavalerie worden op de voornaamste wegen, die naar den spoorweg

voeren, tot op verscheidene KM. afstand in de richting van den vijand vooruitgeschoven, om bijtijds elke onderneming tot vernieling van de baan of tot stremming van het vervoer te ontdekken en te beletten, desnoods door snel van een der bezette stations hulp te ontbieden.

Met het oog op laatstbedoeld geval neemt men bij de stations de voorzorg, steeds een trein gereed te houden, teneinde met spoed infanterie naar het bedreigde punt te kunnen vervoeren. Bij schaarschte van materieel geschiedt dit vervoer met voertuigen, welke alsdan in een park worden bijeengehouden. Eveneens zal het goed zijn, eenige wagens, met rails en gereedschappen geladen, beschikbaar te hebben, om eenige aangebrachte vernieling spoedig te gaan herstellen.

Bij het vervoer zelf, doet men den trein, waarop het transport en het grootste gedeelte der bedekking zich bevinden, op ongeveer één uur afstands voorafgaan door eene kleine voorhoede, op eenen trein van een paar wagens, teneinde het terrein op de meest blootgestelde punten te doorzoeken en het transport bij tijds te waarschuwen. Ofschoon dit geen afdoend middel tegen eene verrassing of oponthoud van het transport is, zal men die echter op die wijze dikwerf voorkomen.

§ 194. Aan eene ondernemende cavalerie zal het veeltijds kunnen gelukken, zelfs met kleine afdeelingen of patrouilles, het vervoer langs eenen spoorweg voor korter of langer tijd te stremmen, of de telegraphische gemeenschap op eenig punt te verbreken. De daartoe bestemde afdeeling voorziet zich van de noodige gereedschappen, tracht op eenig minder goed bewaakt gedeelte tot den

spoorweg door te dringen, en de rails op te breken of te vernielen.

BIJ HET VERVOER VAN TROEPEN MET VOERTUIGEN.

§ 195. Bij het vervoer van troepenafdeelingen met voertuigen in de nabijheid van den vijand moet het transport in front, op de flanken en zoo noodig ook in den rug worden beveiligd door cavaleriepatrouilles, die op zoodanigen afstand marcheeren, dat zij bij ontdekking of ontmoeting van den vijand de troepen tijdig genoeg kunnen verwittigen, om stelling te nemen, of wel door snel terug te keeren, zich aan een gevecht te onttrekken.

Kan de beveiliging niet aan cavaleriepatrouilles worden opgedragen, dan wordt het bepaalde in § 86 nagekomen.

BIJ HET VERVOER VAN TROEPEN MET VAARTUIGEN.

§ 196. Zijn bij het vervoer van troepen met vaartuigen (§ 88) de omstandigheden van dien aard, dat de vijand wellicht een van de oevers zou kunnen bereiken of bezetten, om van daar het vaarwater onder vuur te houden, dan moet het transport aan de bedreigde zijde door detachementen van voldoende sterkte worden gedekt.

Deze detachementen strekken alsdan hunne verkenningen op zoodanigen afstand van den oever uit, dat de vaartuigen tijdig genoeg worden gewaarschuwd, om de met de omstandigheden overeenkomende maatregelen te kunnen treffen.

§ 197. Geschiedt een zoodanig transport met stoomschepen stroomafwaarts, dan behooren eenige detachementen reeds bij tijds op den bedreigden oever te worden vooruitgeschoven, daar zulk een transport zich met aanzienlijke snelheid beweegt.

De detachementen geven van de nadering des vijands kennis door het teeken «de vijand wordt gezien». De commandant van het transport zendt daarop eene sloep naar den wal, om inlichtingen te verkrijgen omtrent de sterkte en samenstelling van de vijandelijke troepen en dienovereenkomstig te handelen.

BIJ KONVOOIEN.

§ 198. Men verstaat door *konvooi* elk transport van zieken, gewonden, krijgsgevangenen en krijgsbehoeften onder militair geleide. Zij worden onderscheiden in die *te land* en *te water*.

De politie-maatregelen bij konvooien te land en te water te nemen, komen overeen met hetgeen daaromtrent is vermeld in de § § 68 tot en met 70 van Hoofdstuk II.

De veiligheidsmaatregelen bij konvooien *te land*, bestaan hoofdzakelijk in het volgende: er wordt eene voorhoede, eene achterhoede en flankdekkingen gevormd, evenals bij alle marschen; hier echter zal de veiligheidsketen veel verder vooruitgebracht moeten worden dan gewoonlijk, omdat het konvooi veel tijd noodig heeft om zich in staat van verdediging te stellen of aan den aanval des vijands te onttrekken, en dus veel vroeger bericht moet krijgen van 's vijands nadering. Uit dien hoofde zullen de voorhoede en flankdekkingen bij voorkeur uit cavalerie bestaan, die in alle richtingen patrouilles uitzendt.

Eenige mineurs of van gereedschap voorziene manschappen gaan met evenbedoelde patrouilles mede, om hindernissen op te ruimen of overgangen, waarlangs de vijand zou kunnen naderen, te vernielen.

De samenstelling en sterkte van het geleide hangen af

van het terrein, van de gezindheid der bevolking, van de meerdere of mindere waarschijnlijkheid van eenen vijandelijken aanval en van de belangrijkheid van het konvooi.

Moet het konvooi in bijzondere gevallen voor geruimen tijd in 's vijands nabijheid halt houden, dan kan het noodig wezen het geleide in de eene of andere stelling in gevechtsformatie te doen opmarcheeren.

Wanneer van 's vijands macht nog niets te vreezen valt, dan bezetten de veiligheidstroepen de hoofdtoegangen terwijl het tusschengelegen terrein zoo noodig door dubbelposten wordt bewaakt.

De veiligheidsmaatregelen bij konvooien *te watér* zijn, wanneer men niet volkomen tegen eenen vijandelijken aanval is gewaarborgd, nagenoeg dezelfde als die in § 195 voor het vervoer van troepen met vaartuigen zijn voorgeschreven.

Men kan daar nog bijvoegen, dat stroomopwaarts langs den bedreigden oever op korten afstand en ter hoogte van het konvooi infanterie-patrouilles behooren te marcheeren, terwijl eenige ledige schuiten of een klein stoomvaartuig aan dien oever in de nabijheid blijven, om die patrouilles zoo noodig snel op te nemen of op den anderen oever over te zetten. Stroomafwaarts, of wel wanneer het konvooi met stoomschepen vervoerd wordt, zouden die patrouilles te veel achterblijven en wordt de bedekking alsdan op een of meer stoomvaartuigen van geringen diepgang ingescheept, om, zoodra de vijand ontdekt wordt, aan den wal te gaan en gunstige punten op den oever te bezetten, teneinde den vijand zoolang tegen te houden, dat het konvooi buiten gevaar is.

Tot onmiddellijke bewaking wordt op ieder vaartuig van het konvooi een officier of onderofficier met eenige manschappen geplaatst, die ook de roeiers of stuurlieden beletten over boord te springen.

In vijandelijk of pas veroverd land, bij smalle rivieren waar de veiligheid te water alleen kan verzekerd worden, door langs beide oevers dekkingstroepen te laten marcheeren, zullen konvooien *te land* somtijds de voorkeur verdienen, hoezeer vooral stroomafwaarts zieken, gewonden en voorraden van allerlei aard, beter en sneller *te water* kunnen vervoerd worden.

VOORPOSTENDIENST.

§ 190. De voorpostendienst wordt voor het geheel opgedragen aan eene zelfstandige troepenafdeeling of aan de korpsen, die alsdán elk een gedeelte van den omtrek van het kantonnement of bivak moeten beveiligen.

Aan den commandeerenden officier wordt het overgelaten te bepalen, welke van deze wijzen wordt toegepast, daar dit geheel afhankelijk is van den toestand der troepen, van den vorm waarin zij gelegerd zijn, van het terrein, zoomede van het tijdstip waarop deze veiligheidsdienst moet aanvangen. Bij kleine troepenafdeelingen wordt de voorpostendienst gewoonlijk bij gedeelten aan de korpsen of aan onderdeelen daarvan opgedragen.

§ 200. De voorposten, bestemd zijnde tot het beveiligen van eene in kantonnementen of op bivak gelegerde troepenmacht, hebben tot taak:

1°. Om de nadering van den vijand bijtijds te berichten en hem zoodanig tegen te houden, dat de onder

hunne bescherming rustende troepen zich tot het gevecht gereed kunnen maken.

2°. Om berichten omtrent 's vijands opstelling en handelingen in te winnen.

Het eerste doel wordt in het algemeen bereikt door het naar vaste beginselen opstellen van bepaalde afdeelingen op de terreinen, waarover de vijand zou kunnen naderen, zoodat deze als het ware eenigermate worden afgesloten; het tweede daarentegen door het uitzenden van patrouilles, die buiten den gezichtskring van die stilstaande afdeelingen den vijand moeten trachten op te sporen en te verkennen.

Tot dat einde plaatst de met den voorpostendienst belaste troepenafdeeling A (fig. 18) vóór zich uit voorpostendetachementen BB. Deze detachementen schuiven voor zich uit veldwachten CC, die op hare beurt posten DD — bij de infanterie schildwachten en bij de cavalerie vedetten genaamd — uitzetten, in dier voege, dat er eene min of meer aaneengeschakelde postenketen ontstaat, die de veldwachten onderling in verband brengen en het terrein afsluiten.

Mochten daarbij een of meer veldwachten, tengevolge van de bijzondere gesteldheid van het terrein, te ver vooruitgeschoven moeten worden, of mocht er zich tusschen een voorpostendetachement en zijne veldwachten een défilé bevinden, zoodat deze gevaar kunnen loopen afgesneden te worden, dan wordt tusschen het voorpostendetachement en bedoelde veldwachten een *ondersteuningstroep X* geplaatst.

Door de aldus opgestelde voorpostenafdeelingen worden

vervolgens zwakkere en sterkere patrouilles uitgezonden, om het terrein meer voorwaarts te doorkruisen en den vijand in het oog te houden.

Op die wijze zullen de voorpostendetachementen met hunne veldwachten en posten in eenen min of meer regelmatigen boog het front en ten deele de flanken van de rustende hoofdmacht dekken; terwijl de menigvuldige, van die deelen uitgaande patrouilles in hooge mate tot de algemeene veiligheid zullen bijdragen.

§ 201. Wanneer eene zelfstandige troepenafdeeling belast wordt met den voorpostendienst, zal een gedeelte beschikbaar worden gehouden als kern van het weêrstandsvermogen der voorposten. Dit gedeelte, het *gros der voorposten* genaamd, is te beschouwen als de reserve van de gezamenlijke voorpostenafdeelingen.

Van de korpsen, die elk voor zich met een gedeelte van den voorpostendienst belast zijn, wordt eene afzonlijke reserve aangewezen voor de uitgestelde voorpostenafdeelingen.

§ 202. Bij kleine afdeelingen vervallen de voorpostendetachementen, en worden de veldwachten rechtstreeks uitgezet door het troepengedeelte, dat voor een gedeelte met den veiligheidsdienst belast is.

Soms kan het door geringe sterkte der colonne noodzakelijk wezen, slechts posten uit te stellen.

In het algemeen geldt voor de handelingen en maatregelen van de commandanten der onderscheidene deelen het beginsel, dat het gros en de voorpostendetachementen het *beschermend* of *weerstandbiedend*, de veldwachten met hare posten en de patrouilles het *waarnemend* of *beveili-*

gend gedeelte van de voorposten uitmaken. Dit algemeen beginsel sluit nochtans niet uit, dat in bijzondere gevallen reeds in de lijn der veldwachten eene min of meer krachtige tengenweer tot oponthoud van den vijand mag worden geboden.

BEVELVOERING EN TOEZICHT BIJ DE VOORPOSTEN.

§ 203. De door de voorposten te bezetten stelling wordt in hoofdtrekken aangewezen door den bevelhebber van iedere zelfstandige troepenmacht, die zich moet beveiligen; terwijl het toezicht op de goede uitvoering van de daaromtrent gegeven bevelen, den geregelden gang van den dienst en het naleven der bestaande voorschriften op den vélddienst, door hem wordt opgedragen aan den commandant van het kantonnement of bivak, zijnde in den regel de officier in rang volgende op den commandant van de zelfstandige troepenmacht.

Deze officier eenen hoogeren rang dan dien van kolonel bekleedende, wordt het toezicht opgedragen aan een kolonel, als voorpostencommandant.

Wanneer eene zelfstandige afdeeling tot de waarneming van den voorpostendienst is aangewezen, wordt de commandeerende officier van die afdeeling als voorpostencommandant met het toezicht over dien dienst belast.

Is de troepenafdeeling, die zich beveiligen moet, van geringe sterkte, ongeveer 1 bataljon, dan treedt de commandant van zoodanige afdeeling zelf als voorpostencommandant op.

In den regel zal het uitzetten van de voorposten op de volgende wijze geschieden:

De bevelhebber bepaalt volgens de kaart de richting en

uitgebreidheid der voorpostenstelling, de aanleuning van de vleugels en de sterkte van de daarvoor te bezigen troepen: hij wijst de standplaatsen van het gros en de voorpostendetachementen ongeveer aan en voorts de sterkte van laatstgenoemde afdeelingen in verband met het aantal veldwachten, welke hem noodig voorkomen.

Hij geeft dienaangaande de noodige instructiën aan den voorpostencommandant, behelzende tevens alle bijzonderheden, die uit den toestand voortvloeien. Zoo zal daarbij moeten worden bevolen, in hoe ver het passeeren van de postenketen vergund of verboden is; of het verkeer door de voorpostenlinie op alle punten mag plaats hebben, of tot een of meer doorlatingspunten moet worden beperkt; hoe met parlementairs, deserteurs enz. moet worden gehandeld, zoomede in algemeenen zin hoe moet worden gehandeld, wanneer de vijand tot den aanval overgaat.

Wanneer geene vertrouwbare kaarten beschikbaar zijn, zal de aanwijzing op het terrein, na voorloopige verkenning, plaats hebben.

De voorpostencommandant bepaalt in den zin der ontvangen instructie of bevelen de juiste plaats van het gros en de grens van den bewakingskring van elk voorpostendetachement, wijst den commandanten der voorpostendetachementen de plaatsen aan, waar de veldwachten ongeveer moeten staan met opgave van de nummers der wachten, aan welke hij van den rechter- naar den linkervleugel een doorloopend nummer geeft, en deelt hun verder de noodige instructiën mede, ook wat betreft den gang van de verkenningspatrouilles (§ 248), door de voorpostendetachementen uit te zenden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De commandanten der voorpostendetachementen bepalen nu op hunne beurt de juiste plaats van hun detachement, wijzen den veldwachtcommandanten de grens aan van den bewakingskring van iedere veldwacht, zoomede ongeveer de plaats waar iedere wacht moet worden geplaatst, en geven aan bedoelde commandanten de noodige instructiën (§ 213).

De veldwachtcommandanten eindelijk zetten de posten uit en kiezen, in verband met de opstelling der postenketen, voor hunne wacht de juiste en geschiktste plaats uit.

Bij het aanwijzen van de plaatsen van de veldwachten moet er vooral op worden gelet, dit niet in te algemeenen zin te doen, omdat men alsdan gevaar loopt, dat de onderlinge verbinding dier wachten niet spoedig tot stand zal zijn gebracht.

Wanneer bij kleine troepenafdeelingen de veldwachten worden uitgezet door de troepengedeelten, welke elk voor een gedeelte met den veiligheidsdienst belast zijn, dan ontvangen de commandanten van die troepengedeelten de noodige aanwijzingen betreffende de veldwachten en de uit te zenden verkenningspatrouilles; deze geven aan de veldwachtcommandanten de inlichtingen als hierboven aangegeven.

§ 204. Behoudens de verantwoordelijkheid van den commandant der voorposten voor de goede beveiliging in het algemeen, zijn de commandanten der voorpostendetachementen en veldwachten, ter verzekering van die beveiliging, in het bijzonder aansprakelijk voor den geregelden gang van den dienst en het toezicht, voor zooveel ieder hunner aangaat, in den hun aangewezen bewakingskring.

§ 205. De commandant der voorposten houdt zich op bij de reserve voor de uitgestelde voorpostenafdeelingen. Nochtans kan hij zich daarheen begeven, waar zijne tegenwoordigheid wordt vereischt.

Hij overtuigt zich in persoon van den stand der verschillende voorpostenafdeelingen en van den geregelden gang van hare dienstverrichtingen.

Alle rapporten en berichten van de veldwachten en patrouilles moeten bij hem inkomen.

Zoodra hij van de verschillende deelen der voorposten rapport heeft ontvangen, dat zij geplaatst zijn, geeft hij daarvan kennis aan den bevelhebber der troepen.

Ontvangt de voorpostencommandant het *woord* (§ 168) niet vroegtijdig genoeg, dan is hij bevoegd een *woord* uit te geven, mits daarvan aan hoogerhand kennis gevende.

HET GROS, DE VOORPOSTENDETACHEMENTEN EN ONDERSTEUNINGSTROEPEN.

SAMENSTELLING, STERKTE EN ONDERLINGE AFSTANDEN.

§ 206. Wanneer eene zelfstandige troepenafdeeling belast is met den voorpostendienst, wordt voor de voorpostendetachementen en veldwachten ten hoogste de helft van de sterkte afgezonderd. Het overblijvende gedeelte vormt het gros, waarvan de samenstelling vanzelf bepaald is.

Wanneer de korpsen elk voor zich met een gedeelte van den voorpostendienst belast zijn, dan wordt daarbij eene reserve beschikbaar gehouden, ongeveer ter sterkte van de uitgestelde voorpostenafdeelingen. De plaatsing van het gros der voorposten hangt hoofdzakelijk af van de uitgebreidheid der voorpostenstelling.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wordt slechts het front en in zekere mate de flanken der hoofdmacht beveiligd, dan wordt het gros ongeveer achter het midden van de voorpostenstelling geplaatst. In dit geval zal de afstand tot de te beveiligen hoofdmacht afhangen van den weerstand, dien de voorposten zullen moeten bieden, om aan die hoofdmacht den noodigen tijd te verschaffen, om slagvaardig te zijn; voorts van de meer of minder gunstige stellingen, die het terrein voor de voorpostenafdeelingen oplevert.

Is daarentegen de geheele omtrek bezet, dan zal het gros in het kantonnement of bivak bijeen gehouden worden, teneinde tijdig naar alle zijden hulp te kunnen bieden.

De reserve van de korpsen, welke elk voor zich een gedeelte van den omtrek moeten beveiligen, wordt gewoonlijk bij het korps beschikbaar gehouden.

§ 207. De *voorpostendetachementen* bestaan gewoonlijk uit infanterie. De toevoeging van artillerie zal echter nuttig kunnen zijn, wanneer een voorpostendetachement bij een défilé of ander terreinpunt is opgesteld, dat hardnekkig moet worden verdedigd.

De sterkte van elk voorpostendetachement behoort zoodanig te zijn, dat daarbij, na aftrek van de uit te zetten veldwachten, een voldoend getal troepen overblijft, om, bijgestaan door het gros der voorposten of door de reserve bij de korpsen, zoo lang weerstand te kunnen bieden, dat de hoofdmacht slagvaardig wordt.

De voorpostendetachementen moeten bij voorkeur worden geplaatst op de voornaamste toegangen naar het kantonnement of bivak van waar zij de veldwachten spoedig kunnen ondersteunen; zoo mogelijk worden de punten

gekozen, waar zij eene geschikte verdedigingsstelling aantreffen en een ruim uitzicht hebben over het voorgelegen terrein. De afstand tot de troepenmacht is afhankelijk van de sterkte van de voorpostendetachementen en van het terrein. Verder dan 1000 passen worden zij niet vooruitgeschoven.

§ 208. De *ondersteuningstroepen* moeten, wanneer de voorposten niet uitsluitend uit cavalerie bestaan, uit infanterie worden samengesteld, daar dit wapen tot ondersteuning der veldwachten meer kracht kan ontwikkelen dan de cavalerie. Bovendien mag de cavalerie niet noodeloos aan den patrouille- en ordonnansendienst worden onttrokken.

GEDRAGSREGELS BIJ HET GROS, DE VOORPOSTENDETACHEMENTEN EN ONDERSTEUNINGSTROEPEN.

§ 209. Het gros der voorhoede, de voorpostendetachementen en ondersteuningstroepen, zullen in den regel moeten bivakkeeren; zoo de gelegenheid daarvoor bestaat, worden loodsen opgericht om deze afdeelingen onder dak te brengen.

De reserve van de korpsen, die een gedeelte van de voorpostenstelling bezet hebben, wordt in het kantonnement of bivak bijeengehouden en op gelijke wijze onder dak gebracht, als de voornoemde voorpostenafdeelingen, om zoo noodig dadelijk te kunnen oprukken.

De meerdere of mindere slagvaardigheid, waarin de troepen bij het gros of de reserve, de voorpostendetachementen en ondersteuningstroepen moeten worden gehouden, wordt door den voorpostencommandant of van hoogerhand met het oog op den algemeenen toestand van veiligheid

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bepaald. Zoo kan het noodig zijn, dat de infanterie het leergoed omhoudt, de cavalerie en artillerie opgezadeld, opgestangd en opgetuigd blijven; dat slechts bij gedeelten mag worden gevoederd en gedrenkt; dat de vuurmonden worden afgelegd en tot vuren gereed geplaatst in de stelling; dat er geene signalen mogen worden geslagen of geblazen, enz. Overigens moet, zooveel als de toestand dit toelaat, aan de manschappen rust worden gegund.

Elk der hierbedoelde afdeelingen neemt steeds de noodige maatregelen tegen eenen vijandelijken aanval en versterkt hare stellingen.

Wat de veiligheid en inwendige orde van haar bivak of kantonnement aangaat, nemen zij de daarvoor gegeven voorschriften (Hoofdstuk III) in acht.

De voorpostenafdeelingen doen geene eerbewijzen. Bij visitatiën door den commandeerenden officier of den voorpostencommandant, komen zij alleen onder de wapenen, wanneer de last daartoe gegeven wordt.

Bij aankomst van genoemde officieren begeeft zich de commandant der voorpostenafdeeling tot hen, salueert en vraagt de bevelen.

Zij onderhouden met elkaar en met de veldwachten eene gestadige verbinding door het uitzenden van patrouilles, het plaatsen van observatieposten op verheven punten, zooals heuvels, boomen enz.

Wanneer een kantonnement of bivak voor eenigen tijd betrokken blijft, dan wordt zoo noodig de hoofdmacht met de voorpostenafdeeling in verbinding gesteld door middel van optische signalen.

Aangezien de patrouilles door de veldwachten uit te

zenden (§ 231) zich slechts op korten afstand vóór langs de postenketen mogen bewegen, moeten de grootere *verkenningspatrouilles* (§ 248) worden uitgezonden door het gros of de reserve, de voorpostendetachementen en soms ook door de ondersteuningstroepen, zoo hunne sterkte dit toelaat. Wanneer bij kleinere colonnes deze voorpostenafdeelingen niet zijn uitgesteld, worden deze patrouilles zoo noodig door de hoofdmacht uitgezonden op bevel van den commandeerenden officier.

DE VELDWACHTEN.

SAMENSTELLING, STERKTE EN ONDERLINGE AFSTANDEN.

§ 210. De veldwachten zullen in doorsneden en bedekt terrein uit infanterie, in open en vlak terrein uit cavalerie kunnen bestaan.

Daar de cavalerie evenwel des nachts zooveel mogelijk moet worden gespaard, om haar over dag des te meer voor de grootere verkenningspatrouilles en den marschveiligheidsdienst te kunnen bezigen, zal de veldwachtdienst ook op open en vlak terrein veelal aan de infanterie worden opgedragen.

Cavalerie-veldwachten worden alleen gebezigd: 1°. bij dag op uitgestrekte open terreinen; 2°. op de vleugels van uitgebreide voorpostenstellingen of op gewichtige punten buiten de postenketen, mits het terrein daartoe gunstig zij, en 3°. wanneer de cavalerie geheel op zichzelve staat.

Aan de infanterie-veldwachten, die op de belangrijkste punten komen te staan, zullen, wanneer er cavalerie aanwezig is, een paar cavaleristen worden toegevoegd tot het snel overbrengen van rapporten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 211. De *sterkte* van eene veldwacht hangt af van het aantal schildwachten of vedetten, dat zij moet uitzetten, en van den omvang van haren patrouilledienst.

Met het oog op het bepaalde bij § 154 neemt men gewoonlijk voor de sterkte van eene infanterie-veldwacht 1 sectie of 1 peloton, voor die van eene cavalerie-veldwacht 1 peloton.

Voor *commandanten van de veldwachten* moeten in den regel *officieren* worden aangewezen, althans van de veldwachten op gewichtige punten geplaatst.

§ 212. De *afstand*, waarop de veldwachten vóór haar voorpostendetachement, en bij kleine troepenafdeelingen vóór de hoofdmacht staan, bedraagt gewoonlijk voor eene infanterie veldwacht 200—400 passen, voor eene cavalerie-veldwacht 800 passen; onderling hebben de infanterie-veldwachten eenen afstand van 300—400, de cavalerie-veldwachten van ten hoogste 1000 passen.

Deze cijfers moeten evenwel slechts als algemeene gegevens worden beschouwd.

DE AFMARSCH DER VELDWACHT EN HET UITZETTEN VAN DE POSTEN.

§ 213. Ieder, wien door zijne betrekking het bevel van eene veldwacht kan worden opgedragen, moet voorzien zijn van papier en potlood, van de noodige rapportkaarten (§ 24), en zoo mogelijk van een kaartje der omstreken. Is hij in het bezit van een goed geregeld horloge en een kompas, dan zal hem dit zeer nuttig kunnen zijn.

De commandant van eene veldwacht ontvangt zijne *instructie* van den meerdere die hem uitzendt, bij voor-

keur schriftelijk. Deze instructie zal aanwijzingen behelzen betreffende de volgende punten:

1°. De plaats en het nummer der veldwachten en de uitgestrektheid van het door haar te bewaken terrein, zoomede de personen aan wien de rapporten en berichten moeten gezonden worden.

De veldwachten van dezelfde samenhangende voorpostenstelling worden namelijk van den rechter- naar den linkervleugel doorloopend genommerd.

In deze nummers wordt geene verandering gebracht, dan bij bepaalde noodzakelijkheid.

Moet tusschen de bestaande veldwachten eene nieuwe wacht geplaatst worden, dan krijgt deze het nummer van de rechtsnevenstaande wacht, met toevoeging van de letters *a*, *b*, *c*, enz.

Wordt eene veldwacht ingetrokken, dan mag dit geene verandering brengen in de nummering der volgende wachten.

2°. Den daarheen te volgen weg.

3°. De plaatsen van de nevenveldwachten.

4°. Het doel van de veldwacht, of zij namelijk enkel tot waarschuwing of waarneming dient, of wel zich moet verdedigen, en van waar zij in dit geval ondersteuning kan verwachten.

5°. Of bij den gang van de patrouilles op sommige punten meer bijzonder de aandacht moet worden gevestigd.

6°. Den terugtochtsweg, bijaldien deze niet vanzelf is aangewezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

7°. In hoever landlieden, reizigers, bijzondere personen, voertuigen, parlementairs, zendelingen mogen worden toe- of doorgelaten.

8°. Op welke wijze in de voeding van de manschappen en paarden moet worden voorzien.

9°. Of er vuur mag worden aangelegd.

10°. Het woord (§ 168), tenzij hem dit later zal worden toegezonden.

Overigens worden hem zoo mogelijk inlichtingen verschaft omtrent punten, die hem van nut kunnen zijn, zooals: de richting en gesteldheid van wegen, voetpaden, ravijnen, rivieren en beken; de bruggen en waadbare plaatsen; de ligging en namen van plaatsen, kampongs, bosschen en andere terreinvoorwerpen in den omtrek van de veldwacht, en inzonderheid de stelling van den vijand.

Wordt den veldwachtcommandant geene schriftelijke instructie ter hand gesteld, waartoe in den oorlog veelal tijd en gelegenheid zullen ontbreken, dan teekent hij de hem mondeling gegeven bevelen en ontvangen inlichtingen in zijn zakboekje op.

Daarna ziet hij zijne manschappen na, overtuigt zich dat wapenen, kleeding en schoeisel in goeden staat zijn en ieder man van zijne munitie en verdere benoodigdheden voorzien is.

Bij eene cavalerie-veldwacht moet de commandant behalve de wapenen en munitie, ook het zadelen en pakken en het hoefbeslag nazien.

Het verdient aanbeveling, dat de commandant eener veldwacht de namen van zijne manschappen opschrijve en bekend zij met hunne meerdere of mindere schranderheid en bijzondere geschiktheid voor den patrouilledienst.

§ 214. De marsch van de veldwacht naar de haar aangewezen plaats kan onder tweeërlei omstandigheden

PERPUSTAKAAN NASIONAL

plaats hebben: òf zij moet eene andere veldwacht gaan aflossen en dus door eene bezette streek trekken, òf zij moet zich op een nog onbezet en onbewaakt terrein gaan opstellen. In het eerste geval behoeft zij gedurende den marsch geene veiligheidsmaatregelen in acht te nemen. In het andere geval zal zij zich op haren marsch beveiligen, zooals in § § 187 en 190 is aangeduid, onverschillig of er al dan niet patrouilles tot verkenning zijn uitgezonden, de marsch geschiedt met omzichtigheid en zooveel mogelijk in eenig verband met de nevenveldwachten.

Op marsch moet de commandant der veldwacht nauwkeurig acht geven op het terrein en de voornaamste terreinvoorwerpen, en ook de aandacht zijner ondergeschikten daarop vestigen, vooral op den weg, dien de wacht volgt en welke ook meestal die zal zijn, waarlangs zij gemeenschap houdt met het voorpostendetachement of den ondersteuningstroep.

§ 215. Mocht het reeds *donker* of *nacht* zijn, wanneer de veldwacht op de haar aangewezen plaats aankomt, dan zet de veldwachtcommandant, zoo goed als het kan, in eenen kleinen kring posten uit, om het terrein eenigermate af te sluiten, terwijl hij door menigvuldig patrouilleeren de veiligheid verzekert. De wacht blijft, vooral indien de vijand nabij is, onder de wapenen en verspert de toegangen tot hare standplaats, in zoover dat zij beveiligd is tegen verrassingen.

Zoodra de dag aanbreekt, handelt hij zooals in § 217 wordt vermeld.

§ 216. Vindt de veldwacht de voor haar bestemde plaats reeds *door den vijand bezet*, dan neemt zij op be-

hoorlijken afstand van den vijand stelling en blijft hem door patrouilles of posten waarnemen. De veldwachtcommandant zendt onverwijld van zijne bevinding rapport in en wacht nadere bevelen af; terwijl hij er ook kennis van geeft aan de nevenveldwachten, zoo daartoe gelegenheid bestaat.

De veldwacht moet eenen zwakkeren vijand terstond trachten terug te drijven, waarbij zij moet trachten gevangenen te maken.

§ 217. Bij *dag* te bestemder plaatse aankomende en deze onbezet vindende, zoekt de veldwachtcommandant een geschikt punt tot plaatsing van de wacht uit, laat deze daar halt maken, en de veiligheidsketen waarschuwen zich als voorloopige postenketen op te stellen.

Alsnu zendt hij een paar patrouilles uit naar de nevenwachten, om de juiste plaatsen daarvan op te sporen.

Inmiddels deelt hij de manschappen in voor de posten en voor de patrouilles, en wijst de manschappen aan als schildwachten voor 't geweer.

Zoodra de patrouilles bericht hebben gebracht omtrent de juiste plaatsing der nevenveldwachten, gaat de commandant der veldwacht met de manschappen aangewezen voor de posten en den korporaal tot het uitzetten van de posten vooruit, terwijl de rest onder bevel van den oudsten onderofficier achterblijft, en stelling neemt, om mogelijke verrassingen te keer te gaan.

§ 218. Bij het uitzetten van de posten zal de veldwachtcommandant de volgende punten in het oog houden:

1°. De postenketen bestaat uitsluitend uit *dubbelposten*,

dat zijn posten, die ieder samengesteld zijn uit 2 schildwachten of 2 vedetten.

De infanterie-posten moeten op 150 tot 200, de cavalerieposten op 300 tot 400 passen van de veldwacht staan; terwijl de onderlinge afstand der eerstgenoemden 150 tot 300 en der laatstgenoemden 300 tot 600 passen kan bedragen.

Deze afstanden kunnen verkleind worden bij nacht en mistig of donker weder, alsmede in het begin van eenen oorlog wanneer de troepen geen voldoend zelfvertrouwen bezitten. In het laatste geval moeten die afstanden allengskens vergroot worden om te geraken tot eenen goeden voorpostendienst met het geringst aantal troepen.

2°. De posten moeten zoo mogelijk naar 's vijands zijde een vrij uitzicht hebben en te gelijker tijd aan diens oog onttrokken zijn. De infanterie-posten kunnen zich op geheel open terrein des noods ingraven.

3°. Zij moeten zoodanig geplaatst zijn, dat, indien zij elkaar al niet rechtstreeks kunnen zien, zij althans met hunne gezichtskringen het tusschen hen gelegen terrein zoodanig afsluiten, dat niemand door de postenketen kan sluipen.

4°. Tusschen de veldwacht en de posten moet eene behoorlijke verbinding bestaan. Voordeelig zal het daarom zijn, wanneer al de posten door den schildwacht voor het geweer kunnen worden gezien; men kan daarin soms voorzien door van de plaats der wacht in de richting der posten openingen te maken in heggen en struikgewas, alang-alang neer te trappen enz. Kan het beoogde doel op die wijze niet worden bereikt, dan zal daarin moeten

worden te gemoet gekomen door het plaatsen van een of meer *tusschenposten*, elk uit 1 man bestaande.

5°. De commandant der veldwacht moet van het beginsel uitgaan, dat de veiligheid van zijne wacht bij dag meer wordt verzekerd door een goed geregelden en gestadigen patrouillegang dan door een groot aantal posten. Hij moet er derhalve naar streven, zoo weinig mogelijk posten te plaatsen, zonder het voorgeschrevene in punt 3 uit het oog te verliezen, om des te meer manschappen voor den patrouilledienst beschikbaar te hebben.

Bij nacht daarentegen zal het voornemen van het voorgelegen terrein hoofdzakelijk worden opgedragen aan de uitgestelde posten, die meer dan de patrouilles, hunne aandacht kunnen vestigen op alles wat in hunne nabijheid voorvalt.

De commandant der veldwacht zal dus bij nacht het aantal posten uitbreiden.

6°. Het kan voorkomen, dat eenig punt, waarvan de voortdurende waarneming noodzakelijk is, te ver vóór- of zijwaarts is gelegen, om in de postenketen te worden opgenomen; soms kan de nadering van den vijand op eenig punt bijzonder worden begunstigd; ook kunnen er zich in de nabijheid der veldwachten verheven punten bevinden, die een vrij uitzicht op het voorgelegen terrein aanbieden: men plaatst dan op die verheven punten eenen *observatiepost*, en op eerstbedoelde punten eenen *gedetacheerden post*. Een observatiepost bestaat in den regel uit 1 officier of onderofficier, zoo mogelijk voorzien van eenen goeden kijker, eenige infanteristen als dekking en met 1 of 2 cavaleristen als ordonnansen. Een gedetacheerde

post bestaat gewoonlijk uit 3 of 4 man onder eenen onderofficier of korporaal. Is deze post te ver van de veldwacht verwijderd om op tijdige hulp te kunnen rekenen, dan zal die post eene grootere sterkte moeten hebben. De observatie- en de kleine gedetacheerde posten kunnen om de 6 uren worden afgelost.

7°. Eindelijk moet er op worden gelet, de posten zoodanig te plaatsen, dat hunne verplaatsing voor den nacht zoo min mogelijk noodig is, teneinde het nadeel te vermijden, dat de manschappen zich bij het invallen van de duisternis niet meer genoegzaam bekend kunnen maken met het terrein, om hunnen post gelegen.

Mochten de dagposten niet voldoende wezen, om het voorgelegen terrein bij nacht voldoende waar te nemen, dan zal het in de meeste gevallen aanbeveling verdienen gedurende den nacht tusschen de dagposten een paar posten in te schuiven.

Bij cavalerie-veldwachten zullen, met het oog op de groote afstanden, de vedetten nader bij de wacht moeten worden aangetrokken, tenzij de veldwacht zelve worde vooruitgeschoven.

§ 219. De veldwachtcommandant nummert de posten van den rechter- naar den linkervleugel. Hij geeft aan iederen post in het bijzijn van den korporaal van aflossing kort en zakelijk de noodige consignes en licht de schildwachten of vedetten in omtrent de volgende punten:

1°. Het nummer van hunnen post.

2°. Waar de vijand staat.

3°. De van den vijand naar de wacht voerende wegen en voetpaden; de namen van de kampongs, bosschen en

PERPUSTAKAAN NASIONAL

andere terreinvoorwerpen binnen hunnen gezichtskring gelegen.

4°. Welke wegen, voetpaden of terreinpunten door hen meer bijzonder moeten worden gadegeslagen.

5°. De plaats van de nevenposten en de veldwacht.

6°. Een teeken om den examineertroep (of den veldwachtcommandant) te ontbieden, en een teeken waardoor de manschappen der eigen veldwacht elkander kunnen herkennen.

DE PLAATS DER VELDWACHT.

§ 220. Nadat hij de posten heeft uitgezet, keert de veldwachtcommandant naar het achtergebleven gedeelte der wacht terug en kiest de juiste plaats voor de wacht uit. Mocht die aanmerkelijk verschillen met de aanvankelijk daarvoor gekozen plaats, dan worden de posten daarvan onderricht.

Aangaande de plaats der veldwacht valt het volgende in acht te nemen:

1°. Zooveel mogelijk moet de veldwacht ongeveer achter het midden van de postketen, in de nabijheid van den weg staan; steeds moet zij gemakkelijk te vinden en te bereiken zijn.

2°. Nooit op, maar altijd naast den weg; liever achter (aan deze zijde), dan vóór (aan gene zijde) een défilé; altijd onttrokken aan het oog van den vijand, achter huizen of schuren, in houtgewas enz.

3°. Wanneer de wacht in huizen of loodsen wordt geplaatst, dan moet gezorgd worden, dat zij zonder eenig oponthoud onder de wapenen kan komen en de posten kan ondersteunen. Van huizen, die eene verdieping heb-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ben of op palen gebouwd zijn, mag alleen gebruik worden gemaakt, wanneer de troep niet gelijkvloers onder dak kan worden gebracht.

Wanneer geene geschikte huizen of loodsen aanwezig zijn, dan worden afdaken gemaakt om den troep tegen den regen en de zonnestralen te beschutten.

4°. De veldwacht verspert door middel van een paar boomen als anderszins den weg of de toegangen tot hare standplaats, teneinde tegen overvallingen beveiligd te zijn.

Achter heggen of slooten is de plaatsing voordeelig wanneer het offensief optreden daardoor niet belemmerd wordt.

Moet eene veldwacht zich op de haar aangewezene plaats verdedigen, dan zal zij niet mogen verzuimen de alsdan te bezetten stelling in staat van verdediging te brengen, naarmate van den vijand en zooveel als tijd en middelen dit veroorloven.

5°. Verder moet, in verband met het voorgeschrevene bij punt 7 van § 218, de plaats van de wacht zoodanig worden gekozen, dat het niet noodig is haar voor den nacht te veranderen, hetgeen veelal meer na- dan voordeel zal opleveren. Soms echter is de verplaatsing van de wacht onvermijdelijk, wanneer zij namelijk over dag, om aan 's vijands oog onttrokken te zijn, niet dáár kan staan, waar zij zich beter verdedigen kan of wel veiliger is.

Voor eene cavalerie-veldwacht die des nachts moet blijven staan, is het meestal noodzakelijk, dat zij gedurende dien tijd nader bij hare posten wordt opgesteld of wel dat de vedetten dichter bij de veldwacht worden aangetrokken.

§ 221. De *schildwacht (vedet) voor 't geweer* wordt uitgezet. Een enkele man is daartoe voldoende; hij wordt bij de wacht zoodanig opgesteld, dat hij zoo niet alle posten, althans een daarvan kan zien en door middel van de tusschenposten met de overigen in verbinding staat.

§ 222. Daarna gaat de commandant over tot de regeling van den patrouilledienst.

De patrouilles bestemd om langs de posten te gaan of om de verbinding te onderhouden met de nevenveldwachten, zijn gewoonlijk 2 of 3 man sterk onder bevel van een korporaal. Deze patrouilles krijgen eene grootere sterkte wanneer zij het terrein voorwaarts van de postenketen moeten doorzoeken.

Nadat de patrouilles zijn ingedeeld wordt bij dag de eerste sluippatrouille § 231 in de richting van den vijand uitgezonden.

Overeenkomstig bovenstaande indeeling worden de geweren aan rotten gezet, neergelegd of tegen rekken geplaatst, zoo mogelijk voor regen beschut, daarbij zorgende dat zij dadelijk ter hand kunnen worden genomen. De ransels worden afgelegd. Bij eene cavalerie-veldwacht stijgen de ruiters af. De paarden worden aangebonden of door eenige manschappen aan de teugels gehouden; zij blijven steeds opgezadeld en opgestangd.

§ 223. Ofschoon de veldwachtcommandant ten allen tijde *persoonlijk verantwoordelijk blijft*, dat al wat door de postenketen wordt gelaten nauwkeurig onderzocht wordt, kan hij zich echter daarbij door eenen onderofficier of

korporaal met een paar man, de *examineertroep* genaamd, behulpzaam doen zijn.

De examineertroep heeft derhalve de bestemming, zich bij de wacht steeds gereed te houden, om op waarschuwing van een der posten (punt 6 § 219) terstond tot nader onderzoek toe te snellen en overeenkomstig de bevelen van den veldwachtcommandant te handelen.

Bij eenig druk verkeer kan het noodig zijn, dat de examineertroep zich eenige passen achter een der posten opstelt, en wel bij voorkeur achter den post die op den weg staat, waarlangs het algemeen verkeer plaats vindt.

Is de veldwacht te gering van sterkte, om een examineertroep af te zonderen, dan neemt de veldwachtcommandant zelf de taak op zich. Wanneer geen veldwachten zijn geplaatst (§ 238) wordt de examineertroep van de reserve afgezonderd.

Bij weinig of geen verkeer bij de voorposten is de examineertroep overbodig.

§ 224. Alsnu maakt de veldwachtcommandant het Rapport N°. 1 op, behelzende de maatregelen door hem genomen en de berichten tot op dat oogenblik aangaande den vijand ingekomen. (Zie Rapporten § 24.)

GEDRAGSREGELS VAN DE VELDWACHT EN DEN VELDWACHTCOMMANDANT.

§ 225. Behalve de algemeene verpligtingen, aan iedere wacht ten aanzien van waakzaamheid en orde opgelegd, zal bij eene veldwacht nog in het bijzonder het volgende worden in acht genomen:

1°. De oudste onderofficier, die voortdurend bij de

wacht moet blijven, zorgt onder toezicht en verantwoordelijkheid van den commandant voor den geregelden gang van den dienst; hij neemt het bevel op zich, wanneer de veldwachtcommandant zich ingevolge punt 11 van deze § van de wacht verwijderd heeft.

2°. De posten worden om de 2 uren afgelost; bij nacht en groote vermoeidheid der troepen, om het uur.

3°. De wacht doet geene eerbewijzen; zij komt in 't geweer, de cavalerie stijgt op, slechts op last van den veldwachtcommandant of den oudsten onderofficier; bovendien telkens wanneer schoten in de postenketen vallen.

4°. De commandant der wacht, of, bij zijn afwezigheid ingevolge punt 11 van deze §, de oudste onderofficier, meldt zich bij iederen superieur, die de wacht nadert, brengt den militairen groet en wacht de bevelen af.

5°. De grootst mogelijke stilte moet aan de wacht worden gehandhaafd.

6°. Niemand mag zich zonder vergunning van de wacht verwijderen.

7°. Omtrent het aanleggen van vuur aan de wacht worden bepaalde voorschriften gegeven. In allen gevalle onttrekke men het vuur zooveel doenlijk aan 's vijands oog. Het eten zal gewoonlijk bij de achterstaande afdeelingen worden gereed gemaakt.

8°. Van de meerdere of mindere veiligheid van de wacht of van de meerdere of mindere waarschijnlijkheid van eenen vijandelijken aanval hangt het af, of de manschappen bij gedeelten mogen rusten.

In den regel mag aan de wacht niet gespeeld worden; alleen de commandant, belast met den voorposten- of

den veiligheidsdienst, kan daartoe op zijne verantwoordelijkheid, bij uitzondering vergunning geven.

9°. De cavalerie blijft opgezadeld; bij geen onmiddellijk gevaar kunnen bij gedeelten de paarden worden omgezadeld, om de ruggen te verfrisschen, de zadels te verleggen en de dekens op nieuw te vouwen.

10°. De veldwachtcommandant onderhoudt zijne manschappen over hunne verplichtingen, deelt hun mede waar de vijand zich vermoedelijk ophoudt, en licht hun den toestand zooveel mogelijk toe.

11°. De veldwachtcommandant is over dag niet gehouden voortdurend bij de wacht te blijven, maar is verplicht zich volkomen bekend te maken met het om zijne wacht gelegen terrein. Des nachts verlaat hij zonder noodzakelijkheid de wacht niet.

12°. Wordt de aankomst van een *parlementair* (*) gemeld, dan begeeft de veldwachtcommandant zich naar de postenketen om hem te ontvangen. Volgens de verkregen instructie zendt hij den parlementair onder gewapend geleide naar den voorpostencommandant op of doet hem in afwachting van nadere bevelen bij de postenketen wachten.

(*) Een parlementair van geregelde legers is gewoonlijk een officier; hij wordt vergezeld van een trompetter met eene witte vlag of doek, die door eenig signaal op de trompet bijtijds de aandacht der posten op diens komst vestigt.

Parlementairs van eenen inlandschen vijand geven, zoo zij de postenketen naderen, hunne vredelievende gezindheid te kennen door het vertoonen van eene witte vlag of doek. Tegenover eenen inlandschen vijand moet steeds, ook zelfs wanneer hij de witte vlag vertoont, met omzichtigheid te werk worden gegaan, vooral wanneer de parlementairs een sterk gewapend gevolg bij zich hebben.

Al vorens de parlementair de postenketen doorgaat, wordt hij door den veldwachtcommandant geblinddoekt. De hem vergezellende personen van minderen rang worden bij de postenketen gehouden. Tegenover eenen inlandschen vijand worden bijzondere voorschriften gegeven omtrent het al of niet blinddoeken van de parlementairs en het al of niet toelaten binnen de postenketen van het gevolg, zoomede of dit te voren al of niet de wapens moet afleggen. Met den parlementair en de hem vergezellende personen mag niet worden gesproken. Op een parlementair en zijn gevolg te vuren, hen te beleedigen of kwalijk te behandelen, is in strijd met de oorlogsgebruiken en derhalve strafbaar.

Heeft de parlementair slechts dépêches of andere bescheiden te overhandigen, dan neemt de veldwachtcommandant deze, na hiertoe bekomen machtiging van den commandant der voorposten, in ontvangst en geeft daarvoor een geteekend bewijs af.

Zendbrieven van inlandsche hoofden of vorsten worden overeenkomstig 's lands gebruiken in ontvangst genomen door den persoon aan wien zij gericht zijn of door een daartoe te machtigen persoon.

13°. Met afdeelingen of personen, behoorende tot het *Roode Kruis* zal gehandeld moeten worden ingevolge de van hoogerhand daaromtrent te geven bevelen.

14°. Deserteurs en inlanders, welke zich willen onderwerpen, moeten, op eenigen afstand van de postenketen gekomen, halt en buitenwaarts front maken, hunne wapens afleggen en zich daarvan verwijderen. De aangekomen personen worden gevisiteerd door den examineertroep, die

zoo noodig versterkt wordt door manschappen van de veldwacht. De in beslag genomen wapens worden aan den commandant der veldwacht afgegeven, die daarmede handelt overeenkomstig de bijzondere bevelen. Vreedzame inlanders, die vergunning hebben zich binnen het kantonnement of bivak te begeven, moeten op gelijke wijze hunne wapens afleggen. Deze wapens worden bij de veldwacht bewaard en bij vertrek buiten de postenketen teruggegeven.

15°. Deserteurs, gevangenen en inlanders, die zich willen onderwerpen, worden, na hunne wapens te hebben neergelegd, onder gewapend geleide opgezonden.

Is het getal aanzienlijk, dan komt de wacht in 't geweer en verleent hulp aan den examineertroep bij het bewaken der personen en het in beslag nemen der wapens, terwijl inmiddels voor het gewapend geleide versterking wordt aangevraagd bij het voorpostendetachement, den ondersteuningstroep of de hoofdcolonne.

16°. Deserteert een schildwacht of een man van de veldwacht, die met het *woord* bekend is, dan geeft de veldwachtcommandant terstond een ander *woord* uit, meldt dit aan de commandanten der nevenveldwachten die het op hunne beurt aan de naastbijzijnde veldwachten doen overbrengen; terwijl al de veldwachtcommandanten er dadelijk kennis van geven aan den commandant van het voorpostendetachement, waartoe zij behooren.

17°. De veldwachtcommandanten moeten dadelijk aan de nevenveldwachten alle bijzonderheden mededeelen, die tot de veiligheid van dezen kunnen strekken; van alle bijzonderheden, welke zich gedurende zijnen wachtdienst voordoen, houdt hij aanteekening.

18°. Bij het ondervragen van vreemdelingen tracht de veldwachtcommandant zich te overtuigen, dat het geene spionnen (§ 243) zijn. Verdachte lieden, ook eigene spionnen en zij, die zich als zoodanig aanmelden, worden onder gewapend geleide opgezonden.

19°. Het *woord* moet vóór het invallen van de duisternis aan de posten en manschappen van de wacht worden bekend gemaakt.

GEDRAGSREGELS VAN DEN EXAMINEERTROEP.

§ 226. De manschappen vestigen om beurten onafgebroken de aandacht op de schildwachten, die zij kunnen zien, teneinde op de eerste waarschuwing van dezen terstond toe te snellen.

In alle twijfelachtige gevallen betreffende de doorlating van personen, voertuigen, enz. door de postenketen, vraagt de commandant van den examineertroep, alvorens te beslissen, nadere bevelen van den veldwachtcommandant. Van alle voorvallen bij de posten maakt hij terstond melding aan den persoon, onder wiens onmiddellijk bevel hij geplaatst is,

Des nachts wordt niets, zonder een onderzoek op de wijze als voor de schildwachten is voorgeschreven, in- of uitgelaten (§ 230).

GEDRAGSREGELS VOOR DEN POST VOOR 'T GEWEER.

§ 227. De post voor 't geweer legt bij de infanterie den ransel af en verricht bij de cavalerie den dienst te voet. Hij houdt de posten, die hij zien kan, in het oog. Bij dag meldt hij alles aan de wacht, wat binnen zijn gezichtskring voorvalt, bijv.: »de voorpostencommandant",

»een onbekend officier", »de korporaal N.N. met de patrouille", »een troep nadert rechts", »een man van den examineertroep komt", post n°. 2 waarschuwt den examitroep", enz.

Des nachts roept hij alles aan; de veldwachtcommandant zal in persoon de naderenden verkennen.

GEDRAGSREGELS VAN EEN GEDETACHEERDEN POST.

§ 228. De post stelt zich zoo gedekt mogelijk op, en zet 1 schildwacht uit; bij de cavalerie blijft deze te paard.

Van alle bijzondere voorvallen wordt aan de veldwacht rapport gemaakt. De commandant handelt overigens naar de van den veldwachtcommandant ontvangen instructie.

Het is aan te bevelen, dat de post, teneinde minder gevaar te loopen van opgelicht te worden, vooral gedurende den nacht, nu en dan van plaats verandert, voor zoover altijd als dit met het doel van zijne plaatsing op een bepaald punt is overeen te brengen.

Wanneer de gedetacheerde post te ver van de veldwacht verwijderd is, om op tijdige hulp te kunnen rekenen (punt 6 van § 218), moet hij zich door het uitstellen van posten tegen overvalling beveiligen.

GEDRAGSREGELS VAN DE AFLOSSINGEN.

§ 229. Bij het aflossen van de posten marcheert de aflossing behoedzaam en gedekt, over dag achter langs de postenketen, teneinde de richting dier keten of de standplaatsen der posten niet noodeloos aan den vijand te verraden.

In de nabijheid van eenen af te lossen dubbelpost gekomen, gaat de korporaal met de beide manschappen der

aflossing tot aan de standplaats van den post, zoo noodig sluipenderwijze vooruit, terwijl hij de overige manschappen gedekt achterlaat. Nadat de post is afgelost, begeeft zich de korporaal met de afgeloste manschappen naar de achtergelatenen terug en zet op gelijke wijze de aflossing voort.

De voornaamste plicht van den korporaal van aflossing is te zorgen voor het juiste en volledig overgeven en overnemen van de consignes door de manschappen.

Wanneer eene colonne slechts door dubbelposten tegen verrassingen is beveiligd (§ 203), geschiedt de aflossing uit de reserve.

GEDRAGSREGELS VAN DE DUBBELPOSTEN.

§ 230. 1°. De opmerkzaamheid der schildwachten en vedetten moet voornamelijk naar de zijde van den vijand gericht blijven en zij maken van al het merkwaardige, dat zij zien of hooren, zooals stofwolken, geraas, schieten, flikkering van wapenen, elke beweging van troepen, vermoedelijke bespieders, enz. terstond melding aan de wacht, waartoe een der manschappen zich zoo noodig derwaarts begeeft.

Tegenover eenen inlandschen vijand handelen de schildwachten op gelijke wijze, zoo zij 's nachts het flikkeren, of het heen en weder bewegen van lichten of flambouwen waarnemen, of wanneer de vijand onderling signalen wisselt door het slaan op de tong-tong, het aanleggen van vuren op de toppen of hellingen van bergen of het bij herhaling nabootsen van vogels of anderszins.

2°. De schildwachten laten den ransel achter bij de afdeeling, welke met de aflossing der posten belast is. Stilstaande hebben zij het geweer, dat altijd geladen is,

bij den voet en in beweging zijnde dragen zij het omlaag. Om zich aan het oog van den vijand te onttrekken graven zich de schildwachten zoo noodig in. Het zitten of liggen wordt hun slechts dan veroorloofd, wanneer zij niet op eene andere wijze en alleen in die houding aan het oog van den vijand kunnen worden onttrokken.

Wanneer het noodig is den schildwachten te veroorloven te zitten of te liggen, zullen Europeanen bij voorkeur op die posten geplaatst of de posten bezet worden door militairen van verschillenden landaard.

De manschappen van eenen dubbelpost zullen, zonder een gesprek te voeren, elkanders aandacht vestigen op alles wat in den omtrek van den post wordt opgemerkt, en wederkeerig zorgen, dat de waakzaamheid niet wordt veronachtzaamd of afgeleid.

In sommige gevallen kan aan de schildwachten worden toegestaan om te rooken, of wel om in de nabijheid van den post een smeulend vuur aan te leggen. De toestemming daarvoor wordt voor het geheel door den commandeerenden officier van de hoofdcolonne gegeven.

Wanneer een kantonnement of bivak voor langeren tijd betrokken wordt, kunnen afdaken voor de schildwachten worden gemaakt. Deze moeten zoo zijn ingericht, dat het uitzicht niet wordt belemmerd.

3°. De vedetten blijven te paard, hebben de karabijn geladen en dragen haar in den haak voor op den zadel of langs den hals van het paard gedekt.

4°. De posten doen geene eerbewijzen; zij beantwoorden slechts de hun door superieuren gestelde vragen zonder daarbij hunne waakzaamheid te doen afleiden.

5°. De manschappen van eenen dubbelpost moeten bij nacht, duister weder of in bedekt terrein, in het algemeen dus indien zij hunne nevenposten moeielijk of niet kunnen zien, zich om beurten van den post verwijderen, teneinde de verbinding met de nevenposten te onderhouden en het tusschengelegen terrein gade te slaan. Een van de beide manschappen moet echter inmiddels op den post blijven.

6°. Niemand mag zich in de postenketen ophouden dan zij, die er wegens dienstverrichtingen in moeten vertoeven.

7°. Niemand mag de postenketen van binnen naar buiten doorgaan dan met toestemming van den veldwachtcommandant, die daarvan de posten, waar de belanghebbenden moeten passeeren, doet verwittigen.

8°. Bij *dag* worden patrouilles van de wacht door de schildwachten of vedetten niet aangeroepen, maar doorgelaten, indien zij als zoodanig het herkenningsteeken hebben gegeven en naderbij gekomen werkelijk als manschappen van de wacht herkend zijn.

Aan onbekende personen, hetzij militairen, hetzij burgers, wordt door de posten op gebiedenden toon »*halt*" toegeroepen, en hun gelast buitenwaarts front te maken en de wapens af te leggen. Een der manschappen van den post waarschuwt daarna den examineertroep of den veldwachtcommandant, die de aankomenden nader verkent zoo noodig met behulp van den examineertroep (punt 14 en 13 van § 225). Aan bestuurders van vaartuigen wordt tevens gelast aan te leggen en aan wal te stappen.

9°. Bij *nacht* of *duister weder* roepen de posten alles

met *halt! wie daar?* op gebiedenden toon aan. Indien uit het antwoord blijkt, dat het de aflossing, of eene patrouille, of een man van de veldwacht is, dan roept de schildwacht: *een man voor!* en wanneer deze hem tot op 10 passen genaderd is: *halt! het woord?* daarbij zijn geweer vaardig houdende. Herkent de schildwacht den voorgekomen man als een der manschappen van de veldwacht, dan roept hij *passeert!* en laat de aflossing, de patrouille of den man haar of zijn weg vervolgen. Aan patrouilles of detachementen, welke eerst bij nacht in een kantonnement of bivak kunnen aankomen of daarin terugkeeren, wordt gewoonlijk een hoornblazer medegegeven om hunne komst van verre aan te kondigen.

Duidt het antwoord op den aanroep aan, dat de aankomenden onbekenden zijn, militairen of burgers, dan waarschuwt een der schildwachten van den dubbelpost den examineertroep of den veldwachtcommandant, die dan ter nadere verkenning toesnelt, terwijl de andere inmiddels de aangekomenen in 't oog houdt.

In het algemeen moeten de schildwachten op de laatstbedoelde wijze handelen, zoodra zij den minsten twijfel koesteren omtrent de aangekomen personen, en indien zij bij nacht of duister weder iets verdachts vermeenen op te merken.

De schildwachten moeten zich over dag bekend maken met alle voorwerpen in de nabijheid van hunnen post, als: boomen, struiken, aardhoopen, enz., om zich daarvan bij nacht of mistig weder geene verkeerde voorstelling te maken. Zij moeten hunne aandacht wijden aan het voorgelegen terrein, doch zich niet bepalen tot het langdurig

waarnemen van een enkel punt, daar dit onwillekeurig aanleiding geeft tot verkeerde voorstellingen.

Wanneer een schildwacht eenig verdacht geluid vermeent op te merken zal hij, zoo hij in beweging is, halt houden, zich verdekt opstellen en verder blijven waarnemen.

10°. Wanneer aan eenig bevel van de schildwachten niet wordt voldaan, dan herhalen zij het zoo mogelijk in de taal des lands of des vijands, en wordt daaraan nogmaals geen gevolg gegeven, dan zijn zij gerechtigd te vuren. Elke waarschuwing of elk bevel door de schildwachten gegeven, wordt met luide stem uitgesproken, zoodat het door den schildwacht voor 't geweer of den examineertroep kan worden gehoord.

11°. Naderen vijandelijke patrouilles of kleine benden van eenen inlandschen vijand de postenketen, dan waarschuwen de schildwachten den examineertroep of den veldwachtcommandant.

Deze zendt eene patrouille af om den vijand gade te slaan of te verdrijven, zonder zich door de vervolging te ver van de postenketen te verwijderen.

12°. Indien de schildwachten den vijand plotseling in de nabijheid van hunnen post ontdekken, zoodat er geen oogenblik mag worden verzuimd, om de veldwacht te alarmeeren, dan geven zij terstond vuur; bij de cavalerie rijdt bovendien een der manschappen in den snelsten gang naar de wacht.

DE VELDWACHTPATROUILLES.

§ 231. De patrouilles door de veldwacht uit te zenden zijn tweërlei: de *visiteer-* en *sluippatrouilles*.

De *visiteerpatrouilles*, bestaande uit 1 onderofficier of

korporaal met 1 of 2 man, dienen om de waakzaamheid van de posten na te gaan en om de gemeenschap met de nevenveldwachten te onderhouden.

Zij gaan tusschen de uren van aflossing gewoonlijk om het half uur langs de postenketen, en doorzoeken tevens, vooral des nachts en bij mistig weder, het tusschen de posten gelegen terrein. Gedurende de warme uren van den dag, bij nacht of mistig weder, bij groote vermoeidheid van den troep, op bedekte terreinen, alsmede op de uren waarop de vijand gewoonlijk eene overvalling waagt, worden de visiteerpatrouilles menigvuldig uitgezonden.

Zij nemen zoo noodig, evenals voor de aflossing der posten in § 229 is voorgeschreven, de vereischte voorzorg, om den stand der posten niet aan den vijand te verraden.

Bij dag worden zij niet aangeroepen; bij nacht wordt gehandeld, zooals bij de gedragsregels der posten is aangegeven. Vinden zij eenen post onbezet, dan maken zij daarvan terstond rapport aán den veldwachtcommandant, terwijl zij tevens een man op den post achterlaten. Ontmoeten zij eene andere patrouille dan vragen zij inlichtingen. Bij het ontdekken van den vijand binnen de postenketen wordt er gevuurd, om het geheel te alarmeeren.

De *sluippatrouilles*, 2 of 3 man sterk, worden uitgezonden tot het doorzoeken van het vóór de veldwacht gelegen terrein, teneinde zich te overtuigen, dat er geen vijand in de nabijheid der wacht is, en tevens om kleine vijandelijke patrouilles te beletten de postenketen te naderen en te bespieden.

Zij rukken in den regel tot op uiterlijk 1000 passen

buiten de postenketen. Bij cavalerie-veldwachten kan die afstand grooter worden genomen. Op bedekt terrein, worden zij menigvuldiger uitgezonden dan op open terrein. Bij nacht of mistig weder worden zij slechts uitgezonden, om na te gaan of de vijand zich op een aangegeven punt verzamelt of wel om zekerheid te verkrijgen omtrent de verdachte bewegingen, geluiden als anderszins, buiten de postenketen, welke door de posten niet duidelijk te onderscheiden zijn.

Voor den dienst der sluippatrouilles moeten de schranderste manschappen worden bestemd; geraasmakende wapens worden achtergelaten; de manschappen der infanterie zijn meestal slechts van het geweer en den patroonzak voorzien, die der cavalerie van den karabijn of revolver en het patroonzakje; in geen geval worden de ransels medegenomen.

Het is noodzakelijk aan de patrouille nauwkeurig aan te duiden het punt, tot waar zij moet vooruitgaan, den weg dien zij volgen moet, en het terrein dat zij in het bijzonder moet waarnemen; alsmede haar het oogenblik van terugkomst ongeveer aan te geven.

Gedragsregels van eene sluippatrouille zijn:

1°. Zij laadt eerst dan, wanneer zij denkt van haar vuurwapenen gebruik te moeten maken.

2°. Zij beweegt zich langzaam, omzichtig en zoo stil en gedekt mogelijk, maakt dikwerf halt om te luisteren, het terrein om zich heen gade te slaan en om kennis van dat terrein te verkrijgen.

3°. Op open terrein blijven de manschappen bijeen, op bedekt terrein verspreiden zij zich eenigermate, maar

PERPUSTAKAAN NASIONAL

houden elkaar steeds in 't oog en letten op elkaars wenken.

4°. Bij de nadering van personen, militairen of burgers, houdt zij zich schuil. Herkent zij echter de naderenden voor eene patrouille der eigene veldwacht of eigene troepen, dan vraagt zij aan deze inlichtingen omtrent den vijand. Enkele personen van den vijand worden zoo mogelijk gevangen genomen.

5°. Bij de nadering van eene vijandelijke patrouille of bende moet zij deze in eene gedekte stelling blijven waarnemen; is zij door den vijand ontdekt, dan onttrekt zij zich snel aan zijn gezicht, maar blijft hem gadeslaan, en wordt zij door hem overvallen — hetgeen bij het inachtnemen van de noodige omzichtigheid zeer zelden kan voorkomen — dan maakt zij gebruik van de wapenen, om zich te verdedigen of den vijand terug te drijven.

Is de overmacht te groot, dan zal de patrouille vereenigd of verspreid terugtrekken, al naar gelang het terrein dit noodzakelijk maakt. Tegenover eenen inlandschen vijand zal het in den regel te verkiezen zijn vereenigd te blijven.

Bestaat er kans om gevangenen te maken, zonder zelf gevaar te loopen gevangen genomen te worden, dan mag zij dit niet verzuimen.

6°. Ontwaart zij eene sterke vijandelijke patrouille of bende, die in de richting van de voorposten aanrukt, dan wordt onmiddellijk een man naar de veldwacht gezonden om daarvan kennis te geven, terwijl de anderen blijven waarnemen. Bij het bestaan van bepaald gevaar voor de veldwacht, wordt er gevuurd, om het geheel te alarmeeren, terwijl de patrouille op de postenketen terugtrekt.

7°. Behalve in de gevallen, bij de 5e en 6e van deze § bedoeld, mag eene patrouille nimmer vuren, omdat dit in het algemeen onnoodig is en zelfs gevaarlijk kan zijn voor patrouilles van eigen troepen, die in de verte bij vergissing voor vijandelijke worden aangezien.

8°. Bij nacht of duister weder handelt de patrouille als bij § 257 is omschreven.

9°. Bij het terugkeeren naar hare veldwacht, maakt zij zich reeds op eenigen afstand aan de posten kenbaar door middel van het teeken, daartoe bij hare veldwacht vastgesteld (§ 219 6°.).

10°. De patrouille meldt zich bij terugkomst bij den veldwachtcommandant, om rapport te maken omtrent de gedane waarnemingen.

§ 232. Wanneer troepen uit een kantonnement of bivak opbreken, zullen de afdeelingen, welke het laatst met den voorpostendienst belast waren, in den regel niet dadelijk voor den veiligheidsdienst bij de marcheerende colonnes worden bestemd. In geval van noodzakelijkheid zal daarbij in acht worden genomen dat de militairen, welke bij veldwachten waren ingedeeld, bij voorkeur bij den hoofdtroep der $\frac{\text{voor-}}{\text{achter-}}$ hoede worden aangetrokken.

HET AFLOSSEN VAN DE VOORPOSTEN.

§ 233. Bij eenen frontmarsch zullen, indien de troepen uit het bivak of kantonnement opbreken, de voorposten, wanneer deze door eene zelfstandige troepenafdeeling (§199) zijn uitgesteld, gewoonlijk kunnen inrukken zoodra de voorhoede de lijn van de veldwachten doortrekt. Deze laatsten vereenigen zich met de uitgestelde posten, inge-

volge de daaromtrent gegeven bevelen of de marschdispositie, op een aangewezen punt, om daar bij den hoofdtroep der voorhoede of bij de hoofdcolonne aan te sluiten.

De ondersteuningstroepen, voorpostendetachementen en het gros, handelen op gelijke wijze zoodra de voorhoede is ingedeeld.

Bij eenen terugtochtsmarsch gaan de posten op de veldwachten en deze met de ondersteuningstroepen en voorpostendetachementen op het gros terug, terwijl inmiddels de achter- en zijtroepen worden geformeerd. Nadat de veldwachten opgenomen en de marschveiligheidsafdeelingen ingedeeld zijn, wordt de marsch door de achterhoede aangevangen.

Wanneer de voorpostendienst bij gedeelten aan de korpsen is opgedragen, vereenigen de veldwachten, na de posten te hebben ingetrokken, zich met het korps waartoe zij behooren, zoodra dit in de colonne heeft plaats genomen.

§ 234. Wanneer een korps bestemd wordt, om in zijn geheel uit te rukken, zal het, zoo mogelijk, 24 uren voor den afmarsch vrij gesteld zijn van den voorpostendienst.

Moet het korps uitrukken terwijl een gedeelte nog met dien dienst belast is, dan worden de militairen van bedoeld korps tusschentijds en zoodra mogelijk afgelost.

§ 235. Wanneer eene zelfstandige afdeeling met den voorpostendienst belast is, dan kan de aflossing van het geheel plaats hebben, nadat de onderdeelen alle op veldwacht zijn geweest. Overigens geschiedt de aflossing van de troepen om de 24 uren.

Door de ondersteuningstroepen, voorpostendetachementen

en het gros, wordt bij de aflossing opgevolgd wat voor de veldwachten zal worden voorgeschreven (§ 236) voor zoover dit met het verschil en de bestemming van die onderdeelen is overeen te brengen.

§ 236. De aflossing van de veldwachten geschiedt in den regel om de 24 uren, en wel zoodanig dat de afdeelingen en wachten in de gelegenheid zijn, zich voor het invallen van de duisternis bekend te maken met het te bewaken terrein.

Het tijdstip voor de aflossing wordt door den commandeerenden officier der colonne bepaald, hoofdzakelijk in verband met den toestand der troepen. Zijn deze niet vermoeid, dan verdient het aanbeveling de aflossing in den namiddag te doen plaats hebben.

De nieuwe veldwacht marcheert naast de oude op; eerbewijzen worden niet gedaan. De commandant deelt zijne wacht in posten en patrouilles af op gelijke wijze als de oude wacht.

Daarop gaan de commandanten der beide wachten met de noodige manschappen, geleid door de korporaals van aflossing der beide wachten, langs de postenketen, doen de schildwachten of vedetten aflossen en letten nauwkeurig op het juist overgeven en overnemen van de consignes.

Middelerwijl gaan patrouilles van de nieuwe veldwacht, begeleid door de patrouillecommandanten van de oude wacht, op eenige honderden passen buiten de postenketen, ten einde het voorgelegen terrein te doorzoeken.

De commandant der oude wacht onderricht dien van de nieuwe, omtrent al hetgeen van belang kan zijn te weten, zoowel wat het terrein als den vijand betreft, en

geeft hem alle schriftelijke aanteekeningen betreffende de bijzonderheden gedurenden zijnen wachtdienst. Heeft hij eene schriftelijke instructie, dan geeft hij die aan zijnen opvolger over.

Heeft hij eene mondelinge instructie ontvangen, dan moet hij alle daaromtrent gemaakte aanteekeningen aan zijnen opvolger overhandigen.

De commandanten van de ondersteuningsposten en patrouilles onderrichten eveneens hunne vervangers.

Schriftelijke aanteekeningen worden door hen niet overgegeven.

Nadat de nieuwe veldwacht volkomen gereed is met hare dienstregeling en de uitgezonden patrouilles zijn teruggekeerd, zonder iets te hebben ontdekt wat eene onderneming van 's vijands zijde zou kunnen doen vermoeden, marcheert de oude veldwacht af, en begeeft zich rechtstreeks naar het gedeelte van het korps waartoe zij behoort. Dreigt eenig gevaar, dan blijft de oude wacht voorloopig bij de nieuwe, in afwachting van nadere bevelen.

Acht de commandant der nieuwe veldwacht wijzigingen in de opstelling der posten noodig, dan maakt hij rapport van de door hem gemaakte veranderingen.

GEDRAGSREGELS DER VOORPOSTEN BIJ EENEN VIJANDELIJKEN AANVAL.

§ 237. Zoodra de patrouilles of de posten melden, dat vijandelijke afdeelingen naderen, of wanneer in of vóór de postenketen schoten vallen, komt de veldwacht in 't geweer of stijgt te paard, en begeeft de commandant zich met eene patrouille vooruit, om zich persoonlijk te overtuigen van het gevaar dat dreigt. Bij nacht zal hij

in den regel een der onderofficieren met de patrouille vooruitzenden en zelf bij de wacht blijven.

Indien hij zijne positie of die der posten werkelijk bedreigd ziet, zendt hij onverwijld bericht daarvan naar de nevenveldwachten en het voorpostendetachement, die het bericht aan de naastbij zijnde afdeelingen en het gros of de reserve doorzenden. De ondersteuningstroepen worden mede gewaarschuwd. Zijn geene ondersteuningstroepen of voorpostendetachementen uitgesteld, dan wordt het bericht naar de hoofdmacht gezonden.

Gaat de vijand tot den aanval over, dan handelt de veldwachtcommandant overeenkomstig de ontvangen instructiën, hetzij om stand te houden, hetzij om terug te gaan. In elk geval versterkt hij de posten, vormt eene tirailleurlinie en houdt een gedeelte als soutien achter, of wel bezet hij eene te voren gekozen stelling, waarin hij de posten opneemt.

Het terugtrekken moet steeds zoo langzaam mogelijk geschieden en daarbij getracht worden het vooruitrukken van den vijand te vertragen.

Bij nacht zal de veldwacht bijeenblijven, en zoo mogelijk eenen tegenaanval doen, om den vijand omzichtiger te maken en daardoor tijd te winnen. Evenwel zijn des nachts ernstige aanvallen zeldzaam; daarentegen heeft het alarmeeren der veldwachten alsdan meermalen plaats.

Is eene nevenveldwacht genoodzaakt terug te trekken, dan gaat de veldwacht met de posten eveneens terug, doch slechts zoo ver, dat zij buiten gevaar is afgesneden te worden.

Ziet de commandant der veldwacht de kans schoon om

met de veldwacht eenen aanval in de flank van den vijand te doen, dan zal hij daartoe overgaan. Hij mag zich echter na een behaald voordeel, niet te veel inlaten met de vervolging, daar zijne taak zich in hoofdzaak bepaalt tot het bewaken van het hem aangewezen terrein.

De voorpostendetachementen en ondersteuningstroepen bezetten hunne stellingen, om de veldwachten op te nemen of rukken vooruit om ze te ondersteunen, al naargelang van de ontvangen bevelen of instructie.

Het gros of de reserve eindelijk maakt zich mede tot het gevecht gereed, en zal naar omstandigheden eene verdedigingsstelling innemen of tot den aanval oprukken.

In het algemeen moeten alle afdeelingen der voorposten bij eenen vijandelijken aanval het beginsel inachtnemen, dat zij dienen, om de achter haar rustende troepen tegen verrassingen te beveiligen en hun den noodigen tijd te verschaffen, om zich tot het gevecht gereed te maken of zich daaraan te onttrekken.

Wanneer eene troepenmacht slechts door dubbelposten tegen verrassingen wordt beveiligd (§ 202), zullen deze bij eenen vijandelijken aanval in schuine richting terugtrekken, om het front der troepen vrij te maken, terwijl de achtergelegen troepen onder de wapens komen, om den vijand af te slaan. De reserve wordt bijeengehouden om te worden gebezigd, waar zulks noodig zal wezen.

VOORPOSTENDIENST IN BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN.

MARSCHVOORPOSTEN.

§ 238. De eigenaardige gesteldheid van het terrein en vooral de omstandigheid, dat de voorposten soms na eenen

afgelegden marsch of na een gevecht tegen het vallen van den avond moeten worden uitgezet, maken het niet zelden bezwaarlijk, aan de voorpostenstelling eenen zoo regelmatigen vorm te geven, als in fig. 21 is aangeduid, en de voorgeschreven verplichtingen zoo nauwgezet door alle afdeelingen der voorposten te doen nakomen, als steeds zeer wenschelijk zal zijn.

In dergelijke gevallen, tegenover eenen buitenlandschen vijand staande, schuift men op de voornaamste wegen en voetpaden, waarlangs de vijand zou kunnen naderen, alsmede op de daartusschen gelegen voor troepenbewegingen geschikte terreinen, sterke detachementen, geheele compagniën met eenige cavalerie vooruit, die zich gedurende den nacht door posten en talrijke patrouilles beveiligen, soms tot verdediging geschikte terreinvoorwerpen bezetten en zooveel mogelijk trachten, door middel van uitgestelde posten en patrouilles, in verbinding te komen met de nevenstaande veldwachten.

Tegenover eenen inlandschen vijand zal hetzelfde worden inachtgenomen. De detachementen kunnen echter van mindere sterkte wezen, terwijl hunne plaatsing zoo moet geregeld worden, dat de uitgestelde posten voldoende het terrein afsluiten, desnoods door den afstand van die detachementen tot de hoofdmacht kleiner te nemen. Bij geringe sterkte der colonne, of wel wanneer de afstand van de vooruitgeschoven detachementen tot de colonne te gering wordt, zal men zich moeten bepalen tot het uitstellen van de benoodigde dubbelposten.

De zoodanig uit te zetten voorposten, die in eenen bewegingsoorlog menigvuldig voorkomen, worden ter onder-

scheiding van die, welke meer regelmatig en volledig kunnen geplaatst worden, *marschvoorposten* genoemd.

Bijaldien eene troepenmacht, door marschvoorposten gedekt, den volgenden dag den marsch niet voortzet, moet hare voorloopige voorpostenstelling bij het aanbreken van den dag zoo spoedig mogelijk worden verbeterd.

RIVIERBEWAKING.

§ 239. Moet eene rivier worden gadegeslagen met het oogmerk, om tijdig van den overtocht van vijandelijke troepen te worden verwittigd, dan zullen de voor den Kondschapsdienst uitgezonden cavalerie-afdeelingen daartoe voldoende zijn.

Heeft de rivierbewaking ten doel, om elke poging van den vijand tot eenen overgang op het eene of andere punt zóó tijdig te ontdekken, dat de achterwaarts staande troepen naar de bedreigde punten kunnen oprukken, alvorens de vijand op den aan deze zijde gelegen oever vasten voet heeft gekregen, dan moet eene volledige voorpostenlinie langs dien oever worden uitgezet.

Daartoe zal de met de bewaking der rivier belaste troepenmacht, die òf vereenigd eene centrale stelling bezet, óf wel zich achter de waarschijnlijke óvergangspunten verdeelt, voorpostendetachementen uitzenden, welke van hunne zijde de noodige veldwachten langs de rivier plaatsen.

Is de hoofdmacht (of hare verschillende deelen) zoo dicht bij de rivier geplaatst, dat zij zelve de veldwachten kan doen aflossen, dan kunnen natuurlijk de voorpostendetachementen vervallen.

Wat de eigenlijke beveiliging van de met de rivierbewaking belaste troepen, zooeven bedoeld, betreft, zul-

len de veldwachten met hare posten en patrouilles de hoofdzaak zijn.

De sterkte, afstanden, verplichtingen en beginselen, vroeger voor de verschillende deelen der voorposten aangegeven, blijven ook hier van toepassing.

Een wezenlijk verschil daarmede ontstaat bij de rivierbewaking door de wijze, waarop hierbij de patrouilledienst wordt uitgevoerd. De veldwachten zenden, behalve de visiteerpatrouilles, vooral des nachts of bij mistig weder, kleine patrouilles in booten naar den vijandelijken oever uit. In hoever die patrouilles op den vijandelijken oever moeten overgaan en zich moeten inlaten met de maatregelen, welke behooren genomen te worden, om den rivierovergang des vijands te vertragen of te belemmeren, hangt af van hare opdracht en van de meer of minder gunstige omstandigheden.

Afgescheiden van de veldwachtpatrouilles zullen van de voorpostendetachementen of andere grootere afdeelingen sterkere patrouilles worden uitgezonden, die hare verkenningen op verderen afstand op den vijandelijken oever kunnen uitstrekken.

Wanneer de oevers bewoond zijn, is het aan te bevelen de bewoners van den vijandelijken oever, zoo zij ons goedgezind zijn, aan onze zijde te doen overgaan.

De rust onder de bevolking moet men trachten te bewaren door patrouilles, die tevens hebben toe te zien dat de gemeenschapswegen tusschen de verschillende afdeelingen en detachementen niet versperd worden.

Het zal altijd voordeelig zijn, indien er tusschen de verschillende afdeelingen, met de rivierbewaking belast,

eene onderlinge gemeenschap bestaat door middel van ordonnansenposten, optische signalen of door eene telegraphische verbinding.

KUSTBEWAKING.

§ 240. De bewaking van de kust, voor zoover die taak aan de landmacht wordt opgedragen, geschiedt door op eenigen afstand achterwaarts van de vermoedelijke landingspunten detachementen te plaatsen, die op hunne beurt veldwachten en posten uitzetten.

In den regel zal de te bewaken uitgestrektheid vrij groot zijn in verhouding tot de daarvoor beschikbare troepen, zoodat de onderlinge afstanden dier veldwachten aanmerkelijk grooter zullen worden dan in § 212 is voorgeschreven.

Bij dag en helder weder zullen weinige posten, op hoog gelegen punten geplaatst, in verband met optische signalen, bij de veldwachten op te richten, en een goed geregelde ordonnansendienst voldoende zijn, om bij de nadering van eene vijandelijke scheepsmacht de achterwaarts gelegerde troepen te alarmeeren en hun de gelegenheid te geven naar het bedreigde punt op te rukken.

Des nachts en bij mistig weder moet de bewaking hoofdzakelijk geschieden door veelvuldige patrouilles langs het strand; terwijl ook dan de signalen en de ordonnansendienst onontbeerlijk zijn. Ofschoon de dienst in dit geval zeer moeielijk is, moet men echter in aanmerking nemen, dat eene landing gedurende den nacht voor den vijand evenzeer groote bezwaren oplevert.

Des nachts mag zoo mogelijk niet worden verzuimd, booten met varensgezellen bemand, op eenigen afstand in

zee te zenden; in elke boot wordt een officier met eenige manschappen opgenomen, om alarmschoten of seinen met lichten te geven.

Eveneens zal het goed zijn, dat zich bij iedere wacht een ervaren zeeman bevindt, daar deze dikwijls reeds uit den vorm, de soort en de bewegingen van een naderend vaartuig belangrijke gevolgtrekkingen kan maken.

Alle gemeenschap van de kust met onbekende schepen moet streng worden tegengegaan. Daartoe is het veelal noodig, alle vaartuigen, tot de kleinste booten toe, op een of meer geschikte punten bijeen te brengen en daar te bewaken.

Geen vaartuig of boot mag de kust verlaten, zonder schriftelijke vergunning van den commandeerenden officier op het te bewaken kustgedeelte. Daarvan zijn uitgezonderd de in militairen dienst zijnde vaartuigen.

Bij elke poging om zonder bijzondere vergunning de kust te verlaten, wordt de bemanning van het vaartuig gearresteerd en aan den bedoelden commandeerenden officier opgezonden.

Met bevriende booten of vaartuigen worden signalen afgesproken, des nachts bijv. met lantaarns, waardoor zij zich reeds in de verte als zoodanig kunnen doen herkennen. Zij worden niettemin bij aankomst aan het strand behoorlijk verkend, alvorens de bemanning aan land te laten te komen.

Bij aankomst van een vreemd vaartuig of boot, begeeft de veldwachtcommandant zich met eenige manschappen naar het landingspunt, laat den gezagvoerder aan land komen en handelt na behoorlijke verkenning overeenkomstig zijne instructie.

Heeft de kustbewaking plaats in vereeniging met onze oorlogsvloot, dan wordt de gemeenschap van deze met de landmacht op de kust onderhouden door een te voren bepaald stelsel van seinen.

VOORPOSTENDIENST VOOR VASTE STELLINGEN EN VERSTERKINGEN.

§ 241. De voorpostendienst voor versterkingen verschilt wezenlijk van dien te velde. Plaatst men te velde eerst de voorpostendetachementen, daarna de veldwachten en eindelijk de schildwachten, hier is het anders, en bepaalt men eerst de plaatsen der veldwachten, welke geheel afhankelijk zijn van het terrein, daarna die der posten en eindelijk achter de veldwachten de plaatsen der voorpostendetachementen. De veldwachten hebben ten doel uitvallen krachtig af te slaan, en toevoer van strijders en krijgsbehoeften tegen te gaan. Zij moeten dus eene grootere sterkte hebben, dan de veldwachten bij den voorpostendienst te velde, en zoo geplaatst worden, dat het vóór- en tusschengelegen terrein behoorlijk door het werkdadig vuur van die wachten wordt bestreken.

Om het terrein, gelegen tusschen de veldwachten, gade te slaan, worden dubbelposten uitgesteld.

Wanneer de postenlinie, tengevolge van de plaatsing der veldwachten, te zeer aan verliezen is blootgesteld, kan zij eenigszins achterwaarts worden teruggetrokken. De voorpostendetachementen en het gros moeten dichter achter de veldwachten worden opgesteld, zoodat zij in alle omstandigheden spoedig hulp kunnen bieden. De hoofdmacht legert zich aan de zijde waar een vijandelijke aanval het meest waarschijnlijk is; zij zorgt dat de gemeenschap tusschen

haar en de uitgestrekte detachementen steeds verzekerd is, en dat zij ten spoedigste op alle punten hulp kan verleenen.

Het patrouilleeren in het voorgelegen terrein, ook door infanterie, wordt zeer beperkt of geheel onmogelijk, daar de linie der veldwachten zoo dicht mogelijk naar de versterking zal moeten worden vooruitgeschoven.

De patrouilledienst langs de postenketen, welke tusschen de veldwachten geplaatst is, zal geregeld worden zooals bij den voorpostendienst te velde.

Van observatieposten op verheven punten, moet een ruim gebruik worden gemaakt. Optische telegrafen moeten opgericht of signalen met vuurpijlen te voren bepaald worden.

Tot dekking der troepen moet op ruime schaal van veldverschansingen worden gebruik gemaakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK V.

KONDSCHAPSDIENST.

§ 242. De Kondschapsdienst geeft *in het algemeen* de middelen aan om berichten aangaande den toestand, de bewegingen en de bedoelingen van den vijand in te winnen. Daarmede gaat gepaard het verkrijgen van kennis omtrent de gesteldheid van het terrein en andere omstandigheden, die de handelingen van de eigene troepen kunnen bevorderen. In *strategischen zin* dient de kondschapsdienst tevens tot beveiliging van het leger.

De berichten, die noodig zijn om tot de kennis aangaande den vijand, het terrein enz. te geraken, kunnen gegrond zijn op *mededeelingen*, *ondervraging* en op *kenteekenen*; of moeten door eigene *waarneming*, en door het uitzenden van troepenafdeelingen, *verkenningspatrouilles*, *verkenningsdetachementen* en *verkenningskorpsen* genaamd, verkregen worden.

Daar, althans bij groote troepenafdeelingen, den bevelhebber veelal tijd en krachten tot eigene waarneming ontbreken, moet hij kunnen vertrouwen op de ingewonnen berichten en op de waarnemingen, door anderen geschied. Hiertoe is eene goede regeling van den Kondschapsdienst noodig. De inrichting van dezen tak van dienst in ruimeren zin is het werk van den bevelhebber der troepenmacht;

bovendien wordt hij door elken eenigszins zelfstandig handelenden onderbevelhebber geregeld voor wat zijne afdeeling in het bijzonder betreft.

In het algemeen behoort elk met zekerheid bekend bericht — tenzij geheimhouding dringend wordt gevorderd — te worden medegedeeld aan allen, die daaruit tot betere uitvoering van eenige opdracht nut kunnen trekken. Somwijlen is het soms van groot belang zoodanige berichten op ruime schaal bekend te maken.

MEDEDEELINGEN EN ONDERVRAGING.

§ 243. Mededeelingen kunnen ontvangen worden van ingezetenen, zoowel in het eigen als in 's vijands land, van reizigers, krijgsgevangenen, deserteurs en spionnen.

De waarde van elke mededeeling hangt voornamelijk af van den persoon van wien men haar ontvangt. Op welke wijze men ook berichten gekregen heeft, nimmer moet men er onbepaald geloof aan hechten, tenware zij door meer personen, welke niet met elkander in betrekking of gemeenschap zijn, bevestigd zijn.

Daarentegen achte men geen enkel bericht zonder nader onderzoek van onwaarde; zelfs van schijnbaar onbeduidende mededeelingen valt dikwijls nog partij trekken.

Tot het inwinnen van berichten vervoege men zich bij het hoofd van het plaatselijk bestuur. In een vijandelijk land tot de hoofden en aanzienlijksten van de plaats, waarbij evenwel moet worden nagegaan, of deze personen goedgezind zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Toonen de ingezetenen zich welgezind, dan worden zij vriendelijk en voorkomend behandeld; bij kwaadwilligheid past men gestrengheid toe.

Vooral in vijandelijk land of als de inwoners kwaadgezind zijn, behoort de ondervraging met veel beleid te geschieden. Bij eene ondervraging van inlanders tracht men den persoon al pratende, zonder eenige belangstelling te toonen, tot het doen van mededeelingen te brengen. Worden de verlangde inlichtingen niet dadelijk gegeven, dan moet daarop niet te zeer worden aangedrongen, doch zal men trachten later ongemerkt het gesprek op hetzelfde onderwerp te brengen en zoo langzamerhand de verlangde mededeelingen, zoomede zekerheid omtrent de al of niet welgezindheid van den persoon te verkrijgen.

Wanneer men zekerheid heeft van de goede gezindheid van den persoon, dan kunnen de vragen meer rechtstreeks gedaan worden. In den regel heeft het onderzoek voor elken persoon afzonderlijk plaats.

In eenen oorlog tegen eene geregelde macht, tracht men te weten te komen:

1°. Waar op eenig tijdstip de vijandelijke afdeelingen zich bevonden, of zij rustten, marcheerden of per versnelde middelen werden vervoerd, en in welke richting zij zich bewogen.

2°. Uit welke wapensoorten de troepen bestonden, zoo noodig met opgave der natiën (Europeanen of vreemde oosterlingen); welke uniformen zij droegen, de nummers van de regimenten; de opschriften van voertuigen; de namen van bevelhebbers.

3°. Hunne sterkte, die soms kan worden afgeleid uit de hoeveelheid gerequireerde levensmiddelen en fourages, zoomede uit de ingenomen bivakruimte.

4°. Of de vijand van voldoende levensmiddelen is voor-

zien, van waar deze aangevuld; op welke wijze het transportwezen is samengesteld, en hoe hierin wordt voorzien door middelen, welke het land oplevert, op welke wijze en tegen welke betaling dit geschiedt, zoomede of de bevolking daaraan vrijwillig of door dwang gevolg geeft.

5°. Den toestand der vijandelijke troepen; of er ziekten onder hen heerschen, of zij er vermoeid of opgewekt uitzagen; den geest die onder hen heerscht; of zij bij de geleverde gevechten vele verliezen zoowel aan dooden als aan gekwetsten hebben geleden; hoe de ziekenverpleging is ingericht; in welken toestand de paarden verkeerden.

6°. De huizen, alwaar hooggeplaatste officieren hebben gehuisvest of gegeten; men vraagt naar hun gesprekken, naar wellicht door hen achtergelaten papieren, enz.

In een oorlog tegen eenen inlandschen vijand zal het onderzoek in hoofdzaak betrekking hebben op:

1°. Den geest der bevolking, welke in hoofdzaak kan worden afgeleid uit de al of niet aanwezigheid in de kampongs van de vrouwen en kinderen, het al of niet geregeld verrichten van de dagelijksche werkzaamheden, uit het houden van buitengewone vergaderingen of feestmalen.

Wanneer de bevolking in opstand is gekomen tegen ons gezag, wat de reden daartoe is geweest; en wanneer zij nog niet aan ons gezag is onderworpen, of zij al dan niet tevreden is met het bestaand bestuur en of de bevolking algemeen of gedeeltelijk aan het verzet of den oorlog deelneemt.

Wie de hoofden zijn der goedgezinden, waar zij zich ophouden, en of zij veel te duchten hebben van de oorlogs-

partij; of gerekend kan worden op de levering van levensbehoeften en transportmiddelen.

2°. De gesteldheid der bevolking met betrekking tot de welvaart; of de bevolking gebruik maakt van opium; of zij voldoende van levensmiddelen is voorzien en van waar de aanvoer van een en ander plaats heeft; hoe de toestand van den veestapel is, en welke industriën of handwerken worden uitgeoefend.

3°. Het aantal strijdbare mannen; hunne bewapening; welke en hoeveel vuurwapens in hun bezit zijn; of zij van voldoende munitie zijn voorzien, van waar deze wordt aangevoerd of waar zij door de bevolking wordt aangemaakt.

4°. Welke vechtwijze door het volk wordt gevolgd. Wie hunne aanvoerders zijn, waar zij zich ophouden en hoe hunne onderlinge verhouding en gezindheid is; of zich veel priesters bij de strijdende partij hebben gevoegd en of deze van hunnen invloed gebruik maken, om het volk tot heftigen tegenstand aan te zetten.

5°. De gesteldheid van het oorlogsterrein; of er wegen en voetpaden zijn en in welken toestand deze verkeeren; of de rivieren of wateren bevaarbaar zijn en zoo ja, voor welke vaartuigen en tot waar; een en ander ook in verband met de jaargetijden.

6°. Welke de voornaamste kampongs en de voor den vijand voornaamste plaatsen zijn; hoe deze zijn ingericht en of daar gelegenheid bestaat de troepen onder dak te brengen; hoeveel bewoners en strijdbare mannen zich daarin ophouden.

Of die plaatsen van verdedigingswerken voorzien en

hoe deze aangelegd zijn; langs welke wegen die plaatsen te bereiken zijn of omgetrokken kunnen worden.

Of de padi reeds lang dan wel kort te voren geplant is, en of de sawahs begaanbaar zijn.

Reizigers moeten bovendien mededeelen, van waar zij komen en waarheen zij zich begeven. Veelal zal de voorzichtigheid eischen hen niet naar 's vijands zijde door te laten.

Krijgsgevangenen en *deserteurs* worden ontwapend en hunne papieren in beslag genomen. In geen geval mag men hen mishandelen of dooden, dan tot zelfverdediging. Zij worden dadelijk na hunne gevangenneming, nog onder den indruk van den schrik zijnde, ondervraagd, en onder opgave van het punt waar, en de omstandigheden, waaronder zij zijn gevangen genomen, benevens van hetgeen zij hebben medegedeeld, naar de voorposten opgezonden.

Spionnen, of als zoodanig verdachte lieden worden gearresteerd, streng onderzocht en bewaakt, en mede naar de voorposten gebracht.

KENTEEKENEN.

§ 244. Wanneer eene inlandsche bevolking zich voorbereidt tot eenen opstand, valt in den regel het volgende waar te nemen: vermeerderde verkoop van zout aan de naastbijgelegen pakhuizen; het verzamelen van levensmiddelen; verwaarloosde landbouw en minder druk bezochte openbare markten (passers); vermeerderde invoer van wapenen en munitie; groote omzet van opium; buitengewone vervulling van godsdienstplichten, bedrijvig-

heid der priesters en groote godsdienstige feestmalen; volksverloop, voornamelijk van vrouwen en kinderen; vermeerdering van politie-overtredingen en diefstallen; lijdelijk en later meer merkbaar verzet tegen de Europeesche ambtenaren; op zich zelf staande rustverstoringen en gewapend verzet, en eindelijk, wanneer niet dadelijk met kracht wordt opgetreden, moorden en algemeene opstand.

§ 245. De aanwezigheid van eenen inlandschen vijand is in den regel op te maken uit de onrust der bevolking, zoo deze niet te voren is gevlucht; bij nacht door het bidden, het aanleggen van seinvuren, het slaan op de inlandsche trommen of het geven van andere signalen. De aanwezigheid van woonplaatsen wordt aangeduid door hondengeblaf, hanengekraai, het stampen van rijst, enz.

De nadering van eenen inlandschen vijand bij nacht is te herkennen door het gepraat, dat, zoo hij in grooten getale aanwezig is, overgaat in een onduidelijk gegons.

Achtergelaten kleeding, wapens, gekookt eten en niet gebluschte vuren, doen denken aan eenen overhaasten aftocht of vlucht van den vijand. Wanneer hij na een gevecht zijne dooden en gewonden op het slagveld achterlaat, getuigt dit gewoonlijk van zware verliezen en van eenen overhaasten terugtocht.

§ 246. In eenen oorlog tegen eene geregelde macht wordt de nabijheid van den vijand in het algemeen merkbaar door een minder druk verkeer of onrust van de bewoners der streek.

Voet-, hoef- en wagensporen, op- en zijwaarts van de

wegen, geven de marschrichting van de afdeelingen aan, en in zekere mate ook de wapensoort van troepen. Dichte voetstappen over eenzelfde breedte van den weg, duiden infanterie aan of eenen uit koelies bestaanden transporttrein, dichte hoefslagen over de geheele breedte van den weg of wel over een gedeelte van die breedte met eenigszins scherp geteekende grenzen, kenmerken de cavalerie; zijn die grenzen minder duidelijk, dan kan ook gedacht worden aan een transport picolpaarden. Wanneer diepe wagensporen worden aangetroffen en uit den hoefslag der trekpaarden tusschen de wagensporen valt op te maken, dat zware lasten zijn vervoerd, dan geeft dit vermoeden op artillerie of treinvoertuigen.

Verschil met de in die streken gebruikelijke spoorwijdte geeft aanleiding tot een gelijk vermoeden, zoo ook wanneer uit de wagensporen blijkt, dat de voertuigen voor en achter gelijke spoorbreedte hebben.

Dichte, laag hangende stofwolken duiden den marsch van infanterie, artillerie of treinvoertuigen aan; lichte, hoog opstijgende stofwolken verraden cavalerie.

De uitgestrektheid van eene bivakplaats kan strekken tot beoordeeling van de sterkte van den troep, die zich aldaar heeft opgehouden.

Wapenen, kleedingstukken, couverten met adressen, soms zelfs stukken papier, enz. langs den weg of in een bivak gevonden, kunnen tot belangrijke opheldering leiden, en moeten dus altijd zorgvuldig worden nagezien.

Bij helder weder en bij eenen helderen achtergrond onderscheidt het gezonde onbewapend oog op ongeveer 2000 passen eene infanterie-colonne nog als eene dikke streep

met eene flikkerende lijn er boven, wanneer de geweren niet gebruineerd of op eene andere wijze dof gemaakt zijn; eene cavalerie-colonne als eene aanmerkelijke dikkere streep, waarvan de bovenkant gekarteld is. Boven de 2000 pasen zijn menschen en paarden moeilijk meer te onderscheiden en vertoonen zij zich als punten. Is daarentegen de achtergrond bedekt door bergen of bosschen, dan zal het moeilijk vallen de infanterie en cavalerie op de aangeven afstanden te onderscheiden.

Het schijnsel van wachtvuren wijst op bivakkeerende troepen.

Buitengewone drukte langs spoor- en waterwegen, aanhoudend gedruisch over harde wegen en bruggen doen aanzienlijke transporten van troepen of materieel vermoeden.

Veelvuldig kappen van timmerhout of afdrijven van houtsplinters duidt op aanstalten tot bruggenbouw van meer blijvenden aard.

Het afdrijven van stukken bamboe, rotan, enz. doet denken aan het bouwen van tijdelijke rivierovergangen, of wel het maken van hindernissen in de rivier en waterstuwen.

Eene snelle daling van den waterstand kan beteekenen, dat bovenwaarts bijzondere maatregelen zijn getroffen tot stremming van den gewonen wateraanvoer.

Wanneer aan de bevolking de levering is opgelegd van groote hoeveelheden lichte bouwmaterialen als wildhout, bamboe, rotan, atap of katjanmatten, mag daaruit worden besloten, dat de vijand tot het bouwen van tijdelijke kampementen zal overgaan.

EIGENE WAARNEMING.

§ 247. Het beste middel om juiste inlichtingen te verkrijgen is *eigene waarneming*. Wanneer de mogelijkheid daartoe bestaat, zal men zich immer omtrent de waarde van berichten, door mededeelingen en ondervraging verkregen, vergewissen.

Officieren of troepen, tot eigene waarneming uitgezonden, mogen moeite noch gevaar ontzien, om hunne taak volledig uit te voeren.

Verkenningen, die niet ver genoeg doorgezet of niet met voldoende zorg verricht worden, hebben eenen nadeeligen invloed, omdat zij het doel missen en bovendien eene ongewettigde gerustheid veroorzaken. Desnoods zal men het verlies van eenige manschappen of paarden niet schromen, wanneer alleen ten koste daarvan de waarneming behoorlijk kan worden uitgevoerd.

De waarneming behoort van zoo nabij te geschieden, dat geen twijfel overblijft of men den vijand al dan niet heeft gezien, of dat men door hem wordt beschoten. Men drage zorg voortdurend de kaart te raadplegen, ten einde zich met juistheid te oriënteeren, en de opdracht sneller en vollediger uit te voeren.

De bijzonderheden, waarop men de aandacht vestigt tot waarneming van marcheerende vijandelijke afdeelingen zijn dezelfde, als in § 243 bij het ondervragen van personen vermeld, ten einde daaruit op te maken, welk gedeelte van het vijandelijk leger men tegenover zich heeft.

De waarneming van *kleinere troepenafdeelingen*, als enkele patrouilles of detachementen, geschiedt veelal snel en met eenen enkelen blik.

Om *grootere troepenmassa's* te verkennen tracht men deze omzichtig te naderen en in haar geheel onbemerkt — op een verheven punt — gade te slaan. De sterkte wordt beoordeeld naar de diepte der colonnes, of den tijd, welken zij noodig hebben om voorbij te trekken; de sterkte van eenen inlandschen vijand zal niet anders dan bij benadering kunnen worden opgegeven.

Tot waarneming van *eene vijandelijke legerplaats of eene bezette stelling* gaat men na, waar de vleugels van de voorposten zijn aangeleund, om van de uitgestrektheid der postenketen tot hare sterkte en samenstelling en daaruit tot die van de hoofdmacht te besluiten. Zooveel mogelijk tracht men tot het bivak of de stelling door te sluipen, of deze van een gunstig gelegen punt waar te nemen. Veelal zal de waarneming alleen door eene openlijke verkenning kunnen geschieden (§ 172 en 272).

De verkenning van eenen inlandschen vijand zal bijna nooit juiste gegevens opleveren, omdat hij zich op gedekte terreinen steeds geheel of gedeeltelijk aan het gezicht weet te onttrekken en bij verplaatsing geenen bepaalden marschvorm noch verband tusschen de afdeelingen in acht neemt; zoodanige verkenning kan dan ook slechts dienen om bij benadering na te gaan of de berichten door mededeeling of ondervraging verkregen, niet al te zeer zijn overdreven.

Bij het waarnemen van eene door eenen inlandschen vijand bezette stelling zal men zich moeten bepalen tot het verkennen, door middel van sluippatrouilles, van de stelling zelve, van de toegangen en wegen waarlangs en het terrein waarover de stelling kan genaderd worden.

Door het uitlokken van 's vijands vuur zal men uit de hevigheid, waarmede dit wordt afgegeven en onderhouden, de maatregelen, welke de vijand neemt, de verschillende alarmsignalen, het krijgsgeschreeuw, enz. kunnen afleiden of de stelling al dan niet sterk bezet is. Hiertoe wordt in den regel niet overgegaan, dan wanneer gebleken is, dat de stelling met hoop op goeden uitslag kan bestormd worden, en de troepen in de gevechtsstelling zijn opgemarcheerd.

Om zich te overtuigen omtrent de *bruikbaarheid van eenen spoorweg* tot het vervoer, wint men alvorens bij den stationschef of eenig ander bevoegd ambtenaar inlichtingen in aangaande de bijzonderheden in § 15 *c.* vermeld. Vervolgens verdient het aanbeveling de baan te berijden met een zoogenaamd dienstwagentje, of een locomotief, vóór welke, tot opsporing van ondergravingen of mijnen, eenige zwaar b. v. met steen beladen wagens worden geplaatst.

VERKENNINGSPATROUILLES.

SAMENSTELLING EN STERKTE.

§ 248. Deze patrouilles, naar den aard van hare bestemming en ook ter onderscheiding van de *doorzoekingspatrouilles* (§ 164) en de *veldwachtpatrouilles* (§ 231), *verkenningspatrouilles* genaamd, zijn de kleinste troepenafdeelingen, die zelfstandig tot de verrichtingen van den kondschapsdienst, door de voorpostendetachementen of de hoofdmacht worden uitgezonden.

Zij bestaan uit infanterie of cavalerie. Bij nacht in zeer doorsneden, bedekt of voor de paarden moeilijk be-

gaanbaar terrein wordt in den regel infanterie daartoe gebezigd. Aan infanteriepatrouilles kunnen, zoo noodig een paar cavaleristen als ordonnansen worden toegevoegd.

Tegenover eene geregelde macht bestaan de patrouilles bij voorkeur uit cavalerie, wanneer zij over dag worden uitgezonden en het terrein geene beletselen oplevert.

Onder dezelfde omstandigheden kunnen ook cavaleriepatrouilles tegenover eenen inlandschen vijand worden aangewend.

Aangezien het doel van elke verkenning bestaat in waarnemen en berichten inwinnen zooveel mogelijk *ongezien en zonder gevecht*, wordt de sterkte der patrouille niet grooter genomen, dan tot bereiking van dat doel noodig is, en geregeld naar het terrein in verband met de nabijheid des vijands.

De commandant der verkenningspatrouilles — zoo mogelijk steeds een officier — is de ziel der waarneming en voor deze taak alleen verantwoordelijk; de manschappen der patrouille ondersteunen hem daarbij.

In eenen oorlog tegen eene geregelde macht en wanneer de verkenning zich bepaalt tot eene landstreek, waarvan de bevolking volkomen te vertrouwen is, kunnen soms de beste uitkomsten verkregen worden door patrouilles samengesteld uit *één of meer uitmuntend bereden officieren*, slechts door 2 of 3 ordonnansen vergezeld, die tot eene stoute uitvoering van hunne opdracht bovenal op de snelheid hunner paarden vertrouwen. Zij mogen zich echter niet al te ver, d. i. in den regel niet verder dan een dagmarsch, wagen, omdat zij alsdan gevaar loopen te worden opgelicht, en in geen geval zich begeven in

eene landstreek waar de goede gezindheid der bevolking niet afdoende is gebleken.

In eenen oorlog tegen eene geregelde macht verschilt overigens de sterkte der verkenningspatrouilles bij de infanterie van een rot tot eene sectie, bij de cavalerie van twee ruiters tot een peloton. Tegenover eenen inlandschen vijand zullen deze patrouilles in den regel minstens eene sectie infanterie of een half peloton cavalerie sterk moeten wezen. Tegenover eene geregelde macht kunnen infanteriepatrouilles, afzonderlijk marcheerende, naar gelang van de sterkte zich verwijderen tot op afstanden van 1500 tot 3000 passen. Cavaleriepatrouilles zijn minder aan afstanden gebonden.

Tegenover eenen inlandschen vijand kunnen de afstanden, waarop de patrouilles zich verwijderen, worden vergroot, naar gelang van de sterkte van de uitgezonden detachementen.

GEDRAGSREGELS VAN DEN COMMANDANT.

§ 249. De commandant ontvangt eene mondelinge of schriftelijke *instructie*, waarin nauwkeurig het te bereiken doel wordt omschreven, soms met opgave van de te volgen wegen, van plaatsen, welke moeten worden aangedaan, van zaken, waaromtrent meer bijzonder verslag wordt verlangd, enz.

Bij mondelinge instructie teekent hij de hoofdpunten daarvan op; eveneens handelt hij op weg met al hetgeen hij van belang acht te moeten berichten.

Immer worden bij de instructie vermeld, de plaats, waarheen de berichten moeten worden afgezonden, of de

persoon aan wien zij moeten worden ingediend en het woord (§ 168).

De commandant regelt zijn horloge met dat van den bevelhebber of de militaire autoriteit, die hem afzendt.

Indien hij niet nauwkeurig bekend is met de door te trekken landstreek, zal hem een goede gids worden toegevoegd, en hem worden medegedeeld, in hoever deze gids vertrouwen verdient; zoomede of te zijnen opzichte bijzondere afwijkingen van de algemeene voorschriften voor de behandeling van gidsen noodig is, als gevolg van zijnen stand als anderszins.

Gidsen, moeten welwillend en overeenkomstig hunnen stand met onderscheiding behandeld en ruim beloond worden. Zij marcheeren onder geleide van een of twee man, die het geweer of de karabijn geladen hebben. Zijn zij niet volkomen te vertrouwen, dan bindt men hen een touw om het lijf, waarvan het einde door een der geleiders vastgehouden of aan den zadel van een der paarden bevestigd wordt. Is de gids bereden, dan bindt men hem bovendien met de beenen aan de stijgbeugels vast, terwijl zijn paard aan de teugel wordt geleid. Ook bij rusten of gedurende het gevecht worden de gidsen behoorlijk bewaakt.

Behalve hetgeen in § 213 is opgegeven, kan het noodig zijn den commandant voldoende van geld te voorzien.

§ 250. Vóór den afmarsch overtuigt de commandant zich, dat de manschappen en bij de patrouille ingedeelde personen, als gidsen, koelies enz. gegeten hebben, dat de paarden gevoederd zijn en gedronken hebben, zoomede dat manschappen en paarden in goeden staat verkeeren. Weinig te vertrouwen, hoestende en zwakke manschappen,

slappe paarden, schimmels, of witbonde paarden, paarden die sterk hinneken of kleven, worden niet meegenomen. De commandant inspecteert de wapens en de munitie, het schoeisel, het hoef- en reserve-beslag, het zadelen en de bepakking, en ziet toe, dat de reserve-munitie, de levensmiddelen en het voeder voor de paarden, welke overeenkomstig de instructie moeten worden medegenomen, in voldoende hoeveelheid en in behoorlijken toestand voorhanden zijn.

§ 251. Gedurende den marsch — doch niet vóór dien tijd — maakt de commandant, om de samenwerking bij de verkenning te bevorderen, zijne manschappen bekend met den hem opgedragen last en de wijze hoe hij dien denkt uit te voeren.

Aan zijnen opvolger in rang deelt hij bovendien al datgene mede, wat meerdere geheimhouding vordert, alsmede zijne opmerkingen gedurende den marsch, opdat deze, wanneer de commandant onder weg mocht blijven, diens taak in denzelfden geest zou kunnen volvoeren.

Hij maakt verder zijne manschappen, zooveel als hij kan, met de landstreek, met de opstelling der eigene troepen en met die des vijand bekend

Ook deelt hij hun het woord mede en overtuigt zich, dat zij bekend zijn met de in § 168 vastgestelde teekens.

MARSCH DER PATROUILLE.

§ 252. Eene patrouille is niet aan eenen bepaalden marschvorm gebonden; de hoofdzaak hierbij is zoodanig te marcheeren, dat zij zelf zooveel mogelijk ziet, zonder gezien te worden. De infanterie bereikt dit doel door

bedekt te marcheeren; de cavalerie door hare snelheid.

Op open en vlak terrein, meestal ook des nachts, blijft de patrouille bijéén en marcheert zooals de weg het toelaat.

In bedekt, golvend en doorsneden terrein, marcheert de patrouille met veiligheidsmaatregelen, waarbij men soms genoodzaakt zal zijn, om in plaats van rotten, enkele manschappen voor de beveiliging te bezigen.

Zoo zal b. v. eene patrouille van 8 man een rot vooruit, één man op de rechter- en één man op de linkerflank kunnen doen marcheeren. De manschappen verwijderen zich niet verder van het gros der patrouille, dan dat de in § 168 voorgeschreven teekens tusschen hen en den commandant gewisseld kunnen worden.

De commandant van de patrouille marcheert dáár, waar hij het best kan waarnemen en den gang van de patrouille, indien de manschappen eenigermate verspreid zijn, het best kan besturen. De leiding geschiedt door middel van de meerbedoelde voorgeschreven zichtbare teekens; van hoorbare teekens mag slechts zeer spaarzaam worden gebruik gemaakt. De commandant moet zich telkens met behulp van de kaart oriënteeren, om daarnaar den marsch te regelen. Verwijdert hij zich op eenigen afstand van de patrouille, dan doet hij zich door een paar man vergezellen.

§ 253. De manschappen marcheeren steeds slagvaardig, stil en opmerkzaam. De infanterie draagt de geweren omlaag; omtrent het laden wordt verwezen naar § 231. 1°. De voor- en zijwaarts uitgezonden ruiters houden de geladen karabijn gedekt voor op den zadel of over den hals van het paard, om gekletter te voorkomen. De overige ruiters dragen de karabijn op gelijke wijze, doch ongeladen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bij kleine ruiterpatrouilles trekt de commandant de sabel of draagt de geladen revolver in de hand.

Alleen over dag kan het rooken worden vergund.

§ 234. De patrouille vermijdt zooveel mogelijk de groote wegen; zij marcheert niet op, maar naast den weg; in 's vijands onmiddellijke nabijheid sluipt zij langs heggen en andere dekkingsmiddelen, door de slooten en het hout. Vooral tegenover eenen inlandschen vijand is groote omzichtigheid aan te bevelen, om niet in eene hinderlaag te vallen.

Zij gaat als het ware sprongsgewijze van het eene waarnemingspunt naar het andere.

Daarbij maakt zij bij helder weder gebruik van hoog gelegen punten of hooge terreinvoorwerpen, die een ruim uitzicht over het terrein aanbieden. Op duistere dagen moet men om iets te zien, tot in 's vijands onmiddellijke nabijheid doordringen.

Des nachts maakt de patrouille dikwerf halt om te luisteren, met het oor op den grond, waartoe bij eene cavalerie patrouille een paar ruiters afstijgen. Ook letten de ruiters nauwkeurig op, of hunne paarden de ooren spitsen.

Bij elke halt tot waarneming slaan de voor- en zijwaarts uitgezonden manschappen alle toegangen nauwkeurig gade. In 's vijands onmiddellijke nabijheid zendt de commandant daartoe enkele rotten of manschappen meer uit, waarbij zoo noodig sommige ruiters afstijgen en tot op 200—300 passen sluipend vooruit gaan, terwijl de rest der patrouille zich gedekt opstelt. Heeft de commandant de waarneming volbracht en een ander waarnemingspunt bepaald, dan wordt de marsch voortgezet.

Mocht de patrouille door eene geregelde troepenmacht

uiteengedreven worden, dan moeten de manschappen zich op het voorgaande waarnemingspunt of wel op een daartoe te voren aangewezen punt trachten te verzamelen. Tegenover eenen inlandschen vijand zal de patrouille, zoo zij genoodzaakt is terug te gaan steeds gesloten blijven en trachten door beleid en moedigen tegenstand den vijand tot staan te brengen.

Open terreindeelen trekt de patrouille over in snellen gang, de cavalerie in draf. Nadert zij verhevenheden of hoogten, dan gaan of rijden twee manschappen, elkaar op eenigen afstand volgende, snel vooruit om het voorgelegen terrein te overzien; terwijl de een over de hoogte heenziet, houdt de ander tot waarschuwing aan den voet daarvan halt; de rest der patrouille volgt langzaam of stelt zich voorloopig bedekt op.

Het doorzoeken van terreinvoorwerpen en bedekte terreinen geschiedt in het algemeen op overeenkomstige wijze, als bij den marschveiligheidsdienst is omschreven (§ 175), doch met inachtneming, dat daarbij nimmer de voorzichtigheid ten koste van de snelheid der patrouille mag worden overdreven. Voor de cavalerie geldt in het algemeen de regel, dat terreinvoorwerpen, zooals bosschen, bewoonde oorden, enz., zoover de mogelijkheid daartoe bestaat, worden vermeden of omgetrokken, tenzij hunne verkenning speciaal de opdracht der patrouille is.

De patrouille moet steeds bedacht zijn op eenen veiligen terugtocht; daartoe kan het soms aan te bevelen zijn bij den terugkeer eenen anderen weg in te slaan. In streken, waarvan de bevolking niet goedgezind is, moeten de manschappen, welke aan den staart der colonne marcheeren,

hunne aandacht vestigen op de personen, welke de colonne voorbijgaan.

Wanneer eene patrouille gerumen tijd moet uitblijven, dan overnacht zij op afgelegen plaatsen of in woningen, wier bewoners zich alsdan niet mogen verwijderen en onder bewaking worden gesteld, in bosschen enz.; een paar posten worden uitgezet, alle blijven gewapend, de paarden worden om drukkingen te voorkomen beurtelings omgezadeld — 1 of 2 maal in de 24 uur — en alleen afgestangd om te voederen of te drenken.

Ontwaart de patrouille de vijandelijke voorpostenketen van eene geregelde vijandelijke troepenmacht, dan tracht de commandant, van een daartoe geschikt punt, ongezien waar te nemen: de richting dier voorpostenketen, het aantal posten, hunnen onderlingen afstand, het terrein vóór de keten, het geschiktste punt om die te naderen, het aantal en de richting van de vijandelijke patrouilles, terwijl daaruit bij benadering de plaats van de veldwacht wordt afgeleid.

Ontdekt de commandant eenen inlandschen vijand, dan tracht hij de uitgestrektheid der stelling, de wijze van bewaking, het voorgelegen terrein en de vermoedelijke sterkte des vijands waar te nemen.

De waarneming van marcheerende troepen, van eene vijandelijke legerplaats of stelling, geschiedt als in § 247, enz. is omschreven.

HET AANROEPEN.

§ 255. In den regel moet eene verkennings-patrouille niet alleen het gevecht, maar zelfs iedere ontmoeting ontwijken, en zoo mogelijk trachten, zich schuil houdende

nabij den weg, waarlangs de aankomenden moeten passeeren, de overtuiging te verkrijgen, of zij met vriend of vijand heeft te doen.

Behooren de voorbijkomende tot de eigene troepen, dan is het aan te bevelen, bij hen inlichtingen te vragen, vooral als zij van 's vijands zijde komen.

§ 256. Over *dag* is bij de ontmoeting van patrouilles van het eigen leger, die elkaar als zoodanig herkennen, eene nadere verkenning overbodig.

Zoodra de tot beveiliging van de patrouille uitgezonden manschappen (§ 252) iets verdachts opmerken, houden zij halt om beter te kunnen waarnemen. Blijft de verschijning verdacht, dan wordt het teeken, »de vijand komt" gegeven en verricht de commandant de verdere verkenning.

Alle burgerlijke personen, voertuigen, enz. worden, wanneer de patrouille door hen gezien is, aangehouden, door den commandant ondervraagd en naarmate van diens bevinding doorgelaten, medegenomen of naar de voorposten opgezonden.

§ 257. Des *nachts* of bij *duister weder*, wanneer de patrouille op eenigen afstand niet kan onderscheiden of zij vriend of vijand voor zich heeft, en zij zich niet kan of wil schuil houden, wordt er aangeroepen. De commandant, indien hij aan het hoofd marcheert, of anders een der manschappen, die de naderenden ontwaart, roept op gebiedenden toon: *halt! wie daar?*" en maakt vaardig. Zoo mogelijk worden die woorden in de landstaal des vijands herhaald.

Behooren de aangeroepenen tot het eigen leger, dan zal

er bijv. geantwoord worden »*patrouille von het 2e bataljon infanterie, patrouille van het 3e eskadron cavalerie.*"

De aanroepende hervat nu »*een man vóór!*" en, wanneer deze hem tot op 10 passen is genaderd, laat hij er op volgen »*halt! het woord?*"

Is het *woord* — dat nimmer al te luid wordt gegeven, om afluisteren te voorkomen — *richtig* bevonden, dan gaan de commandanten der patrouilles elkander te gemoet en deelen van weerszijden mede, wat zij ontdekt of vernomen hebben. Gedurende het aanroepen staan beide patrouilles tot het gevecht gereed.

Meestal zal de aangeroepen patrouille uit de wijze, waarop het aanroepen geschiedt, ontwaren of zij met vriend of met vijand te doen heeft; soms kan het noemen van de namen der wederzijdsche commandanten alle onzekerheid dienaangaande terstond wegnemen.

Is het *woord niet richtig*, dan is het goed, alvorens tot dadelijkheden over te gaan, door eenige vragen zich te overtuigen, of de aangeroepenen tot het eigene leger behooren, hetgeen vooral behoort te worden in acht genomen wanneer inlandsche hulptroepen of benden aan het leger zijn toegevoegd.

Overigens wordt, zoodra aan den herhaalden aanroep van »*halt! wie daar?*", niet wordt voldaan, vuur gegeven of gehandeld zooals in § 259 wordt vermeld.

§ 258. De verkenning van vaartuigen geschiedt door één der opvarenden aan den wal te doen komen en te ondervragen; blijft daarna nog twijfel bestaan, dan wordt het vaartuig onderzocht.

ONTMOETING VAN DEN VIJAND.

§ 259. Zoodra eene patrouille den vijand op eenigen afstand ontdekt, tracht zij zich te verbergen, doch blijft hem gadeslaan. Heeft de vijand haar gezien, dan zal dit laatste tegenover eene geregelde macht in den regel het best kunnen geschieden, wanneer de patrouille eenige manschappen in 's vijands gezicht laat, die hem vervolgens omtrent de marschrichting der patrouille zoeken te misleiden, terwijl de overigen de waarneming bedekt of langs eenen anderen weg voortzetten.

Tegenover eenen inlandschen vijand blijft de patrouille vereenigd en handelt overigens op gelijke wijze.

Zwakkere vijandelijke patrouilles moet zij trachten om te trekken, af te snijden of in eene hinderlaag te lokken, ten einde gevangenen te maken.

Opent de vijand het vuur, dan verspreiden zich de manschappen, wanneer zij tegenover eene geregelde macht staan.

Tegenover eenen inlandschen vijand blijven zij vereenigd en trachten zich door middel van terreinvoorwerpen aan het vuur te onttrekken.

Wordt de patrouille 's nachts door eene vijandelijke afdeeling aangeroepen, dan antwoordt men niet, doch houdt zich schuil en tracht daarna te ontwijken. In geen geval wordt aanstonds vuur gegeven dan tot zelfverdediging of als alarmsein.

§ 260. Stoot eene patrouille op eene vijandelijke, dan moet zij deze zonder aarzelen aanvallen; eene infanteriepatrouille geeft in dit geval onmiddellijk vuur. In zoodanig geval blijft het voordeel meestal aan de zijde niet van den sterkste, maar van den stoutste.

Wijkt de vijand aanstonds, dan achtervolgt men hem slechts op korten afstand met eenige manschappen, terwijl de overigen gezamenlijk hunnen weg vervolgen; men moet omzichtig zijn, daarbij niet in eene hinderlaag te vallen.

Gaat hij tot den tegenaanval over, dan tracht de patrouille hem, gebruik makende van de voordeelen, welke het terrein aanbiedt, door een krachtig vuur tot staan te brengen en op eenen afstand te houden.

§ 261. Eene patrouille, die omringd of afgesneden wordt, tracht zich door te slaan. Tegenover eene geregelde macht kan zij als laatste redmiddel uiteengaan, opdat althans enkele manschappen zouden kunnen ontsnappen.

De manschappen, die den vijand in handen vallen, moeten hem niets mededeelen. De commandant tracht in zoodanig geval zijne papieren of aanteekeningen te vernietigen.

§ 262. Zoodra de patrouille het doel, waartoe zij is uitgezonden, heeft bereikt, keert zij snel terug. Nochtans moet zij bij den terugmarsch dezelfde behoedzaamheid in acht blijven nemen als bij den heenmarsch en dus nimmer de noodige veiligheidsmaatregelen uit het oog verliezen.

De commandant meldt zich bij den meerdere, die hem heeft uitgezonden, doet verslag van zijne bevindingen of dient een schriftelijk rapport in.

Bij dit rapport (§ 24) neemt de commandant alles op, wat van eenig belang voorkomt, zoo mede het uur van vertrek en van terugkomst; heeft eene ontmoeting met den vijand plaats gehad, dan worden ook vermeld de geleden verliezen — aan dooden, gekwetsten en vermisten, zoo manschappen als paarden — het aantal gemaakte

gevangenen, eveneens de namen der manschappen, die zich bijzonder mochten hebben onderscheiden.

Overigens worden ook reeds gedurende den marsch van alle voor de eigene troepen wetenswaardige voorvallen of waarnemingen schriftelijke rapporten ingezonden.

VERKENNINGSDETACHEMENTEN.

§ 263. De verkenningsdetachementen verschillen alleen in getalsterkte met de patrouilles. Zij worden uitgezonden wanneer de verkenning van belangrijke terreingedeelten, de waarneming van den vijand of de uitvoering van eene bijzondere onderneming tot den kondschapsdienst behoorende, waarschijnlijk niet zonder gevecht is te bereiken.

Nochtans zal ook het verkenningsdetachement er steeds naar streven de waarneming zooveel mogelijk onbemerkt en dientengevolge beter en volledíger te verrichten. Het gevecht blijft het uiterste middel tot waarneming, hetwelk niet mag worden te baat genomen, dan wanneer het doel op geene andere wijze is te bereiken.

De naam van verkenningsdetachement wordt ook gegeven aan de sterkere afdeelingen, welke door een verkenningskorps tot uitvoering van zijne opdracht worden uitgezonden (§ 281).

§ 264. Een verkenningsdetachement heeft gewoonlijk eene sterkte van een peloton tot eene compagnie infanterie of van ½ tot 1 eskadron cavalerie.

In eenen oorlog tegen eene geregelde macht bestaat een verkenningsdetachement zooveel mogelijk uit cavalerie. In terreinen voor de werking van cavalerie minder geschikt, wordt daarvoor infanterie bestemd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Tegenover eenen inlandschen vijand kan de cavalerie worden aangewend, wanneer zekerheid bestaat, dat het terrein geene beletselen oplevert. Wanneer de sterkte van de cavalerie niet toelaat verkenningsdetachementen, uitsluitend uit dat wapen bestaande, te bezigen, dan kunnen voor dezen dienst ook detachementen, uit de twee wapens samengesteld, worden bestemd. De cavalerie wordt dan bij voorkeur aangewezen voor den patrouilledienst.

In bijzondere gevallen, wanneer bijv. eene terreinafscheiding, een défilé, enz. moet bezet of vastgehouden worden alvorens de eigenlijke verkenning kan geschieden, verdient het aanbeveling het verkenningsdetachement uit beide wapens samen te stellen. De infanterie zal daarbij zoo noodig worden vervoerd op voertuigen of met vaartuigen; zij onderhoudt de gemeenschap achterwaarts en draagt zorg voor de verzending der inkomende berichten.

§ 265. De afstand waarop de infanterie alsdan uitgaat, kan één dagmarsch bedragen. De cavalerie kan verder gaan, bijv. tot twee dagmarschen.

Enkele malen kan het voorkomen, dat het verkenningsdetachement verscheidene dagen achteréén in 's vijands nabijheid moet vertoeven.

Tegenover eenen inlandschen vijand zullen deze detachementen hunne verkenningen niet verder uitstrekken dan op eenen afstand van een dagmarsch.

Is het detachement alleen uit cavalerie samengesteld en bestaat de mogelijkheid niet, om den opgedragen last te paard uit te voeren, hetzij omdat de gesteldheid van het terrein dit verhindert, hetzij omdat de vijand eene terreinafscheiding, een défilé enz. met afgezeten ruiterij

of met zwakke afdeelingen infanterie heeft bezet, terwijl aan het omtrekken van zulke terreindeelen overwegende bezwaren zijn verbonden, dan zal de cavalerie trachten tot bereiking van het doel zich een weg te banen door het gevecht te voet.

§ 266. Bij de *instructie*, welke de commandant ontvangt, moet het doel, waartoe hij uitgaat, juist worden omschreven en afgebakend. Worden aan hem, behalve de waarneming van den vijand nog nadere ondernemingen opgedragen, als om 's vijands verbindingen te bedreigen, gedeelten van spoorwegen op te breken, telegraphische gemeenschap af te snijden enz., dan moet de instructie dit uitdrukkelijk voorschrijven. Dit sluit echter niet uit, dat wanneer de gelegenheid zich voordoet, om, al heeft de patrouille hiertoe geenen last, den vijand op bedoelde wijze afbreuk te doen, zonder het eigenlijk doel der waarneming uit het oog te verliezen, die gelegenheid alsdan mag worden te baat genomen.

Omtrent het gedrag in dergelijke gevallen zijn geene algemeen geldende regels te geven; daarbij behoort de commandant naar eigen oordeel en naar gelang van de gezindheid der bevolking te handelen.

Zijn den commandant omtrent het onderhouden van de gemeenschap met den bevelhebber, die hem uitzendt, geene bijzondere bevelen verstrekt, dan bericht hij alle werkelijk belangrijke voorvallen. Hij waarschuwt onmiddellijk, wanneer hij op den vijand stoot; zelfs al verkeert hij daarbij nog in het onzekere omtrent 's vijands sterkte en bedoelingen, zendt hij een voorloopig bericht in, waarop dan eene meer volledige melding moet volgen. Valt er

niets bijzonders te berichten, dan doet de commandant minstens éénmaal in de 24 uren van zich hooren.

Overigens geldt voor deze instructie hetgeen bij § 249 is aangemerkt.

Aangaande de te houden inspectie wordt verwezen naar § 250.

Bestaat er eenige kans dat het verkenningsdetachement gedurende den marsch zal moeten eten, dan zorgt de commandant, dat gekookt eten of de noodige levensmiddelen, kookgereedschappen enz., voor de manschappen en voeder voor de paarden worden medegenomen.

De bagage van den troep blijft bij den trein van het korps.

Bestaat de mogelijkheid dat het detachement langer dan een dag uitblijft, dan behoort voor het medenemen van reserve-munitie en van eene ambulance te worden gezorgd.

Vervoermiddelen voor gewonden moeten zooveel mogelijk worden medegevoerd, wanneer eenige kans op eene ontmoeting met den vijand bestaat.

§ 267. Tot meerdere geheimhouding kan het raadzaam zijn, dat de commandant het doel der onderneming alleen aan de officieren, soms zelfs enkel aan zijnen opvolger mededeelt. Aan de onderofficieren en de manschappen wordt alleen datgene gezegd, wat zij volstrekt noodig hebben te weten.

Soms, vooral in 's vijands nabijheid, zal men voorbedachtelijk valsche geruchten uitstrooien, door bijv. de sterkte van het detachement grooter te vermelden, dan het werkelijk is, door openlijk eenig uur te bepalen voor

den afmarsch, hoewel men het voornemen heeft reeds vroeger op te breken, door een ander doel op te geven dan beoogd wordt enz. Tegenover eenen inlandschen vijand kan het soms dienstig zijn eene geringe sterkte van het detachement bekend te maken, om hem daardoor tot ondoordachte handelingen te verlokken. Als regel worden de bevelen tot den marsch slechts kort vóór het oogenblik van vertrek gegeven.

§ 268. De marsch geschiedt snel, soms bij nacht of op ongewone uren.

Moet men den vijand nog opzoeken, dan worden tot beveiliging slechts weinige patrouilles, nimmer meer dan die hoog noodig zijn, uitgezonden; in open terrein zijn enkele manschappen voldoende, in bedekt terrein en op de wegen en voetpaden sterkere patrouilles. In het geval aangegeven in § 248, zal de waarneming alsdan door officieren, vergezeld van 2 of 3 ordonnansen, kunnen geschieden.

Eene sectie infanterie, die zich oplost in drie patrouilles op tusschenruimten van ongeveer 250 passen, zal eene uitgestrektheid van ongeveer 1000 passen kunnen waarnemen. Een peloton cavalerie verkent met drie patrouilles, onderling op 500 passen tusschenruimte, eene uitgestrektheid terrein van minstens 1500 passen, in open terrein 3000 passen en meer.

De *middelste patrouille*, meestal de sterkste en aangevoerd door eenen officier, marcheert langs den weg, dien het gros van het detachement volgt, of wel in de aangegeven richting, welke gevolgd moet worden; vormt als het ware de kern, waarbij de anderen zoo noodig aan-

sluiten. De *rechter*- en de *linkerpatrouille*, door officieren of onderofficieren aangevoerd, gaan langs de zijwegen, alwaar gewoonlijk het best de gelegenheid tot waarneming bestaat, of banen zich eenen weg op den aangegeven afstand van de middelste patrouille, en trachten met deze ongeveer op gelijke hoogte te marcheeren.

In bedekt terrein kan de verbinding zoo noodig door middel van kleinere patrouilles, ter sterkte van een paar rotten, onderhouden worden.

Is het verkenningsdetachement alleen uit infanterie samengesteld, dan onderhoudt het gros tot de middelste patrouille eenen afstand van minstens 500 passen, daarmede door middel van enkele rotten verbinding houdende.

Een verkenningsdetachement van cavalerie kan, zoolang nog geene voeling met den vijand is verkregen, de patrouilles 3 tot 4 KM. vooruitzenden; hoewel deze afstand gaandeweg zal verminderen, zorgen de patrouilles minstens 1000 passen afstand van het gros te blijven. De commandant houdt zich gewoonlijk bij het gros op.

Is éénmaal voeling met den vijand verkregen, dan begeeft hij zich daarheen, waar zijne waarneming volgens de van de patrouilles inkomende berichten het best kan geschieden. De afstand van het gros tot de middelste patrouille kan dan eenigszins worden verminderd.

§ 269. De patrouilles ontvangen de instructie en nemen de gedragsregels in acht bij § 249 en volgende vermeld. Bovendien blijven zij onderling en met het gros in verbinding door enkele manschappen.

De verbinding tusschen de patrouilles mag niet door belangrijke terreinafscheidingen worden verbroken. Bij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

alle overgangen wordt het aan gene zijde gelegen terrein door enkele manschappen snel verkend, terwijl de marsch der patrouille eerst na hunnen terugkeer wordt hervat.

Stuit de middelste patrouille op eene belangrijke hindernis, dan zoekt zij eenen overgang verder zijwaarts, terwijl één man het gros van het detachement te gemoet gaat, om dit den kortsten weg naar het overgangspunt te wijzen. De andere patrouilles zoeken in zoodanig geval een overgang naar de zijde van de middelste patrouille en breiden zich daarna weder snel op verderen afstand uit.

Komt de middelste patrouille bij eene bewoonde plaats, dan waarschuwt deze het gros alleen dan, wanneer het moet halt houden. De andere patrouilles trachten gedurende het onderzoek door de middelste patrouille een voorsprong op deze te winnen, ten einde gelijktijdig het tusschen de te volgen wegen gelegen terrein te doorzoeken.

§ 270. Om te rusten, te eten en te voederen zal het verkenningsdetachement, nadat de uitgezonden patrouilles zijn gewaarschuwd, voor korten tijd (½ tot 1 uur) halt houden, bij voorkeur op eene afgelegen plaats, nimmer in bewoonde oorden. Op de toegangen worden op ongeveer 300 passen afstand gedetacheerde posten (§ 218 6°.) uitgezet.

Slechts de helft der paarden wordt gelijktijdig gevoederd of naar de drinkplaats geleid; de overige ruiters blijven te paard of houden hunne paarden aan den teugel.

Stelt een verkenningsdetachement, bij een oponthoud van langeren duur, veldwachten uit, dan worden de plaatsen voor deze zoodanig gekozen, dat zij ongehinderd ten aanval kunnen vooruitgaan.

Om de krachten van de manschappen en vooral van de paarden te sparen, wordt het verkenningsdetachement des nachts zooveel doenlijk onder dak gebracht, tenzij 's vijands nabijheid — binnen een afstand van bijv. 10 KM. — en zijn ondernemingsgeest het bivakkeeren onvermijdelijk maken.

In eerstgemeld geval betrekt het detachement zoo mogelijk een kantonnement of maakt gebruik van eenige bijeenstaande schuren. Heeft men enkel vijandelijke cavalerie te vreezen, dan zullen veelal gedetacheerde posten, op 300 tot 400 passen afstand op de toegangen geplaatst, voldoende in de veiligheid voorzien, waarbij dan van tijd tot tijd een officier of een onderofficier een eind weegs in de richting van den vijand uitgaat, om te luisteren. Tegenover vijandelijke infanterie zullen gewoonlijk, tegenover eenen inlandschen vijand altijd, veldwachten uitgezet en een geregelde patrouilledienst onderhouden worden. Wijders voorzien de §§ 115 en 116 in de bij zulk een kantonnement te volgen gedragsregels.

Wanneer het detachement enkel uit cavalerie bestaat, zal de verdediging veelal het best geschieden door het gevecht te voet.

§ 271. Naarmate het verkenningsdetachement den vijand nadert, worden soms de uitgezonden patrouilles versterkt of onderling op korteren afstand samengetrokken. De eigenlijke waarneming geschiedt het best zijwaarts, op 's vijands flank en vleugels gelegen punten door officieren, slechts door ordonnansen vergezeld, of door zwakke patrouilles. Inmiddels blijft het gros van het detachement bijeen, teneinde den terugtocht te verzekeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Heeft het detachement last ontvangen, van zeer nabij voeling met den vijand te onderhouden, dan is het meestal noodig, het aantal patrouilles te vermeerderen, en deze voortdurend onderling en met het gros in nauwe verbinding te doen blijven. Kleinere vijandelijke patrouilles drijven zij terug; daarentegen ontwijken zij grootere afdeelingen in de richting van het gros, den vijand steeds in het oog houdende. Alleen door overmacht daartoe gedwongen trekken de patrouilles geheel terug op het gros van het detachement, om dit bij eenen aanval op den vijand van terzijde te ondersteunen. Zoodra de gelegenheid gunstig is, verspreiden de patrouilles zich opnieuw.

Bestaat het verkenningsdetachement uit infanterie en cavalerie, dan zal laatstgenoemd wapen dikwerf eene vóór- of zijwaarts gelegen terreinafscheiding of wel verwijderde punten snel bezetten, en deze tot de aankomst van de infanterie, zoo noodig door het gevecht te voet vasthouden.

§ 272. Verhindert 's vijands waakzaamheid elke ongemerkte waarneming van nabij, dan kan het doel alleen worden bereikt door eene *openlijke verkenning:* alzoo genoemd in tegenstelling van elke andere waarneming, waarbij als regel geheimhouding wordt in acht genomen.

Alvorens tot de openlijke verkenning over te gaan, moet men met behulp van de kaart uitvorschen, of door sluippatrouilles doen nagaan, welke punten van 's vijands stelling of legerplaats de voordeeligste kansen tot waarneming gedurende een kort gevecht aanbieden. Ook bij eene openlijke verkenning blijft *waarnemen* het eenige doel.

Terwijl patrouilles in verschillende richtingen worden uitgezonden, om 's vijands aandacht van het gekozen aan-

valspunt af te leiden, tracht het gros van het detachement ongemerkt te naderen, breekt door de voorpostenketen, rijdt snel het bivak of kantonnement binnen, om aldaar eenige gevangenen te maken, bij voorkeur officieren, of wel worden de naastbij zijnde schildwachten door de infanterie bekropen, welke daarna de vijandelijke veldwacht onstuimig aanvalt en vervolgt, waardoor de ondersteuningstroepen van deze zullen genoodzaakt worden vooruit te rukken. Inmiddels tracht de commandant van een hiertoe geschikt punt de vijandelijke troepen waar te nemen, en maakt gevolgtrekkingen uit hetgeen hij ontwaart.

Is de waarneming geschied, dan trekt het detachement ijlings terug, voordat de vijand tijd heeft gehad maatregelen tot vervolging te treffen.

Eene openlijke verkenning zal de meeste kans van slagen hebben, wanneer zij het karakter draagt eener overvalling.

§ 273. Om 's vijands verkenningsdetachementen de nadering te beletten of hunne nadering te vertragen, tracht men hen in eene *hinderlaag* te lokken, d. i. men stelt het eigen detachement of een gedeelte daarvan bedekt op, om van daar den vijand te overvallen. Zulk eene hinderlaag wordt gelegd in de nabijheid van défilé's, alwaar de vijand moet vooruitgaan en slechts met een smal front kan marcheeren. Daarentegen moet men zich uit de hinderlaag snel tot het gevecht kunnen ontwikkelen.

Eenige manschappen beklimmen boomen of daken, om door afgesproken teekens 's vijands nadering te melden, waarna hij op korten afstand krachtig wordt aangetast.

Somtijds vertoont men kleine patrouilles, welke, teruggaande in de richting van de hinderlaag, den vijand daarheen trachten te lokken.

§ 274. Wanneer het verkenningsdetachement langer dan één dag uitblijft, dan worden de patrouilles of veiligheidstroepen elke 24 uren afgelost.

Is het doel bereikt, dan keert het verkenningsdetachement terug en neemt de commandant in acht hetgeen bij § 262 is voorgeschreven.

§ 275. Tot de bijzondere handelingen, welke tegen eenen inlandschen vijand worden ondernomen, nadat de hoofdmacht is uiteengedreven of de tegenstand is gebroken, moeten gerekend worden: het onderzoek van de gezindheid der bevolking in de voornaamste kampongs; het bevestigen van de rust door de veiligheid op de gemeenschapswegen te bewaren, bescherming te verleenen aan de goedgezinde bevolking, het gevangen nemen van kwaadwilligen, het medevoeren van gijzelaars; het opsporen der voorraadschuren des vijands en van de verblijfplaatsen der voornaamste en invloedrijkste hoofden van den opstand; het uiteendrijven en rusteloos vervolgen van verspreide benden enz.

Detachementen bestemd voor dergelijke ondernemingen moeten, wanneer het terrein de werking van cavalerie toelaat, uit beide wapens zijn samengesteld. Ook kan daarvoor uitsluitend cavalerie worden aangewezen. Infanterie wordt daarvoor bestemd, wanneer men niet verzekerd is van het gebruik der cavalerie.

Aan die detachementen wordt veelal geschut toegevoegd.

Overigens is het doel van den tocht van invloed op de samenstelling.

De sterkte van deze detachementen wordt bepaald in verband met het doel, den te verwachten tegenstand en den afstand, waarop zij zich moeten verwijderen.

In den regel worden zij niet minder sterk gemaakt dan $^1/_2$ compagnie infanterie of $^1/_2$ eskadron cavalerie.

Bij de instructie, welke de commandant ontvangt, moet het doel, waartoe hij uitgaat, juist worden omschreven en afgebakend. Aan die opdracht moet stipt worden voldaan. Dit sluit echter niet uit, dat, wanneer de gelegenheid zich voordoet om den vijand op de eene of andere wijze afbreuk te doen en daardoor het algemeen doel wordt bevorderd, zonder echter de opdracht zelve uit het oog te verliezen, die gelegenheid alsdan mag worden te baat genomen. Daarbij behoort de commandant naar eigen oordeel en naargelang der omstandigheden te handelen.

Overigens geldt voor deze instructie hetgeen bij § 249 is aangemerkt voor zoover dit van toepassing is op deze detachementen.

Aangaande de te houden inspectie, het medenemen van levensmiddelen, voeder voor paarden, reserve-munitie, vervoermiddelen voor zieken en gewonden wordt verwezen naar § 250.

Is het raadzaam den tocht of het doel der onderneming geheim te houden, dan wordt het bepaalde in § 286 opgevolgd.

Om te rusten, te eten, te voederen of wel te overnachten wordt gehandeld overeenkomstig § 270, met dien verstande, dat de veiligheidsdienst ten allen tijde wordt

verricht in verband met de sterkte en samenstelling van het detachement.

Wanneer het detachement langer dan één dag uitblijft, zal de commandant, zoodra daartoe gelegenheid bestaat, minstens eenmaal in de 24 uren een rapport zenden aan den officier, die den last tot den tocht gaf.

Van belangrijke voorvallen wordt zoo spoedig mogelijk bericht gezonden.

Is aan de opdracht voldaan, of wel bij terugkeer dient de commandant van het detachement een algemeen verslag in omtrent den tocht, waarbij het voorgeschrevene bij § 262 wordt in acht genomen.

Bij terugkeer meldt hij zich tevens bij den meerdere, die hem heeft uitgezonden.

VERKENNINGSKORPSEN.

§ 276. Verkenningskorpsen dienen tot de uitvoering van den kondschaps- en den veiligheidsdienst in strategischen zin, waartoe zij reeds vóór den aanvang der operatiën of onmiddellijk na eene gelukte landing worden uitgezonden. Hunne taak is tweeledig. Zij moeten den vijand *waarnemen* en diens *waarnemen verhinderen.*

§ 277. Met het oog op de dubbele bestemming van de verkenningskorpsen verdient het aanbeveling, hen uit de drie wapens samen te stellen, 2 eskadrons, ondersteund door 1 batterij artillerie, en naarmate van de gesteldheid van het terrein door ½ of 1 bataljon infanterie. Bij onvoldoende sterkte der cavalerie kan meer infanterie worden toegevoegd.

De cavalerie blijft uitsluitend belast met de waarneming

en de opsporing van den vijand. Kan zij daarbij haar doel niet te paard bereiken, dan zullen soms kleine afdeelingen moeten afstijgen om korten tijd te voet te vechten, bijv. tot het bezetten van vooruit of zijwaarts gelegen terreinvoorwerpen, défilé's enz.

Alleen in geval van nood mag de cavalerie op de haar toegevoegde infanterie teruggaan.

De hoofdbestemming van de infanterie bij het verkenningskorps is, om als *laatste reserve* eene belangrijke terreinafscheiding in den rug of zijwaarts van de cavalerie te bezetten. Zonder de cavalerie in eenig opzicht bij de uitvoering van hare geheel zelfstandige taak te belemmeren, moet de infanterie haar integendeel op die wijze in staat stellen, de waarneming gedurende den vereischten tijd voort te zetten, terwijl zij overmachtige vijandelijke cavalerie kan beletten verder voort te dringen.

Alleen onder zeer bijzondere omstandigheden zal het voorkomen, dat de infanterie met kleinere afdeelingen, bijv. tot verrassing, in de voorste waarnemingslinie der cavalerie voor korten tijd offensief optreedt, terwijl zij, bij geringe sterkte der cavalerie, kan worden bestemd tot het bezetten van vooruit of zijwaarts gelegen terreinvoorwerpen, défilé's enz., welke voorloopig door cavalerie in bezit waren genomen.

Om in dergelijke gevallen de beweging der cavalerie zoo min mogelijk te belemmeren, maakt men bij den marsch der infanterie gebruik van bijzondere middelen van vervoer.

Het bevel over de infanterie, welke aan een verkenningskorps is toegevoegd, wordt opgedragen aan den oudsten der bij dat gedeelte behoorende officieren. Deze

is ondergeschikt aan den commandant van het verkenningskorps.

De artillerie is, in zoover haar vuur den vijand tot ontwikkeling van strijdkrachten kan noodzaken, behulpzaam bij de waarneming en versterkt den weerstand van het korps. Zoo noodig kan een gedeelte daarvan aan de infanterie worden toegevoegd.

Gewoonlijk zal het gedeelte der infanterie, dat als laatste reserve wordt opgesteld, zich niet verder dan één dagmarsch van de eigene voorposten verwijderen; de rest van het verkenningskorps, wanneer dit uitsluitend uit cavalerie bestaat, kan één of twee dagmarschen en soms nog verder gaan. Is de vijand op minder dan één dagmarsch van de door het leger bezette stellingen verwijderd, dan is eene afzonderlijke toevoeging van infanterie aan het verkenningskorps meestal overbodig, wanneer de cavalerie voldoende sterk is, om den vijand waar te nemen en diens waarnemen te verhinderen.

§ 278. Het verkenningskorps wordt uitgezonden rechtstreeks door het groote hoofdkwartier of wel door den commandeerenden officier van eene zelfstandig optredende legerafdeeling, en staat onder de orders van eenen afzonderlijken bevelhebber, die eene schriftelijke instructie ontvangt.

Deze bevat: de opstelling van de achterstaande legerafdeelingen of de richting en de uitgestrektheid der door deze uit te voeren operatie; al wat reeds omtrent de sterkte, de orde van bataille en de bewegingen des vijands is bekend geworden; de te volgen marschrichting en de uitgestrektheid van het waar te nemen of te bewaken terrein;

het doel, waarmede het verkenningskorps wordt uitgezonden; onder welke omstandigheden het korps op ondersteuning mag rekenen of behoort terug te trekken.

Voorts wordt daarbij aangegeven: langs welke plaatsen de verbinding zal worden onderhouden; waarheen de berichten moeten worden gezonden; hoedanig in de verpleging zal voorzien en met den trein moet gehandeld worden: veelal ook het uur van vertrek voor den eersten marschdag.

De bevelhebber ontvangt verder alles, wat kan strekken tot betere uitvoering van zijne taak.

§ 279. De bevelhebber deelt bij zijne dispositiën aan de korps- en zelfstandige detachementscommandanten zoodanige bijzonderheden mede, welke ter kennis van alle officieren, soms van de troepen behooren te worden gebracht, zooals 's vijands orde van bataille enz.

Aan den commandant van de infanterie laat hij, met inachtneming van de eenheid en van den vereischten samenhang in het bevel, eene voldoende mate van zelfstandigheid. De infanterie marcheert afzonderlijk en met eigene veiligheidsmaatregelen. Ter plaatse van bestemming aangekomen zal de commandant der infanterie de aangewezen stelling bezetten en zijne maatregelen treffen, uitsluitend met het oog op een te voeren gevecht, daarbij zijne troepen zooveel doenlijk bijeenhoudende. Kleinere afdeelingen infanterie, bestemd om in de voorste waarnemingslinie op te treden, stellen zich onder het bevel van den commandant van het verkenningsdetachement. Met den bevelhebber van het verkenningskorps, die zich meestentijds bij het gros of de reserve der cavalerie ophoudt, blijft de commandant van de infanterie steeds in verbinding door

or donnansen of ordonnansenposten, waartoe hem eene kleine afdeeling ruiterij wordt toegevoegd. Tevens draagt hij zorg voor de verzending van de bij hem inkomende berichten, daartoe gebruik makende van de telegraphische gemeenschap, optische signalen, ordonnansen-posten of ordonnansen (§ 289 en volgende).

§ 280. De wijze, waarop het verkenningskorps zijnen dienst verricht, tot *opsporing en waarneming van den vijand* of tot het *beletten van diens nadering*, regelt zich naar de samenstelling en getalsterkte van het korps, naar de uitgestrektheid en den aard van het waar te nemen terrein, ook naar de sterkte der afdeelingen, waarmede de vijand den kondschapsdienst verricht.

§ 281. Zoolang van 's vijands nabijheid nog niets is te vreezen, marcheeren cavalerie en artillerie te zamen met de gewone veiligheidsmaatregelen, doch zonder de paarden door onnoodig patrouilleeren te vermoeien.

Wanneer inkomende berichten of kenteekenen doen onderstellen, dat men den vijand nadert, dan zendt de bevelhebber één of meer *verkenningsdetachementen* uit; laat de sterkte van het korps het toe, alsdan gewoonlijk op elk der hoofdwegen naar den vijand een half eskadron. De onderlinge tusschenruimte, waarop de verkenningsdetachementen marcheeren kan ongeveer 4 KM. bedragen, terwijl deze hunne patrouilles op afstanden van 7 tot 10 KM. vooruitzenden, om voeling met den vijand te verkrijgen.

Het gros van het korps, waarbij de artillerie, volgt op 2 tot 4 KM. afstand achter de verkenningsdetachementen. Valt er slechts één hoofdweg waar te nemen, dan blijft het gros bijeen, hetgeen meestal de voorkeur verdient.

Voeren echter meer wegen naar den vijand, dan verdeelt het gros zich tot eene tijdige ondersteuning der verkenningsdetachementen op die wegen als *reserven*.

Het *gros* of deze *reserven* zorgen zelven voor de veiligheid op marsch en verwijderen zich tegenover eene overmachtige vijandelijke cavalerie niet verder dan 6 tot 10 KM. van de infanterie, die aan het verkenningskorps is toegevoegd.

Het is niet raadzaam genoemde afstanden en tusschenruimten aanzienlijk te vergrooten, opdat de afdeelingen die het verst vooruitgezonden zijn, immer bijtijds ondersteuning kunnen vinden.

§ 282. Wanneer de sterkte der cavalerie van het leger of van eene zelfstandig optredende legerafdeeling niet toelaat, dat wapen uitsluitend te belasten met de waarneming en de opsporing van den vijand, dan kan die taak gedeeltelijk op de infanterie worden overgedragen. Aan deze infanterie-verkenningskorpsen wordt dan zooveel cavalerie toegevoegd als noodig is voor het uitzenden van patrouilles door de verkenningsdetachementen.

Deze samengestelde verkenningsdetachementen worden bij voorkeur uitgezonden op de wegen, waar het terrein den opmarsch des vijands belemmert. Wanneer het waar te nemen terrein over de geheele frontbreedte voor den opmarsch des vijands geene of gelijke hindernissen oplevert, dan wordt een uitsluitend uit cavalerie bestaand verkenningsdetachement uitgezonden langs den weg of de wegen waarvan de vijand bij den opmarsch vermoedelijk zal gebruik maken. De zijwaarts uit te zenden verkenningsdetachementen kunnen dan uit de twee wapens zijn samengesteld.

De onderlinge tusschenruimte waarop deze samengestelde verkenningsdetachementen marcheeren, kan hoogstens 4 KM bedragen, terwijl deze hunne cavalerie-patrouilles op afstanden van 3 tot 5 KM. vooruitzenden, om voeling met den vijand te verkrijgen.

Het gros van het korps, waarbij de artillerie, wordt gevormd door infanterie. Het volgt de verkenningsdetachementen op 1 tot 2 KM. afstand. Het waarnemen van de wegen wordt overigens geregeld als in § 281 is aangegeven.

Het *gros* of de *reserven* zorgen zelven voor de veiligheid op marsch en verwijderen zich tegenover eenen overmachtigen vijand, niet verder dan 3 tot 5 KM. van de infanterie, welke als *laatste reserve* aan het verkenningskorps is toegevoegd.

Het is niet raadzaam de in deze § aangegeven afstanden en tusschenruimten te vergrooten; zij behooren zelfs aanmerkelijk kleiner te worden genomen, wanneer het terrein eene tijdige ondersteuning van de verst vooruitgezonden afdeelingen belemmert.

§ 283. De commandant van elk verkenningsdetachement ontvangt van den bevelhebber eene instructie, welke, behalve hetgeen in § 266 is vermeld, aanwijzing bevat, tot wáár de verkenning moet worden voortgezet, tenzij de patrouilles tot in 's vijands onmiddellijke nabijheid moeten doordringen; wáár de nevenveldwachten, het gros of de reserven en de bevelhebber zich bevinden enz. Tot bevordering van eene afgebroken verbinding tusschen al de onderdeelen van het verkenningskorps zal de bevelhebber, wanneer de mogelijkheid daartoe bestaat, aangeven

op welke tijdstippen door de verkenningsdetachementen enz. van eenige bepaald aangewezen terreinafscheidingen zal worden opgebroken.

De marsch en de waarneming van deze detachementen geschiedt volgens § 268 en volgende. Zoowel op marsch, als wanneer halt gemaakt of gerust wordt, houden zij de nevendetachementen en den bevelhebber voortdurend op de hoogte van hetgeen men van den vijand heeft gezien of vernomen; meestal zijn daartoe weinige, bij voorkeur geschreven woorden voldoende.

§ 284. Wordt voor *korten tijd* halt gemaakt, dan zorgen de uitgezonden patrouilles, als gedetacheerde posten, voor de veiligheid (§ 246).

Blijft het verkenningskorps *des nachts* uit, dan worden het *gros* of de *reserven* zooveel mogelijk geconcentreerd onder dak gebracht; is dit niet mogelijk, dan betrekken zij het bivak. Is de vijand zeer nabij, dan doen de bereden troepen goed, terug te gaan om zoo noodig onder bescherming van de infanterie te gaan rusten, welke dan 's nachts voor de veiligheid waakt; hetzelfde wordt in acht genomen tegenover eenen inlandschen vijand. Soms kan de cavalerie alsdan achter de voorposten-linie der achterstaande legerafdeelingen terugtrekken.

Omtrent de veiligheidsmaatregelen en andere voorzorgen in het kantonnement in acht te nemen gelden §§ 111, 115 en 116.

Wanneer gebivakkeerd wordt handelt men als bij §§ 140 en 148 is aangegeven.

Wanneer het verkenningskorps gedurende den marsch moet eten, wordt opgevolgd wat voor de verkennings-

detachementen is voorgeschreven (§ 266). Levensmiddelen, reserve-munitiën enz. welke door den trein medegevoerd worden, blijven bij het gros of de reserve. Daar wordt het eten zoo noodig toebereid, en onder geleide naar de verkenningsdetachementen afgezonden. Aan die detachementen worden tegenover eenen inlandschen vijand steeds vervoermiddelen voor zieken en gewonden medegegeven (§ 266).

Daar van te voren niet te bepalen is, wanneer de gelegenheid tot eten of koken zal komen, verdient het aanbeveling bij alle detachementen die uitrukken, de manschappen te voorzien van 2 dagen zoogenaamde droge vivres, n. l. hard brood of beschuit en gerookt spek, gezouten vleesch of sardijntjes, afgescheiden van de berekende gewone rations veldvivres, of van het voedsel dat zij soms in hun eetketeltje mochten hebben. De man zal dan bij eene kleine rust of halte gelegenheid hebben eenig voedsel te gebruiken.

Houdt het verkenningskorps eenige dagen ter zelfder plaatse stand, dan organiseert de bevelhebber den kondschapsdienst met spionnen en daartoe geschikte personen in en nabij de landstreek waar de vijand zich ophoudt.

De algemeene regeling geschiedt door eenen speciaal daarmede belasten officier.

Op die wijze wordt gezorgd, ten spoedigste bericht te kunnen ontvangen van alle bijzonderheden, welke eenige onderneming van 's vijands zijde aanduiden, als: versterking en concentratie van troepen, transporten, requisitiën enz. bij eene geregelde macht, en tegenover eenen inlandschen vijand het samenloopen van volk, het vieren

van godsdienstige feesten, het ontwerpen van versterkingen, het verzamelen van levensmiddelen en munitiën, het kiezen van hoofden, het wegbrengen van vrouwen en kinderen en kostbaarheden. Bij volken die den Mahomedaanschen godsdienst belijden, wordt de Donderdag en vooral de nacht van Donderdag op Vrijdag (malam Djoemahat) dikwerf voor ondernemingen en verrassingen bestemd, als zijnde volgens hunne begrippen daarvoor een gelukkig tijdstip. Gedeeltelijk op grond van de langs dien weg verkregen inlichtingen wordt de uitzending van de verkenningsdetachementen en patrouilles geregeld.

§ 285. De berichten worden, door de patrouilles of posten in de voorste waarnemingslinie, gezonden aan den commandant van het verkenningsdetachement, door dezen zoo snel doenlijk aan den bevelhebber van het verkenningskorps, die langs denzelfden weg zijne bevelen verzendt.

Zoolang nog geene voeling met den vijand is verkregen, is het voldoende, wanneer de bevelhebber dagelijks éénmaal bericht zendt aan het hoofdkwartier, vanwaar het korps is uitgezonden. Omgekeerd ontvangt de bevelhebber dagelijks mededeeling van het hoofdkwartier omtrent de voorgenomen of de uitgevoerde bewegingen der achterstaande legerafdeelingen.

Onverminderd het voorgaande kunnen er zich gevallen voordoen, waarbij de verkenningsdetachementen tevens rechtstreeks bericht moeten zenden aan het hoofdkwartier. Eveneens kan het den bevelhebber noodzakelijk voorkomen, aan nabijzijnde legerafdeelingen rechtstreeks berichten mede te deelen, die dan tevens aan het hoofdkwartier worden vermeld.

§ 286. Heeft het verkenningskorps met den vijand voeling verkregen, dan mag deze niet meer verloren gaan.

Al is een ernstig gevecht geenszins de bestemming van het verkenningskorps, nimmer moet de bevelhebber zich, zoolang aan den opgedragen last niet geheel is voldaan, tot eene lijdelijke rol bepalen en mag hij slechts voor overmacht wijken.

De verkenningsdetachementen gaan snel en omzichtig van de eene naar de andere terreinafscheiding voorüit, daarbij zorg dragende onderling steeds nauwer in verbinding te blijven om het doorsluipen van den vijand te beletten. Tot waarneming trachten zij hem te overvleugelen, van ter zijde te naderen, of door zijne waarnemingslinie te breken; daarentegen moeten zij vooral waakzaam zijn op de eigene vleugels en flanken. Moet een der verkenningsdetachementen voor overmachtige vijandelijke afdeelingen wijken, dan gaat het, zonder zich geheel van zijne marschrichting te laten afdringen, niet rechtstreeks op het gros of de reserve terug en waarschuwt de nevendetachementen, welke dan den opdringenden vijand dikwerf in de flank kunnen waarnemen. Tegenover eenen inlandschen vijand zullen de nevendetachementen, zelfs zonder te zijn gewaarschuwd, trachten den opdringenden vijand in de flank aan te vallen. Hevig of aanhoudend geweervuur bij een verkenningsdetachement is voor de elders waarnemende detachementen het teeken, dat eerstgenoemde in een gevecht met den vijand is gewikkeld.

Uit de inkomende berichten zal de bevelhebber opmaken, in welke richting de vijandelijke reserven zich bevinden of opdagen; in hoever dientengevolge de richting,

waarin het korps zich beweegt, behoort te worden gewijzigd, enkele verkenningsdetachementen ondersteuning behoeven of elkaar meer moeten naderen; of vóór- of zijwaarts gelegen punten dienen te worden bezet, zoo noodig door afgestegen cavalerie; of de vijandelijke waarnemingslinie met gunstige kans kan worden doorbroken, dan wel de eigene troepen in de voorste linie in gevaar geraken enz.

In laatstgenoemde gevallen rukt de bevelhebber met het gros of de reserve ter ondersteuning op, of tracht den vijand terug te werpen.

Het geschutvuur is voor de elders waarnemende verkenningsdetachementen het teeken, dat het gros of de reserve in gevecht is gewikkeld. Zij zenden bij het hooren daarvan eene patrouille in die richting, doch zetten de waarneming te nadrukkelijker voort, om zich te vergewissen, in hoever het hun aangewezen terrein bezet is, den vijand gedurende het gevecht in flank of rug waar te nemen of zoo noodig den aanval te ondersteunen.

Wijken de vijandelijke afdeelingen, dan worden zij vervolgd door verkenningsdetachementen of patrouilles, om de waarneming achter zijne voorste linie voort te zetten.

Is echter de eigene reserve genoodzaakt te wijken, dan bezet zij, gedekt door kleinere afdeelingen, welke den vijand onafgebroken in het oog houden, eene achter- of zijwaarts gelegen stelling. Dringt de vijand met overmacht op, dan trekt de bevelhebber terug op de als laatste reserve geplaatste infanterie, tracht de tegenpartij te brengen binnen het bereik van het werkdadig infanterievuur, om, wanneer de vijand daardoor is verrast en geschokt, de waarneming bij diens terugkomst te hervatten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Moet het geheele verkenningskorps teruggaan, dan zal dit onder beschutting en ondersteuning van de infanterie geschieden; daarbij gebruik makende van de voordeelen, welke het terrein aanbiedt.

Door met beleid te handelen, door telkens onverwacht en op verschillende punten snel tot waarneming te verschijnen, even snel weer te ontwijken, kan een minder talrijk verkenningskorps, zelfs tegenover overmachtige cavalerie, zijne moeilijke taak soms met vrucht volvoeren.

§ 287. Wanneer het verkenningskorps het leger of een gedeelte daarvan *tegen de waarneming van den naderenden vijand moet beveiligen*, dan bezet de infanterie eene gunstige stelling, terwijl de verkenningsdetachementen met het gros of de reserven den vijand te gemoet gaat.

Tweeërlei handelwijzen kunnen door den bevelhebber worden gevolgd, meerendeels afhankelijk van de omstandigheid, of hij *niet* dan *al* zeker is de overmacht te bezitten op het vijandelijke verkenningskorps.

In het eerste geval nadert men den vijand en zendt verkenningsdetachementen enz. uit, welke zich gedragen zooals in § 286 en volgende is omschreven.

In het tweede geval, wanneer reeds voeling met den vijand is verkregen en de bevelhebber juist is ingelicht omtrent de plaats van de vijandelijke reserve, kan hij deze met het gros zijner macht aanvallen, waardoor de vijandelijke patrouilles en verkenningsdetachementen zullen worden genoodzaakt terug te trekken en de waarneming te staken. Om daarbij tegen elke verrassing gewaarborgd te zijn, gaat de bevelhebber aanvankelijk tastend te werk en verricht eerst den aanval, wanneer deze op een zwak

punt van den vijand verrassend kan plaats hebben. Verder behooren deze handelingen geheel tot het gebied der tactiek en zal daarover hier niet worden uitgewijd.

Terwijl het gros de vijandelijke reserve opzoekt, mogen de toegangen tot het door de achterstaande infanterie bezette terrein niet ontbloot, maar moeten door patrouilles of verkenningsdetachementen bewaakt worden.

Is het gelukt het vijandelijke verkenningskorps terug te werpen, dan wordt het vervolgd, en neemt de achterstaande infanterie bij eene volgende gunstig gelegen terreinafscheiding stelling, zonder zich echter veel verder dan één dagmarsch van het leger te verwijderen (§ 265).

Is de eigene cavalerie genoodzaakt te wijken, dan handelt men volgens § 286.

Het beveiligen van het leger of een gedeelte daarvan tegen de waarneming van eenen naderenden inlandschen vijand, zal zich niet uitsluitend voordoen. Wanneer een inlandsche vijand over een uitgebreid front onze stellingen nadert, kan aan een observatiekorps de taak worden opgedragen, hem het doordringen te bemoeilijken en tevens na te gaan van welke zijde de hoofdaanval des vijands verwacht kan worden. Om aan deze opdracht te voldoen worden de voorschriften van dit hoofdstuk in hoofdzaak opgevolgd.

§ 288. Indien de omstandigheden het veroorloven, zendt de bevelhebber elke 24 uur andere troepen als verkenningsdetachementen uit. Deze verrichten alsdan zoo noodig de waarneming gedurende eenigen tijd te zamen met, en op de aanwijzingen van de af te lossen verkenningsdetachementen, welke eerst teruggaan, als de nieuwe

afdeelingen geheel op de hoogte van den toestand in de voorste linie zijn gesteld.

ORDONNANSENDIENST EN CORRESPONDENTIE-MIDDELEN.

§ 289. Het overbrengen van schriftelijke rapporten, berichten of bevelen op afstanden van minder dan 4 KM., geschiedt door ordonnansen, bij voorkeur te paard, somtijds per as, slechts bij uitzondering te voet.

Gewichtige of spoedvereischende mededeelingen en, wanneer de dienst der posterijen niet verzekerd is, ook gewone rapporten, berichten en bevelen voor autoriteiten, op afstanden grooter dan 4 KM. verwijderd, worden eveneens door ordonnansen overgebracht.

Gewoonlijk bezigt men een enkelen ordonnans; zeer gewichtige mededeelingen worden vooral in 's vijands nabijheid, of wel wanneer de bevolking der landstreek niet volkomen te vertrouwen is, met een voldoend sterk geleide overgebracht.

Wanneer een belangrijk bericht de plaats van bestemming niet kan bereiken, zonder dat het geleide in ernstig gevecht komt of in gevaar wordt gebracht, dan zal het overbrengen worden opgedragen aan twee of meer vertrouwde inboorlingen of vrijwilligers, die, verlokt door eene hooge belooning, bekend met het te doorloopen terrein en gebruik makende van terreinhindernissen en van de duisternis van den nacht, in verschillende richtingen de vijandelijke linie of landstreek zullen trachten door te sluipen.

Wanneer van den vijand of de bevolking weinig of niets te vreezen is, laat men tot het overbrengen van

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HABANA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

DIEPTE VAN DE COLONNES.

§ 41. Teneinde bij al de deelen van eene marcheerende colonne het onderhouden van eenen gelijkmatigen gang te bevorderen, en de voortplanting van iedere stoornis in den marsch van de eene afdeeling op dien van de volgende te voorkomen, — hetgeen het meest er toe bijdraagt, om het verlengen der colonne tegen te gaan vooral indien zij van aanzienlijke sterkte is, — moet reeds bij den afmarsch op eenige speling in de afstanden gerekend worden. Daartoe wordt achter iedere onderafdeeling de volgende tusschenruimte genomen:

achter	eene compagnie infanterie of genietroepen	15 passen.
»	een bataljon infanterie.	50 »
»	een eskadron cavalerie.	30 »
»	eene batterij veld- of bergartillerie .	30 »
»	eene brigade uit een of meer wapens bestaande	500 »
tusschen onderdeelen van verschillende wapens		50 »
achter eene zelfstandige afdeeling van eenen trein		50 »
»	eene onderafdeeling van eene treinafdeeling.	10 »

Bij samengestelde colonnes van hoogstens 2 bataljons infanterie onderhouden de daarbij ingedeelde wapens eenen afstand van 50 passen, welke zoo noodig eenigszins grooter mag worden genomen, wanneer dit bijv. ter voorkoming van hinder door stof en dus tot gemak der troepen kan strekken.

De transportmiddelen van den trein, welke in eene

colonne aan de korpsen of detachementen in het bijzonder zijn toegevoegd, zoomede de officiersbedienden, soldatenvrouwen enz., volgen op 25 passen achter den staart der afdeeling waartoe zij behooren. Bij een gering aantal personen en transportmiddelen kan die afstand verminderd worden tot op 15 passen.

§ 42. Men moet al het mogelijke in het werk stellen om te voorkomen, dat de in de vorige § opgegeven afstanden tusschen de onderdeelen en wapens grooter worden.

Ontstaat bij deze of gene afdeeling, ten gevolge van eenige stoornis eene verlenging der colonne, dan blijft de volgende afdeeling doormarcheeren en vertraagt het marschtempo niet, alvorens zij geheel op de voorgaande is opgesloten.

§ 43. Geldt het eenen marsch tot het gevecht, dan moeten de afstanden, die in de exercitie-reglementen der verschillende wapens zijn voorgeschreven, onderhouden worden.

Met de voertuigen, draagpaarden en koelies wordt alsdan gehandeld, zooals hierna bij de marschregeling van den trein wordt aangegeven.

HET UUR VAN AFMARSCH.

§ 44. Bij het bepalen van het uur van afmarsch moet worden in acht genomen, dat troepen te voet ten minste 1 uur, en troepen te paard $1^1/_2$ en 2 uren tijds na de reveille behoeven, om behoorlijk marschvaardig te zijn. Wat de artillerie en den trein betreft, is bedoelde tijdruimte evenwel afhankelijk van de ligging van het park en de kwartieren der bespanningen.